

## ГЫЦ АСЦА

А Ц А Х Ъ А Ш Ы Қ Ә С Қ Ә А  
(Алхрақәа рәынтә алхрақәа рәынза      избози исахауази)

«Жәа-шықәса раахыс» иацу  
Аобатәи ашәкәы

## ИХАӘСЫЗ ААМҢАЗ ЗЕИЦШ ЗГӘАҢАРАҚӘАК

Абзиа мәацаагаргы, ацәгәа ныкәаагаргы, аамта хзыпшуам. Абзиа әеиара еиханахауазар, ацәгәа ус шытахька ҳагоит. Хшыәәа ахынзаиашоу заа ишәа-иза, амәа ҳангылозар цхәа ҳамгои. Ус еицш еснагь ихалшом, аихаразак зхы мацара иашытоу рызәлымхарақәа апыжәара анроулак. Ажәлар убри иацхыраауеит, сгәанала, еснагь иахәтоу ахшыәзышытра амтазакәа. Икаҳцаз каҳцеит, уажәшыта уахь хьатшыа ҳамам. Аха ҳагха ҳариашарц хтахызар, зака заа уи хнапы хзалакуа, цхәака иахпылоит.

Иахтаһы-иахтаһым ацсуа тоурых Урыстәыла иадхәалахеит, цсахшыак макьана иамам. Убри азын, ҳазхәыцлароуп хшыәәа еихгашыа ахынзаиашоу. Иахыа иахгәылаһаз хжәытә дгьылқәа рәы имәапысуа ацстазаара аилашыкымта анубалак, РФ анапхгараә иманшәаламкәа азәы инапы икьар, ҳара ҳацсадгьыл мац шыатанкыла ишазеицәахо анбеилахкаауа хәа, азхәыцра узцәырцуеит. Бзиарак хзыкарцар ртаххаргы, ирәытшәо ажәак ҳазхоит. Ҳара ххеикәырхара даара иуадаәуп. Ҳара ххала уи амәа хзымпшаакәа, даәазәы дызхацхыраауам. Хкәарацалароуп. Ааигәа хзындыриаз аибашыра икказа иахнарбеит атәыла дуқәа имәапырго аполитикақәа ҳашрыбжәагылоу. Ажәахәеи ацсынгъери и хрыбжәамкьыцырц, излауала быжьккарак хбозар – ирманшәала ххы иахархәароуп. Уи азы жәларык мәак ҳаицанызар, иаха хманшәалахоит. Ачынуаәраз мацара ҳабжабык рхазы икәпозар, ахәынтқарра аәазаранза убри ахыкәкы шытаххуазар, азәи-азәи ҳаипырхагарақәа нцәазом. Уи атагылазаашыа

иажьо рацѣахейт. Аиѣагыларагы убри цѣырнагоит. 2014 шықсазы иѣахьыз ауп ари, еснагь хазхѣхьцларц хуалуп.

Ахѣынтқарра аилароынтра моапыргеижьтеи, ашықѣсқѣа цоит. Убри ашьтахьгьы, айбарххарақѣа мацзам, аха усканцѣкѣа ааста иаѣа ипсареуп. Иѣахтаагақѣаз иаѣа тынч урызхѣхьцыртѣа аамтѣа хамоуп. Мац-сач, ана-ара иуахауаз ажѣабжьқѣа ааизыркѣкѣазар, иахьцалак цкѣа еилургоит апрезидентраз алхрақѣа (2014 ш.) рыммоапгара рыешырзыкарцақѣооз. Урт рчыдарақѣа ашѣкѣы «Жѣа-шықѣса раахыс» аѣы ицѣыргақѣоуп. Дара зейцшраз ускан иѣаздыруамызт узхѣомызт, аха шыта инацшызаны хзейцш хѣы зейцшраз аахартыр иаѣа иѣалшоит. Убарт алкаақѣа хтахьгуп хѣпхьака хѣпстазаара аиѣкаараз.

1. Зегь рацхьаза, апрезидентраз алхрақѣа моапган Акоординациатѣа Совет (аоппозициатѣа блок) адиктатортѣа аамтѣа иалагзаны. Абжьытара қѣымчырак амазамқѣа изыммоапысуамызт. Иагьа умхѣан, хадара зуаз чыдаран ари.

2. Алхьоцѣа рцѣа иацѣшѣо инаргахьан. Хажѣлар иргѣалашѣон рцѣицѣа хѣ-оык шѣадырхахьаз 2004 шықѣсанза. Арзынба В. Г. идунеицсахшьа акыр имаазшѣа имоасит, аха цѣгьоурак шыкалаз ауаа рцѣа иалан. 2014 шықсазы ахѣынтқарратѣа еилароынтра иалагзаны, Анқѣаб А. З. итархаразы аеазышѣара шыта бжьынтѣхейт. Уи ааигѣаза икалаз хтѣысын, жѣларык ргѣалашѣараѣ макьана инхартѣа. Апсуарей ажѣлари рыхьзала апрезидентцѣа ахьтадырхо, ахѣынтқарра бзиара уамак азыцшзам. Уи моапызго мап рыцѣктѣуп, аха хшыжѣларыз уи халымшацт. Алхрақѣа ишхьркѣшахаз згѣамцхоз иаарѣагылон даѣа цѣоукы: «Аус злоу – цѣоукы тамхакѣа, еибашьрада еилгазааит!» Апантаж гѣгѣала аус адыруит, уахь акы узхѣом.

3. Амцхѣара ачыдара рхы иадырхѣейт, аха ишца?!. Абыргцѣа агѣрагацѣкьан игѣыргьон, иаарласзаны ртѣанчахѣы жѣохѣ нызкь рѣы идыртѣарызшѣа иахьдыргѣыгьыз; абиуцѣет иахьыцшыз ачынуаа, амилициа аусзуоцѣа, арцаоцѣа, амедицина аусзуоцѣа руалафахѣы акырынтѣа иаздырхарызшѣа иқѣуан. Ускатѣи ацара абиуцѣет иштѣамыз аартны иразхѣооз Бжьаниа А. Гь. игѣра рымгазейт.

4. Иатахны иахьырыцхьазоз атыцкѣа рѣы алхьоцѣа рнапаѣы апара ырртон. Аиѣаразак абри аус аныммоапыргоз, алхрақѣа ирылагаанза, уахьки-енаки аныбжьаз акѣын.

5. Алхьыртатѣа тыцкѣак рѣы анацшцѣа ирыцхьазаз зыбжьы зтиуаз рхьыцхьазара еикѣшѣейт, аха абиуллетенқѣа рхьыцхьазара еихахейт, амала аивгарақѣа апкаанцақѣа идыдмырбазейт.

6. Алхьыртатѣа тыцкѣак рѣы втобусла иааргон даѣа қытақѣак рѣы зыбжьы зтихьаз. Урт ирыман ашѣкѣкѣа (открепительные талоны), нас апаспорт ѣыцкѣа. Ажѣакала, оыцъара зыбжьы рызтаз мачымхейт, амала уи аус еиѣкаан, итуцаарц узашьтамло.

7. Черкесскынтә иахзааит ажәабжь: убра зыбжьы зтихъаз пхәыск адәахьы иаалыдгылаз, хә-нызкъ нагәылацаны, апаспорт ғыц аалдырkit, Хәцымба Р. Ць. лыбжьы илтәрц лабжьаргеит.

8. Аусурта тыпқәа апырцарызшәа ағар дыргәыцит.

9. Ақыта нхамәа дырәыхазарызшәа рылархәеит.

Амцәара хәынтқарратә идеологиас ишьтызхуаз алытшәа роуит. Хәцымба Р. Ць. апрезидентра иатәазшьаз рхыпхъазара 50% мацзак иеиҳахеит. Иара зыбжьы изтаз агха гәгәаны ирыхьит. Рыцхарас иҳауз, ус агха зыхьыз Адсны инхоз алхыюцәа рымацара ракәзамызт. Убас рыхьит Черкесск, Москва, Шәача, Тьркәтәыла инхоз хдиаспораа.

Апрезидент ғыц далхын. Уи уа иаишьаз ажәлар еипшыны ирыдрымкылеит. Икан иара идгылаз, макъана урт рацәан, иахтамы-иахтамы абжьытара ус иахнарбеит. Иҳаман агәыпқәа (ауаажәларратә еиекаарақәа, апартияқәа) ибжьаказар акыр изтахыз. Ус рхы мөапыргон апартия «Амцахара» иалаз. Уи згәампхоз иара апартия ахата иалазгы рацәафын. Амцахараа реиекааоцәа Хәцымба Р. Ць изцан, амәа иаша данылар, дара цхыраара шигырмыжьуаз азы ддыргәыцит. Иара арт ирхәоз шимаҳауаз, уи дыззызырәуаз «нацнәтә» идгылацәа шракәыз иаразнак ирзеилымкааит. Абас аизыразра мөа иангылазшәа рхы мөапыргон «Аинар» иалаз. Урт ирхәоз еснагь еилыкка иубомызт, аха акыр еилызцоз апатриотцәа уа реидыркылеит. Дара ацыхәтәантәи рхықәкы макъана имазан. Ишнеиуаз «Амцахареи» «Аинари» зынзактәкәа изеилацәомызт, уи дырын.

Даеа гәыпк аханатә икан, урт даара имацзан. Еиекаарак ағы дара еидкыламызт, хазхазы доусы ихала игәы назомызт ххәар иаҳа ииашазар акәхарын. Аха настәи ахтысқәа иахдырбеит убарт ридеиа амехак шытбаахаз. Аопозициатә еиекаарақәа убри айдеа еиднакылеит. Урт аханатәгы Хәцымба Р. Ць. зынзак изыразымызт, ахәынтқарра еилазырәынтыз атәыла иахагылара иакәшаҳатзамызт, уи дыцәгәауаоны дырбон. Алхыюцәа агха рыхьит хәа ирыпхъазон. Дара рзын зегъакакәын ахәынтқарра иахагылозаалак, уи абзиарақәа изеилагзозар. Зхатәы амбицияқәа иаҳа рыҳаракыраз, ажәлар еикәызшоз дара икәшаҳатмызт. Зегь рапхъа, уи иааикәиршоз рызынтәык, иара иеипшыз иоыцәа, ацәгәоуцәа ракәхон. Арт акәшаҳатын Хәцымба Р. Ць. иаишьахаз амәала дықәцазарц. Убаскан даеазны убри амәа даныларымызт хәа иазгәартон. Даеазны иахбаагәараз апсуара ағагылараз ацәгәоура игәы иташәарымызт ихәымгаз даеазәгы. Апсуара хәжәлар иргәабзиаран.

Абарт агәыпқәеи аиекаарақәеи ракәын нақ-нақ идеиала зееидызкылоз, дара ракәын хыпхъазарала изыцлозгы изыцзаауазгы. Иаҳа ииашан хәа ирыпхъазоз рахь азәазәала еихон, уаоы макъана идгыламызгы убрахь дниуан. Доусы рхәыпшықәа даеакала ипсаххон. Уи ус шакәхаз, Хәцымба Р. Ць. апрезидентрахь инеираз имәапыргаз аныхәа ашьтахь, мышқәак аацуаны,

улапш иаразнак иаахахалон. Уи зыбзоураз иара ыцц иалхыз Апрезидент ихымсапгашья акэын. Мачк уи аханатэ хазизкылпшыр, ахтысқәа цоурамкәан ишымсақәитцоз цабыргны убла иаахгылоит.

## А Ф И Н А Н С Қ Ә А

Алхрақәа анаахыркәшаха, адырсаены Хапымба Р. Ць. ажурналистцәа даарызцәырцит, иахамбацыз уаоны. Апрезидентрахь анеираз зыцсы зыхәламзоз акандидат ишааиатәоумшьарыз акырза дтынчын. Даеа уахыки-енаки ракәын иитахыз, дагъанбахъзеи хәа иааизцьюушьартә, Урыстәыла Апрезидент Путин В. В. дидтәалан Кремль. Диацәажәон, аус дукәа рынагзара дшазыхиаз агәра уи ииргарц. Ёыц иааиатәоумшьартә дтынчын. Агәра игон ацара ширтоз, нас уаха акыр итахызма, ажәлар рыртынчраз, иеагылазгыы рәы еихеикырц. Даныхынхә, иусуртахь дыццакуамызт, айнаугурация изымсапыргаанза. Ашьтахьгыы, аамта ықәха ишцозгыы, иара, ыцц ишьарахаз дыкәын. Амала уажәакәын иусқәа дыццафырха ио-напык ианикшаз. Арахь иара дыццакуамызт. Уахьихәапшуаз, цсшьара дааз цьюшьарын.

Иаарлас дзыкәгәыгзоз Кремль деитазцеит. Апарақәа рцынхәрас инаидыркыз Урыстәылеи Ацсни, абжъаадны ишырхәало еипш, реиоызарей русеицуреи рзы рейкәшахатра апрокеит иманы, шытахька амоа данын. Анқәаб А. З. ианиааз изааргаз о-тәылак рассоциациатә еизыказаашьяқәа рыпрокеит Хапымба Р. Ць. дамыпхъазацызт. Ускан иара ихы итаз мчыла Апрезидент дахыганы, иара уи итыцан инеира аамта шизкашәаз акәын. Уажәы уи апрокеит, ахы цсахны, данапхъа, иацакытәкьаз еиликааит, дагъацәшәеит. Ажәлар рәапхъа атакцыхькәра ицеиоыршарц, апрокеит Апарламент ахь иритеит. Иара ажәлар рейкәшара дашьцылан мацара акәзамызт, уи азы дыспециалистын. Ичыдара амшала дызлачацаз игха ипырхагамхар, иоппонентцәагыы атак ицеиоыршарц дныкәарын. Аполитикатә партия «Амцахара» иалаз аиуристцәеи, аекономистцәеи, егырт аспециалистцәеи, рабжъагарақәа иатәашьяны ихы изархәар, айкәшахатра ацакы ирцаула еилкаахарын ианаамтаз, еицыхыраакәаны еитакрақәак ирзааирын. Убаскан аиәагыларақәа рахаракышья лақәуан. Айкәшахатра атекст ухшыю азушьтыр, еилыкка иубон Ацсны асуверенитет, ахақәитра, ахатәхәаакәцара, уаха акыр аадыруама, дара цакыла ирхәоз акакәзар, – Апрезидент ға зегыы ацәирзуан, царала ацыхыраара иоурц итахызар. Убас акәын иара ахьантарақәа зыццәыригалоз хтәыла цыхьатәи апрезидентцәа ртагылазаашья шыуадаоыз. Урыстәыла Ацсназы

донарцас ианбанзыказаауа хәа ианрыепникылоз, дара, акама аеы икәгыланы, хацсадгыл алахынца рчапон.

Ганкала, Апрезидентраз алхракәа реанырзыкартоз, «ахәынтқарра аеацхәа ацабаа ду ибонь» деилызкааз ибызцәа, егы аганла, хтәыла аеиаразы шьаеак изеихымгоны заа дгәазтаз иоппонентцәа, Хацымба Р. Ць. хәыки шьхаки ас дызрыбжәагылеи? Закәытә чымазаразеи иахзыекхаз? Иара иинаугәурациае дықәуан хацсадгыл асуверенитет шихьчози, ажәлар рызәлымхара дшазхәауази ухәа. Урт рыдагы даеа акыр хрықәиргәыцит. Азалае аказаара затәашьаз идгылаоцәа, Анцәа дрызлыбаазшәа, рнапқәа изеиньркъон. Урт уажәгы айқәшахатра ишазыразы рзомызт. Игәрымуа иаваз аоппонентцәа Анқәаб А. З. дықәызгаз ассоциациатә еизыказаашьақәа рыпроект, даеа хык атаны, атекст шаарышьтыз ибзианы еилыркаауан. Аоппозициа айхаразак реыргәгәа реидыркылеит аполитикатә партиа «Амцахарае». Апрофессионалцәа ара ирацәан, цыхьатәи ахәынтқарратә усзуоцәа, аекономистцәа, аиуристцәа. Макьана айхабыра цқәа еиәызымкаацыз Апрезидент, ацара дашьталаны, Москва ицашьа-иаашьа иацацәахыз тырцаауан. Ажәлар рейкәшара арцауларыхь аусқәа рхы хан.

Амитинг амәацгара аоппозициаа реазыкартоз, уанза енак бжәан. Уи ианалагоз асаат жәеиза рзы Путин В. В.-еи Хацымба Р. Ць.-еи Шәача айқәшахатра рнапы ацарыоуан. Ауаа ргәы тынчзамызт. Багацшь С.У.-еи Анқәаб А. З.-еи Ацсны аобиектқа ртиует хәа, уанза адыррақәа рылазырцәалоз, Хацымба Р. Ць.-еи ибызцәеи, Шәачака амәа ауа ианылон, хацсадгыл шынеибакәыз хә-миллиардк хәа иртиирц. Амитинг мәапаагон, хгәы итаз иаарханы иаххәарын, ахы злымкьоз ақәцара хадахкыларын, аха, ари аус хзапырхагазомызт, хшақәшахатмыз зацәык аахарцшуан акәымзар. Хыхь иарбоу асаат азы айхабырагы, абиуцет иадхәалаз ачынуаа еизганы, иахәагылоз амитинг амәацгара реазыкартоз. Уи хара хәахәы иапырхагамзи.

Аиекаара «Ахәса аполитикае», ирыдгылоз даеа цыт-оык ахәса рыцны, Апрезидент имәа ркырц еыпгас иныкартан, ауа асаат оба рзы Цсоу ацха ааныркылеит. Ашәартадара амапзуоцәа еышәала ирпырхаган. Дара Апрезидент дрыцәеит даеа мәак ала, аха о-саатк инареиханы, акциа мәапыргон. Убри аамта иалагзаны, азәызацәыкгы ацха дзыкәымсит. Амассатә информациятә хархәагақәа рхатарнакцәа рызкылсит, аинтернет ала адырра аурышьтит. Уи аус баша ибжәамзит хәа ақәырцеит азбахә захаз.

Адырәаены, 2014 шықәса Жьтаара (ноиабр) 24 рзы, Акәа цакыла еиәагылаз аполитикатә партиақәа, ауаажәларра-политикатә еиекаарақәа оыцара имәапыргон амитингкәа. Убаскан, айқәшахатра инапацаора иеазырхианы, Урыстәылатәи Афедерация айхабыра ррезиденция апарк дыцатәан Хацымба Р. Ць. Уи ахыбра шәтыш аоныцка ипхьомызт. Акәа имәапысуаз амитингкәа рзы адыррақәа иоуан, аха иахынзеипырхагаз

изеилкаауамызт. Иара иоуаз ажэабжькэа раастагы, аурыскэа ринформация иахагы итбаан. Уи Апрезидент Путин В. В. ишцаидикылоз? Анегатив шыта зитапаз ак имахазар, о-саатк инареиханы, апарк аёы Ацсны Апрезидент дыртэаны дызимази? Агэыобара деиманакуан иатахымкэан иапсыуахаз.

Ацыхэтэан, арезиденция аоныцка длеирц, Хацымба Р. Ць. ицхьеит. Иыбзцэа азал еикэдыршэеит. Ацсны Ахэынтқарра Абирак аурыскэа рбирак иавадыргылеит. Анапацаора ианалагашаз, Ацсуа Гимн адырхэеит, сасцэа гэакыакэак аныртаз еипш, Аурыс Гимн апхья. Зегы моацган ишахэтацкэяз. Ацсны Ахада уажэраанзатэи игэыобарақэа еипхьбон. Аха уабы изгэамтазар хэа агэра хамам Путин В. В., ацсуаа иргоз айқэшахатра аекземплиар инапы анацао, ихы оышьтихаанза, уи ырнаашэа гэыобара шэки ацацаны, Хацымба Р. Ць. дшынеиёацшыз. Агэыразреи акэышреи зныцшуаз Урыстэыла Апрезидент игэытацэахыз азэыр идыруазма? Уажэраанзагы уи атак зыкацода?! Аха апарк аёы акыр аамта ацсуа хатарнак дыртэаны дышимаз, нас Ацсны имоапысуаз ахтыскэа урызхэыцуазар, лкаакэак узыкамцакэа унхазомызт. Уажэраанза, иарбан қэшахатразаалак иара инапы зцайоуаз ижэлар шацныкэоз хэа, ацсуа Президент аурыскэа агэра диргозтгы, имоапысуаз апроцесс иахэози?

Анаосан, Хацымба Р. Ць. игэрага инаидыркыз айқэшахатра апрокет арееирақэа Ацсны Апарламент адепутатцэа изратэеишьеи?! Ацсуа депутатцэа рееира уамак рзыкамцазеит, атерминқэа рыцсахит умхэозар. Аха убри аусгы Хацымба Р. Ць. урт изыдиркацеи? Аурыскэа еикэдыршэаз адокумент акэызма ёацак адгыл иапшэымаз ацсуаа еитаркуаз? Атоурых аурыс акала дацсаххьян. Ус уивалар зуаз иакэызма, айхаразак дужьар иуанайжьюазма! Иагья кэанызанра имазаргы, Путин В. В., жэларык мыргэаакэа, рыпрезидентгы иахатыр хьчо, айқэшахатра анапынцара ырцшзаны имоацигеит.

Амитинг лытшэас иамази? Ацыхэтэан амцахарааи ебырт аопозициатэ гэыцкэеи иргэагыт Хацымба Р. Ць. игэрамгара аргама ирхэарц. Ус икамлацызт иара апрезидентраз даакэгылеижьтеи. Аиашаз, аамта рацэак цит узыхэомызт. Егьи аганла, ауаа рыгэрамгара харгы халакан. Амоа Апрезидент изпыртэарц, ахэсақэа Цсоука рхы анхаз, цхэыск лобыза длызнеит, уи дрыцны амоа дыкэларц. Лара иаахцэаны мап лкит. Излалхэаз ала, дара, абырг қэра змаз, Хацымба Р. Ць. игэра ргон, ртэанчахэы иацитон-аеакуан. Зызбахэ лымаз ауабы, аопозициаё дахынзыкэцоз, дцо-даауа икэгыларақэа зызкыз ауаа рынхашья-нцышья айгьтэра, ахэынтқарра аёиара ирызкын. Жэа-шықэса зхы тикьоз иихэоз акэцкэяз цыыршьон. Ауаа зегы гэеилгарыла еипшымызт. Айқэшахатра ёыц апстазаара дакыак даеакала иаанартуан, зыгэра иашамкэан иргаз игэрамгара мац-мац ицэырцырц. Уажэраанза «Амцахара» аусмоацгатэқэа рахь зшьаёеихгара затэазымшьалоз атауан, нак-нактэи рықэцара абри аполитикатэ партия иадырхэаларц. Арахь наунагза лхы



шылмырхазгъы, Багапшь С. У.-еи Анқәаб А.З.-еи ианрааз акъыпхъае тып  
рызымталоз Чаниацха И. Т., уамашәа дубартә, ицъалшьон: «Ацараз Ацсны  
шпартуаз?!»

Акәа апарк аеы имоапысуаз амитинг аеы аеар мачымкәан ихалагылан,  
акәы еицхауа, – убри аобатәи лкаауп, хаизара ахәартара уахәапшуазар. Рацхъа  
дара иакәыркит Цсоу ацха адыркырц, протест хасабла, Хацъымба Р. Цъ.  
Ацсныка уахыки-енаки даармыштырц. Аихабацәа уи ианакәырх,  
ателерадиокомпания ашка еихеит. Ргәы иалан атеатр аштае имоапысуаз  
амитинг амацара, ма уи апыжәара атаны адырратара ажурналистцәа  
иахъеиҕыркаауаз. Арт рыгәтакы еилкаашыас ироуз здыруадаз, ао-митингкгы  
ирызкны объективла ателедырратара шеиекаахоз рзаарыцхаит.

Шьта русқәа еикәшәаны избоз Ацсны аихабыра иаразнак реазыркит,  
жәохә шықәса ехәарас ишытыхны, атәыла аеиара аплан еикәдыршәарц.  
Уажәшьта зыуаорахъ инеихъаз ирзеилкаауамызт арт зықәгәыгуаз. Дара,  
ирацхъагылаз аихабыра зныз амоа шышытырхыз ала реы рықәшахатхазтгы,  
рхы ргәы бзиарак тазар хәа ирықәгәыгрын. Ма рыплан анагзараз иадырбаз  
аехәара нцәаанза, аихабыра шрымпыцакызаауаз хъахәапахәада агәраргозу?  
Дара рказшьа шытыхны, ма ыц ацшыгаоцәацкыак ааир, уажәтәи анапхгара  
еиҕыркааз зегы цыргатәхон.

Абицара реимадара амоа ианымлаз ацхъагылацәа еснагъ рыжәлар ацахъ  
рхы дырхон. Арт амчра роуижьтеи, уамак цзомызт, хаарцеипшырц хабжьазгоз  
мацзамызт. Арахъ шьта ибзианы иубартан хшышьақәхалаз. Ус мацара  
акәмызт, шьта шыаҕак ацахъ ишеихаагахъаз агәра хазгомызт. Ашықәс Ғыц азы  
атәанчахәы ршартә алшарақәа рмоузеит, арахъ 15000 иакәыргәыгын. Угәы  
цкъаны амчраз уқәпозар, атәыла аеиаразы, даеазәы изеиҕымкааз, ухатәы план  
умазарц ухәтан. Убаскан атәыла амчқәа шәа-иза иуказыар, адгъыл иамалу  
удыруазар, антыцтәи ацхыраара хъахәапахәада ишуоуа уацәымоашьозар,  
уусқәа уқәманшәалахон. Зака урықәгәыгуазар ухәтази?! Убарт рыла  
уаныбцъармыз, мчыла иугаз амчра мчыдахон. Арахъ, ахәынтқарра  
анеиладыршынт, иахъатәи хайхабыра ихадаз аус нарыгзаз цыыршьеит.

Ицо-иаауа ателехәапшрала ацара мачымкәан аурысқәа ишаарышьтуаз  
рхәон. Аоныцкәтәи аэкономика шеиекаатәыз уамак иргәаладыршәазомызт.  
Хара ихамдыруази, аоныцкәтәи арезервқәа цәахны ирымазшәа, апыхъатәи  
аихабырақәа ускантәи аоппозициаа рыепныхәа ишагахъаз. Уи амацара  
акәындаз, уажәраанза амшын аеынтә анефт ацхра аекология ацкъара  
ыказамкәа иқәнахрызшәа иқәгылаз адепутатцәа рызынтәык еицәакны убри аус  
ацшыгара хымпада иатахны ирбон. Аоппозициа ус анымоапыргоз,  
иахгәалашәоит закәытә цтәыз ишытырхуаз, Ацснынтә Адлер абғанч рымгарц,  
аолимпиада аобъектқәа рыргылараз. Керч ацха амшын ахцара аурысқәа  
ианацшырга, шьта амчрае иааихъаз аполитикцәа абғанч убрахъ



ишдэыкэырцашаз игэыцаракны иалацэажэон. Закэытэ кэшырбагази арт ирыццатэыз? Цабыргын – ицоурамызт. Амала аурысқэа хабғанч иазэлымхамхейт, избан еилкаамкэан иахзынхейт. Издыруадаз уажэтэи хаихабыра аус рыщырурц ртахымхазар?

Арахь апланқэа реикэыршэара апшырган, рхырехэара ахынзахаракыз узхэомызт. Амц шырхэоз изахауаз ишырзеилымкаауаз агэраргацэкьюзу, ма дара рхата аиаша рхэозшэа ргэы иабозу? Аикэшахатра рнапацароижьтеи, иахьа уацэы ацарақэа аауазар хэа ишыцшыз, аамта ыкэха ицон, изыцшыз азбахэ ыказамызт. Азэырысы, атэылақэа рхадацэа ааицэажэаны, руазэ ицыба амал аатыганы, егы ииркуаз цыыршон. Ацарақэа аарышьтраз, урт ахьнырхшаз апроект еикэыршэатэын. Аурысқэа, уи ишацсаз рбар, афинанс цхыраара аарышьтуан. Аусқэа реиекаара ус имариамызт. Цыхьатэи ацсуа еихабырақэа амсақэа рыцссарада акы ишацсамыз ала, акаамет зэыцхэацэоз Хадьымба Р. Ць.-еи икомандеи апроектқэа реикэыршэара Ацснынтэ акосмос гба ажэоан иазыршьтуазар ирзабызахеит. Иарбанзаалак аихабырае аусура иацсахашаз специалистк дрыламызт. Ари рыцхаран, дара иахьырзеилымкаауаз – иахагы ирыцхаран.

Ахэынқарра анеиладырыонт ашьтахь, апрезидентраз алхрақэа ирылгаанза, Апыза-министр иусқэа назыгзоз Делба Владимир хэа економистк, профессионал гэгэак дрыман. Алхрақэа раан, адиктатура мсапызгоз Акоординациатэ Совет злакэыз ала, Делба В. идырцеит абанк итаз ацарақэа ритарц. Аиааираз рхы иадырхэарц ргэы итан. Делба В. дгазасма, ахэынтқарра абанк таирцэыртэ. Убри инахыркэаны, иарей дареи зеинааломызт, амчра анроу иртахыз Апыза-министрс дааргеит. Убас ала, Урыстэыла афинансқэа злааргашаз апроектқэа еикэзыршэашаз ауабы харакы дырцэызит. Хадьымба Р. Ць. дицхэит Ашэартадара Ахеилак цыхьатэи амазаныкэгао Ашэба Нугзар, апроектқэа реикэыршэараз дицхыраарц. Аполитикатэ партия «Амцахара» аполитхеилак азин инамтакэа, ачынугаа рыцхыраара дзақэшахатхомызт Ашэба Н., убри инацганы мап икит. Афинансқэа цыхьатэи рминистр, цыхьатэи Апрезидент иадминистрация анапхгабы Кэпраа Беслан иахь ателефон дасит Апрезидент. Уажэтэи аихабыра, рхымсапцашьақэа рышьтахь, рыцхыраара Кэпраа Б. игэы изадкыломызт.

Иахьцалак, проектқэак еикэыршэаны идэыкэырцон. Урт Шэача икэахон. Уака аус ауан аексперт гэыц. Хашэкэқэа аекспертиза изахысуамызт. 2015-2016 шықсқэа рзы Урыстэылатэи Афедерация абиуцет итагалан аамиллиардк ацара, Ацсны ацхыраараз. Уаантэы урт афинансқэа рхырхарта ахьыказ изымааит, иахэтэз адокументация ахьеикэыршэамыз азын. Даеа мазарахкгы хаизыказаашьақэа ирыцацэахызар хэа агэра хазгомызт. Иагьа умхэан, хара хэоньцка шаадыруа аткыс, хтырцаауеит Урыстэыла ачыда усқэа русхэартақэа. Ибзианы ирдыруан апэшпырца ицагыла хаихабырақэа





моакәызцоз зустқәаз. Аурысқәа афинанс аарышьтуан, аха урт закәытә хархәаразеи ҳара ҳеи ироуаз? Абаскатәи айқәымшәарақәа шҳамазгы, 2015 шықәсазтәи абиуцәет Ацсны Апарламент иаднакылеит Цхынчкәын (декабр) азы, ирмоуз ацхыраарагы роузшәа иарбаны. Шьта уи абиуцәет иарбаз аусқәа анбанарыгзоз? Даеа знык айқәымшәара. Уажәшьта уи Апарламентгы аеаланархәит. Изәыз аилкаара мацъанан.

Иреигъаз хәа ицхязаны, алхрақәа хәанырзыкаҳцоз, иалыцшааны акандидатурақәа ықәхаргылон. Зегь рацхәа, ажәлар рәацхәа иаха ицқьақәаз хрышьтан. Ауаа ирыхәашаз моапыргозарц хрықәгәыцуан. Знызынла алхыюцәа убарт ачыдара бзиақәа ирылаказ хыро рзыруамызт. Ауаажәларра реитаркуазшәа агәаанagara ҳаман. Рыцхарас икалаз, аеитаркра анегативрахь ахы иаха ихан. Иахьцалак, иахцәырацәахеит аазара згыз аәар, ацара уамак изтахымыз, аусура збар камлоз абаоданцәа, зтаацәара амал иалаказ анаркоманцәа, абыжәцәа. Убарт аихабырае дырбарц ртахын мала иныкәызгашаз ауао. Дара ржъара акыр атахызма, игәагыны амц узхәозар?! Урт азакәан ацсыера иақәгәыргъон, игычуазаргы изкуази. Абарт рызынтәык абжыцара азин раҳтеит, адемократиа хзааит ххәан. Даеакала макъана иауамызт. Аха Апарламент ахәбатәи аацхъарахь ихәцәнеит уамак узмеилахашаз акандидатцәа.

Аихабыра уажәтәи акомандеи дара рааира иадгылаз Жәлар Реизареи ареспублика аитаркра дукәа азыцшызшәа иахьалацәажәоз ухы иалазарымызт. Урыстәыла, СССР, аитаркрақәа ирылагеит Горбачиов М. С. ихәан. Асовет Еидгыла зны икалазом хәа игәагыны изәыцшәаз ицсы тырхуан. Убаскатәи амч дуун иара ажәлар рыхдыррае. Аха аимпериа иаразнак еилахәашеит. Ацсны хәычы еилартата иазахаушазеи?! Уи аәиара енак инукылар калозма! Хара хайлыргара зака шықәса атахызуеи? Макъана рнапы зларкшаз рзымдыруа еилахан. Ипдыргаз ахәынцқарратә шықәгылазаашьа ғыц иахьырзеидымкылашаз моак иангылеит. Амшын аеырцәгъара агба ускатәи иазшәартам, аоныцқа акоманда еиғызкаауа акапданра зылшо дрыламзар ааста. Аха, амш кахха аламталаз, ацшатлакә, аеарцәгъа иаахәыцкьар, агба шьтнахуеит рхәон. Акатастрофа! Аг шизлеиуаз заа иззеилымкааз убасгы ихьуан. Убри капданс агба дазтаз ракәзаарын аус злаз. Иацшәымаз ажәлар ракәын зыцстазаара иазхәыцшаз. Даеа зныкгы ихьааха иазгәатәтын ажәлар рхата шешаз. Анцәа ицьшьан уи хаошара макъана аиағара хәхьбжъанамцацыз. Амала убас хәхьуазаргы ихәосыз ажәа-шықәсаз иоппозициаз агәхьаа рымазамызт, аус злаз амчра дара рнапағы ирзаагар акәын ишакәхалак.

Аамта цацыцхьаза, иаха-иаха иулсуеит адемократиа хәа ихәзцәырцыз адунеи чымазара ааста ҳара хзы амч змоу ацсуара шакәу. Хара хәазашьақәа ааиларгацыцхьаза, Ацсны иазеицәаз ачыдарақәа аахәзцәырцуан. Ацсуа иахра

мачхон, ахэынтқарра еилахауан, ауаапсыра ықәцуан, аеиара аанеасуан, адоуха кахауан. Уамашәа ибатәзам абарт ицоурамыз ачыдарақәа иахьагы иахьхаласыз. Убра ирылоуп ауаапсыра рықәтрагы. Урыстәыла ирыпшаауеит хныкәгартақәак, иаха иахьейгу. Знык рышьаҭа анадырклак, шыҭахька ахынхәра уамак изақәшахатхом. Убаскатәи айқәымеиара хшалагылазгы, Ҷацьымба Р. Ць., имџапигоз аилатәарақәа рғы, игәалаиршәалозаарын уажәтәи айхабыра хара изнеиуамызт хәа агәаанагара шыказ. Иџызцәа уи хьаас ирымкырц рабжьейгон. Ирымаз аеҳәаранза ара иштәазаауаз иакәиргәыцуан. «Сыштәазаалак стәазааит!» акәын ихәамта иацакыз.

Телехәапшрала Ҷацьымба Р. Ць. ирлас-ырлас усгы дықәгылон, аурыс цхыраара ателехәапшцәа акәиргәыцуан. Иџызцәа ачынуаагы ирхәоз убри акәзан. Аамта уамак мцацыт, макьана зынран хазтагылаз, цхьака хабаказ, имгәыцкәан ицсхьадаз. Шәача иааз Сурков В. И. Ҷацьымба Р. Ць. дидихьейт. Ускан ажәабжьс иказ зегы гәаран. Путин В. В. Анқәаб А. З. дидикылан, ахьчацәа иитеит, Нхьц Кавказ дихатарнакхарц дазыкаитцон разаарыгза, ирымхәоз арбаныз, рыуа ицабыргыз здыруадаз. Акы ахьырхәоз акы ыкамзи. Сурков В. И. акы дацәшәон хәа рхәон. Ацсны Апрезидент ицхыраара дашьтазар здыруадаз хәа, агәаанагара хаман. Егы аганла, Урыстәыла Апрезидент ицхыраао Ацсны иаашаз апарақәа рзы Ҷацьымба Р. Ць. дибарц иҭахызар хәа, агәытрақәа ирылацәажәон. Ацсны Апрезидент Шәача дымцеит, агрип ихьуазшәа инаеытцейган. Ус анакәха, иара ихәартахашаз аказы уахь ишимьцхьаз идыруазар акәхарын хәа иалыркаауан амџан иаайқәшәоз «аекспертцәа».

Зегь рацхьа ауаа ргәы реанызцоз, – Сурков В. И. Апрезидентцәа рнапы зцарохьаз Айқәшахатра иацыз айқәшахатра мацқәа руак ааигазар алшон. Урт зызкыз амчрақәа русейцура, ацара ус, хазы аекономика, ақыта нхамџа арәиара, акультураз аимадарақәа ухәа, ицегь ыкан. Убра акы иеацәихьчозма Ҷацьымба Р. Ць.? Ашьтахь еилкаахейт Москва, Урыстәыла айхабыра радминистрациае, еилатәаракае Ацсны Апрезидент иакара мцла иеибаркыз ипшаара удаабын хәа ишалацәажәоз. Сурков В. И. убри дацәшәазар хәа агәра хамамызт. Иара Ҷацьымба Р. Ць. ихатагы агәжәажәара дтагылан. Ацсуа експеримент шыманшәаламхаз агәра узгомьт. Амца зкуаз Сурков В. И., мчыбжьык аацуаны, иахьцалак Ацсны дмаар изымычхает. Дыззази иарей еибырхәацәкьаз здыруадаз, аха ажәабжькәа рацәахахт. Цьоукы ирхәон жә-миллиардк ааигазшәа. Ҷацьымба Р. Ць. аеыхәа дақәтәейт хәа ирылан. Урт ирацлабуаз апарақәа амџа ишаныз дырцабыргуан. Уртгы егыртгы ражәабжькәа цзыргоз – Хәажәкыраз (март) афинансқәа раара иаеҳәаран. Ателербага унадтәалар, – хтәылае хашәтит, хагыкакачит.

Агәытрақәа анырацәаз ианакәызаалак амцгы мацзамызт. Ҷапрезидент дзықәгыцуаз апарақәа Урыстәыла абиуцет итымытцейт, иаргы инапқәа

шеахэаз даанхеит. Атэанчахэы уаха изацдомызт, ауалафахэқәа зымхэит, ашыақәхалара амса хангылан. Зегь рацхьа амасса ргэы нызкылоз убарт аусқәа ртыц иқәдатэын. Ацсадгьыл алахьынца зхьаауаз апатриотцәа зызцшыз аргыларакәа, айташьақәыргыларакәа, арёщрақәа усгы рызбахэ ххэазомызт. Аха Анқәаб А. З. дзызхьырмагыз абахчақәа раартра, Ткэарчал атеатр аобатэи аихагыла аремонт анагзара ухәа, иаххашартырт иртахыз дааа объектқәак зынзак ирылацәажэазомызт.

Аацынрей, ацхынрей, тагаларей рзы (2015 ш.) апсуа еихабыра итэамызт, ицэамызт. Аурысқәа рпара ааигәа ирмоургы, инагзатэыз аусқәа азэыр изыцшуазма. Хацымба Р. Ць. Нхыц Кавказ ареспубликақәа, Ататартэыла, Абашкьыртэыла ирлас-ырлас дрылан, цъара царақәак иатэаршьозар хәа. Ашэартадара Ахеилак амазаныкәгао Кьылба Махамад дишьтит Ачачантэыла, цъара цыраарак изаагозар хәа. Уаха умыцсит. Дара рхатақәа акырза афедералтэ биуцет иахыцшын. Ирзымхоз рацәазан. Арахь уцшыр, Урыстэылантэ аделегацияқәа Ацсны иаауан, ицон. Ацсуа специалистцәеи дарей еикәшэон, аконференцияқәа мсапыргон, ауама еицдырейарызшәа. Асимпозиумқәа, рцакы харахарц, Пицунда акурорт аеггы имсапыргалон. Ажәлар рзы лацшхырцагас рхы иадырхэозма абарт рейпыларакәа, аилкаара цэгъан. Уаха урт ирлыцшәахаз хәа, дыррак аахмоузеит.

Аоппозиция ирхәашаз рацәазан. Хаейара злашыақәхалаз ала, ицегь ицыхцыхуандаз ааугәахэрын. Аха урт рыбжьы захар аихалбырае изтахыдаз. 2015 шықәса аацынра алагамтаз, Хәажәкыраз (Март), Хацымба Р. Ць. Гәдоута араион актив реизара мсапигон. Даараза ауаа шмаццәаз инацыршьуан. Икалаз хзеилкаатәкьомызт. Ааигәа зда цыхәа рымамыз иакәызшәа апрезидентраз рыбжьқәа зыртаз уажәы дызбар зтаххаз мацхейт. Иара иажәа иалацаны агәра диргон, Аконституция инақәыршәаны, алхыоцәа рыбжьы зыртаз ипырхагамхарц, имаз аеҳәара нцәанза инапынцақәа мап шырцәимкуаз. Уи акыр аамта убри агәаанагара иажәа иалазаашт. Ахэынцқарра данахагыла, уабы дидырхагамхарц, Аконституция иахэозгы игәалашәейт, ихата ихымсапгашьақәа ихарштны. Хара иаххаштуазар. Хәидгылар хус шылцуаз хәа, ахшыо хазтеитон. Хидгыларын, мап зхәодаз, аха хидгыланы хадсадгьыл ацахь иахгозма? Иаапхьара иацанакуази?

Апрезидент дзыкәгәыцуаз афинанс цыраара шымаауаз иара иаха-иаха ибартан. Аихаразак убга цызцәоз, – аикәшахатра хада иашьталаны иаауан апсуа министррақәа Урыстэыла аминистррақәа ирытазырзышаз аикәшахатра мацқәа. Убаскан Апарламент иалахэыз ирзыцәахуамызт ихадаз аикәшахатра цкьа ишырзеилымкааз. Уажәраанза аоппозицияа рыепныхәақәа зызкызи? Ахэынцқарра Ахадеи Авице-президент Габниа В. В.-и рхымсапгашьақәа ирхәон аикәшахатрақәа рнапацарымбыртэ акы ишыннакылоз. Иаххәап, абцъар мчқәа ирызкыз аикәшахатра аус анауы, апсуа бцъар мчқәа апыхтәхон.

Амилициаз айқөшахатра амч анаиу, Ацсны Аоныцкәтәи Аусқәа Рминистрра аусура тшәахон, усқан ашәшьырца ицаз анапхгацәа рус цәгъахон. Ас хтагылазаашья зыцсахуаз айқөшахатра анапацаора Апрезидент азин изтодаз? Иара убас еиекаахон егырт аусхәартақәагы, хтәыла шынеибакәыз ареформа итагылон. Ареспублика ацакы ацстазаарае ианацәызлак, закәанла арзраз иаанхоз даеа еикәшахатра хадак аауан. Уи анапацаора шалдыршашаз иара аазышьтуаз ирдыруан. Хацымба Р. Ць. айқөшахатрақәа инапрыцаора дакәыцгәышьеит. Урыстәыла анапхгара рыоныцка Ацсны иахьатәи Апрезидент иеипш мцхәабы дыкамызт хәа агәаанагара зыргоурызеи?

Хыхь цьара ихәан 2015 шықәсәзтәи абиуцет ашықәс анцәамтаз ишрыдыркылаз. Ацхыраара ишазыцшыз аамта рыцәеит, уи еилкаан. Аналитикцәа излаадырцшуаз ала, иқан ицегь амзызқәа. Зегь рацхья, ара ихәақәоу урықәшахатхар, амчрае иааиз акомандае зыквалификация харакыз уабы дрыламызт. Иазгәартеит даеа чыдаракгы, – ахатәы (ахәынтқарратә) мал шхамажьыз иакәгыццәоз иара рзыцшаауамызт. Ицабыргны ирура-ирхәара иакәымшәо икәзырхаз дара рхата иркәазшьарбаган. Алеишәа ашьақәыргылар ацынхәра, аоныцкәтә цтәы аилыргара иахәомызт. Доусы иныр гәгәахарц хацәнамырха дықәпон. Хацымба Р. Ць. президентцәс иеыргәгәаны аус иуан хәа азәы изышьақәыргәгәомызт. Ахтысқәа ирылахәыз иара идгылаццәа рхата изапырцон аччархә сахьяқәа, рхала ирызгәамтазакәа (Агазет «Амцахара» №22.)

Аурысқәа рыцхыраара усгы ааигәа узақәгәыцуамызт. Икацатәызеи? Имгәыцкуан ицсхьадаз хәа акәзу хдыруадаз, Хацымба Р. Ць., Лацара (май) алагамта инаркны, иполитикатә турне иара иацсышәала имоацигахуан. Ёыц Москва дықан. Егырахь дызтааз ирлыцшәахаз здыруадаз, уамак дзықәгәыцуаз имоузар акәхарын. Ацыхәтәан москватәи ацсуа диаспора дырпылеит. Адыррақәа ихәуз урыхәапшыр, ацсуааи иареи реицәажәара адиаспора рыецныхәахь иаха ахы хан. Иагья умхәан, ахәынтқарра еиладырфынтижьтәи шыта шықәсык аацуан, арахь кацоу рымазамызт, хтәыла аеиара шыақәдырхәлеит.

Цьара иамур цьара хәа, Черкесск датааит. Бла цархәыла ипылеит рхәеит. Уи зыхкьоз, Ацсны Апрезидент, аказы дрыхәар, мап шицәыркуаз заа идырдыруазу, ма ицсадгьыл ширшәтуаз ргәамцхозу, еилкаа хамам. Уи ареспублика икәынхоз абазинқәа ракәзар, адыррақәа ихәуз рыла, дара дырзымнеирц Черкесск изаарыцхәит. Уаантәы Адыгәтәылахь амоа дықәын. Хшеишьцәаз рхаштуамызт, аус аеы ианнеилак акәымзи аиашьяра анаарцштәыз. Аха уамак уа дзаанымхәит, ус анакәха, алыцшәагы зейцшраз еилкаан. Шьта изыцшын Удмуртиа. Урт абакоу, хара хабакәоу?! Акарикатура тыхыо дахьикәымшәоз Анцәа ицьшан! Москва аметро аеы, рнапсыргәыца ргәаоа ииасуаз ирыхәоз диеипшны, ххәа дааирцшрын.

Хара имгакәа, Москвантә дхынхәит убри аламталаз ипыза-министр ҕыщыз Амқәаб (Миқәабиа) Артур Артиом-ица. Аурысқәа 6-миллиардк апара иртон, иара мап икит, ихазныхуамызт хәа инацганы. Излеилкаахаз ала, аурыс биуцет ағы иарбан миллиардк быжышәы миллион маат ҳацхыраараз. Ашықәс Ғыц ааиаанза ххы иахзархәарымызт хәа ирыцхязан, ианыркылеит ахәон ажәабжык. Издыруадаз адокументация хәеикәмыршәахзар? Ашәкәкәа ианаамтаз аекспертизаз ирызнамгазар? Иагъа умхәан, Ашықәс Ғыц ааиаанза макъана акыр набжъан, аусушъа бзиа еиҕкаазар, ишпарызынымхуаз? Аишацәкәа уазхәодаз!

Иахгәалашәаз ажәабжыкәеи хазхымызакәа иахзымхәаз ахтысқәеи уызгәыргъашаз акы рыцаны аоппозицияа ирбазомызт. Иахгәалашәон урт рхымсацгашыкәа, апрезидентраз алхракәа анымсапысуаз. Акаандидатцәа, аоппонентцәа, рзын ажәа хәанчак ихәомызт акаандидат Бжъаниа А. Гь. Убас иказ апозиция ркын ибызцәагы. Алхракәа ианрылга ашътахъ, иахъа уажәраанзагы Апрельденти икомандеи уамак агәыроа иадыргазомызт, урт имсапыргоз аполитиказ. Аха ахахә уршыргы ипымжәози. 2015ш. Лацара (май) 22 рзы аполитикатә партия «Амцахара» имсацнагаз аизара ду ағы аоппозиция цыхъа изныз амса шъатанкыла ишацсахыз сашьомызт. Апхъагылацәа Саманба Г., Бжъаниа А., Агырцха И., Цьергъениа А., Асардан В., Кәакәасқыр В., Тарнаа В. Ақаоба Р. иарбанзаалак ибзияз чыдарак аихабыра ишрыдрымбалоз аадырцшит. Иааркыае иухәозар, ахахәи ахахәи еиқәйдмыргылеит. Хәацсадгыыл атагылазаашъа мацк еиҕхарц, еицакракәак мсацгәтәын. Аполитикеи аекономикеи ртышпәынтәалараз, акадртә зцаара даеа мсак иқәцәтәын.

Апрезидент икадртә политика хазы халацәажәоит, уи ара чыдала хәзаатгылазом. Аха убри апроблема даара ишцаулаз, уи азбараз хъацра шыкамлоз аопползицияа ахъазгәартаз акәхарын, амч знапағы иказ акоманда ателехәапшрағы адискусия еиҕыркаарц иақәыркит. Убас ала ирещны ицәыртцыз аиҕыхаракәа мацк идырцсыҕыртц рыепыршәон. Амцахараа уа, аихабырае, изацәажәашаз уабы дыкамызт хәа инацганы, адискусия аеалархәра мап ацәыркит. Ус азәыр дыказар, амцахараа иртахыз реизара ду ағы ирхәахъан. Зхатәгәапхарала ателедырратара иазцаз Кәакәасқыр В. , Аслан Кобахъиа дахъиҕәажәоз, цакыла апызара имамызт узхәомызт. Иара даамсташәан, уи ателехәапшцәа ирзеилкаазар. Апрельдентраз алхракәа реанырзыкарцоз, Бжъаниа А. Гь. ателедебаткәа раан убасцәкәа имыхъхъази.

Хшеибарххоз мацара апхынра хәаит. Ареспублика Ахада, цхъака иахзыпшыз абзиаракәа рзы, дыхәон, акурорт аамта ахъааиз дақәгәыгуан. Хара ихамдыруази, иагъа хсезон бзиахаргы, цыпх ааста уамак ишеиҕымхоз. Уи хара хатнагозма, макъана ацсшъацәа рымацура ускатәи еиҕкаазма? Иагъа цхъака хцаргы, аекономика аҕиаразы уи шыцхыраагзаз иаанхон. Антыц

ареспубликақәағғы, ацентр шаҳыказ рымбози, ицшын ҳара ҳполитика еигъхозар ҳәа. Уахығы ххәынтқарра Апсны ахатыр хәашыак ақәымкәа икаҳаит. Атәыла антыцтәи амассатә информациятә хархәагақәацкәа ажәак ххырхәауамызт. Хрыцхашыаны ҳақәғыртуамызт, абас акәхарын хтагылазашыа шеилкаатәыз. Хәказшәа, ҳакамызшәа адгыл ҳақәдырхеит. Шықәсык иалагзаны, ҳаихабыра ҳабакылыргеи?!

Цъара акы иацшыгатәын. Уи аихабыра иртахымызт, аха аоппозиция иалаз реформақәак ирылагамзар псыхәа шыкамыз рбон. Ахәынтқарра иахагылаз рыла иузымсапгашаз мацзан, иратәашыаны иагъузызыроуамызт. Ихадаз, шыта уи еилызкаауаз рацәахеит, – Хәцымба Р. Цъ. ипрезидент напынцәкәа шытеитар акәын. Уи анагзараз, «Амцахара» политикатә партиадас игәғәамзар, ажәлар зыгәра ргашаз мацзахон. «Амцахара» аполитхеилак иазбеит аиәкаара ахата ареформа азузарц. Аполитхеилак аицхантәацәас х-оык аман. Аколлективтә такцхықәра ишколлективтә такцхықәдараз иара зхылтыз асовет мчы аилаҳамтаз акоммунистцәа азхәыцгәышыахьан. «Амцахара» аполитхеилак, атакцхықәра гәғәахарц, хантәаоыс иаҳа зылшоз азәы дышьтыхтәын. Далырхит Алхас Кәыцниа. Аиәкаара ацкаццәа (аустав) цсахтәын. Уи апроект аиқәыршәара инапы ианырцеит ацышәа змаз аиурист Цьергьениа Анри Михаил-ица. Даәа зны аизара ду анымсапыргозынза апроект рхиатәын.

Алхас Кәыцниа ателедырратарахь ипхъеит. Шықәсык ацхәа имсапыргаз ахәынтқарра аилароынтра аахыс, ацсуа телехәацшра анцоз, аоны ателербага ағызхуаз храцәахеит. Ицабыргымыз ажәабжықәағғы нахзацлан, зынзак хгәы аапырцәазеит. Аха знызынла хнадымтәалар ауамызт. Ишиашаз ицоз аефираә Кәыцниа А. ирцар акы даламцәажәеит. Убри игәацхазаарын, акы дақәгәыцшәа, Хәцымба Р. Цъ. уи дидхъеит.

– Хәидгылап! – иабжъеигеит акабинет ацшәма.

– Уреволюционерцәа уманы, амчра анугоз, хәидгылара узазымхәыци?! – Алхас Апрезидент атшәара иаразнак дтаиргылазаап.

– Нас шыта икаҳдои, – егы деихәламхарц дықәпон, – Апсны алахынца аунитаз иазылаҳашьтуама?

– Уаныпрезидентха нахыс, Апсны алахынца аунитаз ахь илаушьтит, – Алхас ацышәара ибзианы дахысит.

Ахәынтқарра аилароынтра аамта цеит. Шыта аиларбгараткәа амса ианыз аанкылатәын. Апрезиденти «Амцахара» ахантәаои реицылара иалыцшәаны иалаҳкаашаз ахәыщыртаә ҳааит. Алеишәадара мсаала амчрахь инеиз ахәынтқарраә алеишәа изышыақәыргыломызт. Ахәынтқарра аилароынтра атәыла аоныцкәа амацара иузымсапгомызт. Иаххәахъеит усқан Хәцымба Р. Цъ. ихы иаирхәаз ашәшырцәа ицаз мазалатәи анапхгацәа шимаз. Урт рыдцәкәа дзырхыцомызт. Антыцынтә Сурков В. И. излааицхәуаз ала,

апара Апсны ироурц ртахызар, аполициаа пшьышә-оык рааразы айқәшахатра анапы ацаотәын. Ускан МВД-к ацака даеа МВД-к калон, апыжәара зауадаз? Аурыс полициаа хзаар, маза ашәшьырца итаз анапхгара хазтози дарей ринтересқәа еиәагылон. Еилагзатәын зегы рызәлымхарақәа. Аха ишца? Апрезидент итагылазаашья узацашьыцуамызт. Артқәа реилыргара ааста иеидараз ибахьазма. Изхарада? Згәы зырлашәыз даеазәы изы дыбцъар гәгәамзи.

Хазы аоппозициаа даара ицырхаган. Урт зынзак инапаеы изаамгоз блокк айәкаара реапшьыргон. Уажәнатә азцаарақәа ықәдыргылахьейт Ахәынтқарратә телерадиокомпания адиректор хада Хоцьяапца Емма дамхарц, дара ишыртахыз, ианыртахыз иахьықәылмыргылоз иатганы. Ателерадиокомпания иуаажәларратәзар ртахын. Апыза-министр Амқәаб Артур Артиом-ица иусушьей ицәажәашьей ргәапхомызт, акоррупция инапалакын, амцәараагы илазаарын, инапынцәқәа шытеицарц адца карцон. Зынзак рхы тқьазар хәа иара агәра изгомызт. Аха ихата аоппозициае даныказ иқәиргылоз апроблемақәа уажәы дара ишгәыцараркыз еиәаирцшзомызт. Иара азин иманы ихы ибон. Дара зәыз закәи? Аус злаз шыта инапахьы изаагозар акәын. Ртәыла ахьяа рхьяазар, иәамгылозар рыхәтан. Иара ицхыраара изақәыршахатыр, рымч еибыртар, изиааишаз рымч дмырмачуази. Амадагьмадәшәара аамта дыштагылазгыы, иара ус иаармариа зусқәа мап рцәызкуаз иакәызма. Игәы итаз зны Кәыцниа Алхас идигалахьан. Аха аамта мацк цахьан, ыыц хәыцыртак цәырцхьазар алымшози. Дрыцхьейт Бжъаниа Аслани Кәыцниа Алхаси. Аусқәа рызбараз, моак еицықәларц итахын. Еиәкаатәын политикатә центрк. Дара ирбон иара иеызтаиргылаз атыша атыцшыа дшақәымшәоз. Иусушьақәа усгыы арт азыкамызт, ихымәацгашья иахагыы иртахымызт, убартқәа рзакәын аоппозициа зейеыркаауаз. Ирыдигалаз хьахәхьачрада мап ацәыркит.

Аамта ирлас-ырлас аеапсахуан. Ахтны-қалақь аеы аоппозициатә еитакрақәак убри аамтаз имәапыргон. Апрезидент иәагылаз ирацигарц моақәак рыцшаара дашьтан. Нанхәа ахышә ианылагылаз, иахьцалак дара иапыргеит, даеа позициа ала рыедыргәгәарц. Реидыркылейт пшь-еиәкаарак опозициатә блокны: Аполитикатә партия «Амцахара» (ахантәабы Кәыцниа Алхас), Аполитика-економикатә тцаарақәа рфонд «Апра» (аихабы Бжъаниа Аслан), Ахәса аполитикае (анапхгабы Агырцха Ирина), ауаажәларратә еиәкаара «Абзанхара» (анапхгабы Ашәба Нугзар). Жәабжьқәак аауан Лакрба Леонид ауаажәларра-политикатә еиәкаара «Аитаира» ыыц ишыақәиргыларц игәы иштаз. Уи анцәырырга, Апрезидент агәра игон аоппозициатә блок ишацлоз даеа еиәкаарак. Айәкаара «Къараз» апырцон, уигы аоппозициатә блок алалара иазыхиан, иоуаз аинформациала. Дагхазаргыы, иара избейт иауазар амчра знапаеы иказ айәкаарақәеи аоппозициатә блоки еидикыларц.

Нас иара антгы артгы дырхагылазауан. Зеггы еизигейт, Апрезидент иеы аконсультативтө совет еиеикаарц. Аоппозициаа Апрезидент инаигзарц иабжаргахыз иатөашьаны акгы наймыгзазацызт. Иаецныркылашаз рыман. Аоппозициатө блок иалахөыз еицеакны аконсультативтө хеилак аиекаара мап ацөыркит. «Излымшаз аеы адөы икөыргоит!» – ацабырг ацацаны, длафуан «Амцахара» иалаз хацак. Уи ихөмаршьа ацак ду аман, изызкыз ирзеилкаазар.

Ауаапсыра ирылаз ажөабжкөа ухөансхөан цакы иеихан. Агөрагацөкьан икан иаарлас, тагалараз, амцахараа реизара ду шымөапыргоз, убра Хөацымба Р. Ць. илахьынца шызбахоз. Абри аполитикатө партия аизара ду хөа ззырхөоз уаацөшөацөкьарын амехак атбаашьала. Дара рделегатцөа уаа фышө-өык еизон. Урт зкышаз азал рыман асасаиртө «Интер-Сухум» аеы. Итөаз рааста игылаз иаха ирацөахон. Аоныцка иамкыз адөахьы еилагылан. Аделегатцөа рааста зөлымхарыла зееидызкылоз иаха ирацөан. Реизара ду жөлар реизарахь ианызхауаз уздырзомызт. Ишыказаалак, Хөацымба Р. Ць. урт ргөы рымызкьашаз уск мөапигар ахөтаны ицхьазон. Шьта ацара шыкөс еыц иаалагахьан еипш, Учамчыра администрация актив реизара мөапган. Убра иара дыкөгылейт, ахы злымкьоз гөаанагарыла. Азөггы игөы итамшөааит закөанла жөлар иалырхыз Апрезидент, имаз аөхөара нцөаанза, цхьатөара дрышьтырц рылшон хөа! Ауаөы иахөтыр ихала ишичапоз дазхөыцзар здыруадаз, аха дызнылаз амөа ахьынзаиашаз аамтө иахнарбарын.

Аполитикатө партия «Амцахара» аизара ду шымөапгнагоз рылахөан. Ауаа шырацөахоз рдыруан, азин ылырхит аизара астадион «Динамо» имөапгазарц. Аихабыра ирыздыруамызт аоппозициаа реыззыркуаз. Аха ишөон Апрезидент ирезиденция иакөлар хөа. Аиаша ухөозар, убри агөрагацөкьа икан. Хөацымба Р. Ць. ачеицьыка рызирхиеит идгылаөцөа. Уаа 300-өык аапхьара рыман. Икацатөызеи? Зцаарак ыкөгылан. Атак имоузакөа дынхөит хөа агөаанагара хауит. 120-өык иреихамкөа изааизар, атак изтөдаз? Иахьцалак ажиотаж рыман аихабыраө. Авице-президент Габниа В., аоппозиция ахөынцкьарра аиларөынтра рыешазыркуаз агөрагацөкьа, ателехөапшрала дыкөгылейт. Уи излеихөоз ала, ашьа кашуан, акөымзар амч знапаөы иказ ирымпыцхны уаөы изгомьт. Хөацымба Р. Ць., аинтервиу анимырхуаз, еы гөгөала ихөон Апрезидент ажөлар рыхьчара дшазыхиаз, уи азы иахөтаз амцкөа дышрылаказ. Изцөихьчөдаз?! Арт аоппозициаа реизара ду аеы ирхөашаз ацацгөы рыртон.

2015 ш. Жьтаан (октиабр) 21 аены иаатит аполитикатө партия «Амцахара» изаамтанымьз афбатөи аизара ду. Уи мөапган ааигөа еыц идыргылаз астадион «Динамо» аеы. Аскатөи зымехак тбааз даөа еизарак амцахараа имөапырымгазацызт. Аоппозициатө блок иалахөыз рызынтөык рхы аладырхөит. Аоныцка иамкыз даара ирацөаны адөахьы игылан. Усгы ишааутахыз ухы иаурхөашаз арадиохархөагакөа уцшауан. Аизара аадыртит ахөымехан, иагыцон акыр саат. Аиаша ухөозар, Ацсны аихабыра рхы-ргөы



итамшөоз лацәажәатәқәас ишьтыхын аизара амш иазцаарақәаны. Урт мариян, аиҕаара аусушьа аструктура иазкын: а) апартия апкацәеи (аустав) апрограмеи рыдкылар; б) аполитикатә партия «Амцахара» ахантәабы ишьақәыргәгәара; в) апартия «Амцахара» ахантәабы ихатыпуаа ралхра; г) Ацсны ауаажәларра-политикатәи асоциал-экономикатәи тагылазашьақәа рыхцәажәара. Аиҕааратә зцаарақәа аамта рацәак рымтакәа, атәыла анапхгараз ипырпыл цацәаз ацыхәтәантәи азцаара хшыюзышьтра гәгәа азун. Акырза едныхәа цәырган. Уртқәа арака хәхшыю рзахамшьтып. Уажәраанза дара хрылацәажәахьейт, ицегь нас иаахарцшырц хгәы итакыуп. Амала «Амцахара» ахантәабы ыщ иажәахә аҕынтә хшыюзцарак аахамгар, аизара ацакы нагзаны иахзаарцшуам: «Амчра акритика азура мацара акәымкәан, закәанла иаразы ақәцара хшазыхиоу рацхьаза ишәхардыруейт» (ейтагоуп).

Аизара ду нцәейт, ыщ аихабыра ргәы иштамыз. Уа ирыдгалаз ақәцара ейцәакны ирыдыркылейт, аделегатцәа рымала ракәымкәан, иалахәыз зегьы. Ареспублика Ацсны анапхгара ижәлартәымкәан, ауаапсыра реикәшахатреи ацсуа хәынқарра тышәынтәаланы аҕиарей иаҕагылоз ракәны ицхьазан. Хәцымба Р. Ць. президентцас игәрамгара шьтыхын, иаалыркьа ицхьатәара идцан. Ацсны Ареспублика Апарламент – Жәлар Реизара – иадцан Ареспублика Ацсны Апрезидент иалхра ыщқәа рзы ақәцара рыдыркыларц. Хәцымба Р. Ць. ихатәгәапхарала пхьатәара данымца, аоппозициатә блок амцқәа иаарлас ирылархәон жәлар реизара анымсапгахоз.

Аизара мсапгаханза, ауаа ргәалаказаара ейлкаан. Ажәлар акырза иақәзыргәыцхьаз аихабыра убла иабашаз акы рылымшацызт. «Амцахара» аизара ду аены ирцәымҕахаз аихабыра ықәгахон. Уи иақәгәыцуаз рацәан, оныцкала иагьазыкадан. Аилароынтра хәдыршыцылахьан иқәгатәыз ауаа. Изықәгәыцуаз шырымбазгы, аделегатцәеи иделегатымзгы ргәы алаканы ацхагәтан рыоныкақәа ихынхәуан. Иқәгылаз ирхәоз, аизара иаднакылаз ақәцара ргәы шьтырхуан. Убасцәкьа ргәалаказаара шьтыцуан аизара шымсапысыз адырсаены ейлызкааз ауаапсыра.

Даеа гәыцк ейлагылан Апрезидент иахтынра ахыбра аҕацхьа. Урт узрықәгәыцуамызт, аиашаз. Акыр зхьыцуаз, ирцхашьаны иааргаз уаан. Аихабыра ицабыргны ишәаны ейлысуан. Астадион аҕынтә рәархар, мчыс инызкылодаз?! Хәцымба Р. Ць.-ей Габниа В. В.-ей ишырхәалақәоз ейцш, бцьармцала урцымлозар. Убри аеныцәкьа дара зықәгәыццәкьоз уаха ирымази! Адырсаены ажәабжь ыщқәа теледырратарала ианхалархәоз, аихабыра ирыдгыла идырцәажәоз атакәажәцәеи абырг хәцәеи акыр ирацәан. Аизара ду ахьымсапысуаз ргәаанагара ихәарц дықәдыргылейт Цьубей Ебжьноу зацәык. Ателехәапшрала антгы артгы ейлымхыкәа ргәаанагарақәа ддырхәон рхәарц акәымзи. Аихабыра ирыдгыланы имсапгаз реизара ахьахдырбоз, ауаа рацәа злахәыз ажәытә кадрқәа хрыхәадырцшуан. Уажәтәи акадрқәа

иааугэаладыршөон Анқәаб А. З. иғаргыланы зны аоппозиция имоапыргоз амитинг ағы иааргаз ауаа Ацсны инымхоз хацәақәаки такәажәцәақәаки гәып бзиақ шақәыз. Урт реилахәашья ацсуаа иреилахәашьямызт, рыцшра ацсуаа ирыцшрамызт. Амитинг ағы излацәажәоз шырзеилымкаауаз рхымоацгашья тынч ианыцшуан.

Данықәрымга, Хацъымба Р. Цъ. иғы ргәгәа даақәгылахт. Иихәац неитеихәахуан, иеңәара ааиаанза, инапынцәқәа мап рцәикуан хәа азәгы игәы итеимкырц. Иара ибзоураны ицхьазон хара ххатә цьабаала шықәсык инеиханы хәхьааиз. Ғнак ателехәацшрала дахдырбон хтәылаә хатыр ду змаз ацарауао. Излеихәоз ала, хекономика ххатә цьабаала ишьтаххит мацк акара, «аа, абаскатәи! – ихәан, инацәхыци ихыснацәеи еидикыларц агыгхомызт, – аа, абаскатәи!» ихәахын, иихьчашаз реицш амц изымхәазт хәа агәанагара хәуан, инацәақәа ааидикылазет.

Апрезидент Хацъымба Р. Цъ. ихатәгәацхарала цхьатәара дцарц «Амцахара» аизара ду иабжъанагет. Уи Аконституция иапырхагамызт. Аполитикатә партия амацара акәзамызт, ус ихәыцуан аоппозицияә зееидызкылоз аиәкаарақәа реихабацәа шамахамзар. Аиәкаарақәа ирылахәыз даеакала аус рзымоацгозма, рлидерцәа ирышьтагылан. Аха хәгәтаны арадикалцәа хмацзамызт. Игъангашцәаны иаабоз ауаа амчрахь ирнеишьаз еилахкаауанац, рымоақәа ххы иархәаны, рхырбгалара иеилахәуаз хәгьмацмызт. Даеакала аамта азыцшра хәқәшәар, ашықәсқәа ғиарада иахцәымоасуан. Атәыла иахагылаз ашәшьырца ицаз мазалатәи анапхгацәа дхазрымпыцхуамызт. Егьи аганла, иаахазцәырцуан зыхшыо хьшәашәаз, урт ацхьатәиқәа хныркылон. Иахьцалак азакәан еилагао даххагылазар азәгы иахтахзамызт, аха иеигьыз амоақәцашья здыруадаз. Ус атшәара итахаз ианакәызаалак, дахзылбаацшны хәилиргарц, Анцәа ихьышьаргәыц хәкәыхшон. Аамта хәшәуп ххәан, хәцшын.

Ашықәс Ғыц (2016 ш.) хзаит, иарбанзаалак еихьзарақәа хәмазамкәан. Аха Хацъымба Р. Цъ. апрезидентцәа ишыкарцоз дныкәарц избан, аныхәа ателехәацшрала ихәадиныхәалон. Уамашәацәкьа иубарын аамта. «Амцахара» афбатәи аизара ду ағы иқадакуаз Бжъания А., Кәыцниа А., Агырцха И., Ақаоба Р., Коғониа И., Шәқьариа В., Зыхәба В., Аиба А., Ламиа О., егырт Ацсны ацеицәа атәыла рыцхарыла иахадаз игәрамгара шаадырцшыз ихәирштхьан. Ахәынтқаруаа реихьзарақәа пхьацарада акы иазыкхозма хәа, дзышыцылаз амцхәашья ишумбарыз иреиауан. Аекономикеи, агәабзиарахьчарей, арцаореи ухәа, асовет мчы ахаан ишырхәалоз еицш, жәлар рынхамоа акырза аихьзарақәа аман, иара икоманда анапхгара ркызижьтәи. Хацъымба Р. Цъ., жәеиза-жәаоа шықәса рацхьа данцыза-министрыз, хшеицахоз ахь амоа хәниргылахьан, хәицәахахьазаргы здыруадаз. Зынзак акы хзеилымкаауаз цышьозар, ашықәсқәа реошамта хәдныхәалара затахызи?

Асистема ианаамтаз аенанампсахлак, уи иапцоланы, ауаапсыра рыхдырра шызхауаз атоурых иадыруеит, уи хықэкыла цкба итцаазар. Аитакрақәа ианакәтаз имоапызгашаз данызцөырымтцлак, ахдырра анеитцахоз мацзамызт. Убаскан агъангъашқәа раамта ицөытнагон. Амала уи ацөыртцра нацънатөымызт. Аамта цон, агъангъаш уаа рымци рцеи аилыргара рылшартө, ауаа аатагылон. Аамта ауадаорақәа ацыхъатөи апрезидентцөагы ирзааиуан. Ацара аинфлиация азцөыртцуан. Иара хара хөы ипыркуамызт, ианхөыдахоз атак уабы изыкацөмызт. Цъара изкылсуазар хөа, ашөахтө мацк ирзаццөмызт. Ускантөи аоппозиция анапхгабы Хацъымба Р. Цъ. ацтөы шьтихуан, ахтыс ихы иаирхөарц. Убри моапызгоз иара иакөзамызшөа, иара ианиааха ашөахтө рышьтыхра иезакит. Афымца ахархөараз ахөпса шышьтырхрыз иаакөымтцзакөа ишалацөажөалоз, уи рзымоапымгеит, епныхөас ипроуаз рымдыруази. Аха азынра агөта хаштагылаз ихахайт Апарламент ахыбра ацапхъа абизнес знапы алакыз ацтөы шышьтырхыз. Ахашөалахө ацпараз ашөахтө (НДС) шьтырхырц аены ацкапца адепутатцөа ирыдыркылон.

Ауаа шеилагылаз, аены Апарламент ақөцара азадымкылеит. Адырөаены абизнесуаа өыц рееидыркылеит. НДС ахөааөы иацырцар, атауарқәа адөкьанқәа рөы рыхө шьтыцуан. Зегь рацхъа уи зныцшуаз акраахөацөа ртагылазаашъа угыбы иуадабын. Амала ахөынтқарра даеакала избеиахөмызт. Убри уажөтөи Апрезидент аоппозиция анирбунтуаз еиликаауазар ихөтан. Аилкаараз еиликаауан, аха ацтөы шьтыхраз ихы иаимырхөарыз арбаныз. Абицарақәа реиладара дадгылозтгы, уажөы иөагылоз зынза имачхон. Жөлар реизараө зегьакөын апрокөт рыдыркылеит. Даеакала имоацгатөын уи азакөан. Атауарқәа еихшаны, НДС шьтыхлатөын аамта-аамтала, зегы иаразнак ирныруа ргөынамзара харамкхазарц. Уи иаөагылаз еилакь адөны еилагылан. Урт рыгөхъаа рымкзашөа апшра аиуит. Уи Хацъымба Р. Цъ истиль акөын. Уа даныкөгыла ашьтахь, иара амитинг моапызгоз рахь дцөыртцит. Излархөақөоз рыла, апрезидент иалхрақәа раан, Хацъымба Р. Цъ. идгылаз ракөын еизаз. Хара ихакөнамгоз акыр ыказма! Шьта дырцөымгөахан, рөы иташөаз иархөон.

Аихабыра иргөампхашаз аизарақәа зны хықэкыла, зны чыдала еазыкацарада имоапысуан. Ахөынтқарра аөиара иазкын уа икөдыргылоз азцаарақәа. Апроблемақәа цөырыргон. Ауаапсыра рыөныцка еиуеипшымыз агөаанагарака шьакөгылахьан, цхъака икалақөашаз ахтысқәа рзы. Азбахө рыман жөлар реизара. «Амцахара» изаамтаньтөымз даөа еизара дук шьмоацгатөхөз иалацөажөон. Ахөынтқарра ахьчара ахеилак иаанацхауан цөажөарақөак шыказ ареферендум амоацгараз. Ажөлар ргөы нызкылашаз усқөак моацгатөын. Уи амацара акөымзаарын, дара, анапхгара, рыөныцкагы ацтөкөа рымамзи. Рацхъатөи ааха лоуит уажөы ателерадиокопмпания адиректор хада Хоцъаапца Емма. Уи илызкыз ажөабжь мацны ирыпхъазазу здыруадаз, аихабыра русушьа иаха амөахак тбаан хөа, агөаанагара ауаапсыра

ируорц, Жәабран (февраль) азы акадр еитакра гәгәаны имоапыргарызшәа аинформация рыладырцәеит.

Имоапыргоз зызбахә хәаз аусқәа азхазомызт. Атәыла ауаатәыюсаа акала ицегь иргәыгтәын. Уи амацара акәзамызт, аихабыра уаха ирурыз рзымдыруа еилахазар хәа агәра хамамызт. Дгыларак роурц, Хәапымба Р. Ць. Москвака амса дықәлахт. Акраамта Сурков В. И. дицәәжәозшәа адырра хартәит. Путин В. В.-гы дисасын хәа хәрхәеит. Цака-цака ажәлар ирыларцәит ф-миллиардк ацара Ацсны Ахада иааигазшәа. Атәы ззымдыруаз ус дужьарын, аха Урыстәыла Ахада, ицъыба иаатых, амал Ацсны Ахада ишизимтоз ала, зегъы амц узрахәозма? Ма уажәраанза иатахыз ашәкәкәә ззеикәмыршәалоз хәихабыра азанаат ыщқәа дырхазу, аамта кьәәзак иалагзаны? Ма шәачатәи аекспертцәа рнапы шыта ихтахымзу? Зака зцаара такда инхазеи?!

Хәапымба Р. Ць, даныхынхә, ажурналистцәа дахьрыцәәжәоз, иааигаз амал азбахә цәыригазомызт. Апенсия ишацырцоз, ақытанхамсаз акредит ишалацәәжәаз ухәа, зцаарақәак Урыстәыла избазшәа агәра хиргон. Амала аурыс пенсия аизырхара аурысқәа ирызбахьан, есышықәса компенсацияк моапыргон рхала, хара хәынтә ирызцаз усс имази? Аихамсаз излацәәжәарыз арбаныз? Ххәынтқарра Ахада Москва ицара-иаара зызкыз аилкаара аихарак ирцәыуадаохәит. Ажурналистцәа рәы уаазықәгәыцшаз даәа зцаатәык атак кәицон иара. Абиуцәет аәынтә ауалафахәы зауаз аусзуоцәа рцәбаацса иаццархарт, Путин В. В.-еи иарей еикәшахатхазәап. Ххала ххы хбозар, уаха иртахы хәа, уажәраанза аоппозицияа ирәагылаз ауао иахьа даәакала дцәәжәон. Зака цәа ихарцазәи ари ауао, шәанацәалбеит?!

Агәынамзарақәа усгы ирацәан. Аоппозициятә блок иалахәыз рзы еилкаан Хәапымба Р. Ць. итагылазаашьа зейцшаз. Уи иахагы еигъны ирдыруан москвәа. Уака ацсуа президент еиуеицшымкәан изыкан. Иара агышизмырәиауаз збоз Ацсны еитакрак калозар хәа ицшын. Сурков В. И., еилаиртатәз ашьтахь, Ацсны уажәтәи Апрезидент икәгара дақәшахатмызт. Ус аныкала, иара имоапигахьаз аексперимент алыцшәәкәә шбапахаз аргамахон. Иара усгы иуцәахуаз акыр халаказшәа! Артқәа ззымазамыз аоппозициятә блок ишцаныкәарыз?

«Амцахара» аполитхеилак излацхьазоз ала, ацсуа жәлар реизара моацгәтәын. Хәапымба дықәцаанза, еизаз еилыцуамызт. Уи Аконституция иапырхагазамызт. Ажәлар реизара иеихаз усзбартак ианакәызаалак хара иахмоузацызт. Бжьания А. Гь. убасла аус азнеира макьана дақәшахатзамызт. Акырза згәы намзоз ажәлар ахьеизаз, агәыцхафырцәа рылашәон. Урт ирышьтанәгалоз рацәахон. Унапәы иузаамгашаз ахтысқәа рыерыларгалар, хдырцхашьон. Ус икамлакәан, жәлар реизара кәеиара аиургы, амчра змази аоппозицияеи еиланартатон, реилыргара уадаоны. Зегъы ирейгын ареферендум моацгазар. Доусы рынхартә цутақәа рәы Хәапымба Р. Ць. апрезидентраз

игэрагазу игэрагамзу бжыгтарала иаадырцшуан. Убас ала аиѐагылара атып икѐцахон.

Аопозициатѐ блок рыкѐпараѐ моас ишьтырхрыз алрыцшаауан. Реимакырта акыр асаргѐгѐазаргы, жѐлар реизара ааныркылеит, аамтала акѐзаргы. Ацыхѐтѐан еиѐѐакны арѐферендум амѐацгара иазаатгылеит. Аеазыкацаракѐа цон. Анапхгара уи, зынза ишаѐшахатымзгы, акырза еиланаргыѐжит. Уи амѐацгара ишаѐагылашазгы рызбон. Убаскангы аиѐагыларакѐа амчреи аопозициеи ирыбжъан. Атѐлѐхѐапцрала аиѐѐажѐаракѐа еиѐыркаауан аиѐабыра, аопозициа цъара икылыргарц. Аха урт роппонѐнтѐа ргѐалашѐараѐ анегатив раѐѐазан.

## А К А Д Р Т ѐ П Р О Б Л Е М А

Апролетартѐ диктатура анаххапаз, цъара ацара цаны азѐ дахзаандаз хѐа, хгѐакуан. Убаскатѐи кадрла хмацъанан. Урыстѐыла аназара ѐаѐѐк аѐы азѐы аус иуазар, зынзак иахзымдыруаз ауаѐы хишьталон даахгарц. Дара мацзамызт. Аха арахъ иахзыхынхѐуаз хзыпшаауамызт. Иаауаз иитахыз ачынуаѐра, анхарта тып, ауалафахѐы ухѐа, уа дахыкѐаз ааста ихатѐы економика, исоциалтѐ тагылазаашъа ухѐа, апстазаараѐ дызлеиѐгъахпаз изхархиар, амѐа дахзыкѐлон. Хѐара ускатѐи деикѐхаршѐартѐ мчы хамазамызт. Дахъааиуазгы акыртѐкѐеи урт рѐызѐа апсуааи хракѐѐаны, аусура далахаргон. Хѐара, амилат ѐиара иазыкѐпоз, ихадгылоз цыпшѐшьѐма? Русуреи рхатѐ еизхарѐеи ирхырхѐѐаны, хмилат аизхашъа иагъазхѐыцуамызт. Ус акѐзаргы, хрышьтан, ххыпцъазараѐ таѐѐѐарак еикѐхархеит хѐа ипцъазаны. Пыт-ѐык хѐеизгар, мышкы зны реибыртгар, хамчѐѐа гѐгѐахарын хѐа хгѐыцуан. Убас Уралынтѐ иаахгаз анцъныр замана аус ахьиуаз азныкѐаз дхартомызт. Аобком аѐы ашѐѐѐѐѐа еикѐыршѐѐаны, иаѐаулак дрымаххит. Амилат кѐѐарагы иаѐѐшѐон. Ус гѐгѐак хѐѐѐѐианы иаабон, хгѐыргъон. Дахъааизгы акѐѐѐиаракѐа дрылакан. Дук хара имгакѐа убри аспециалист, иахынзамашѐырыз цкъа иахѐеилымкаауа, дѐаѐѐѐахеит. Ари милат трагѐеиан, хзыниаз даѐак хзазхѐѐомызт.

Ахѐынтѐкарратѐ еиларѐынтра ханиеижъѐеи, убаскантѐи ахтыскѐа ирлапс-ырлас иахгѐалашѐѐит. Цъабаала иаахгаз анцъныргы дышххамхаз гызмалра усын. Угѐы кахар – иахыухѐаарызи? Аха хара убарт хрышьтан. Аиларѐынтра моацызгазгы уахи-ѐеи рхатѐ чынуаѐра ишашътаз ашьѐахътѐи русушьа

иаанарцшит. Иахгэалахаршэап дара, амчрае иааиаанза, аизарақәа моапыргарц, ахацәа назақәа амоакәа рҕы еидгәыцланы ишгылалоз, рыблақәа цамцамуа. «Абарт рыцхарак ҳақәдмыршәандаз!» – ҳанривслоз иаабоз ҳгәы иалан. Икалеи? Акадрқәа убаскатәи иахцәырацәахама, апсуаа рыда Ацсны ахра Анцәа иримтарц, ҳаикәныхәарақәа рааста, ацсуа мацзура тыцк ҳазшаз иатәаимшьарц еиҕахшьартә?

Асовет мчы аепохаз акадр зцаара зызбоз апартиатә органқәа ракәын. Урт ақыртқәа рнапацака аус руан. «Авокзал цссацәа ртыц алхраз, Қарт уцароуп», – рхәон ацсуаа. Иахья акадр зцаара зызбо ажәлар роуп, уи атагылазаашья ишатахытәкьоу ххы иахзархәозар. Алхрақәа раан ауаа рыбжыы зыртаз дыпрезидентхоит, уи кадртә зцаароуп. Нас иара ицака аус зуша ауаа ихала еилицшаауеит. Атәыла пхьака изгаша президентс дахзалымхызар, икадрқәа цсыезаауеит, ма рхықәкы иашахом. Убас амоа дықәахцеит Ҳацъымба Р. Ць.

Иугәаламшәарц залшом 2014 ш. Лацара (май) 27 аены аилароынтра моапызгоз дара ирыдгыламыз илахграгыланы, илахәажьцәаны ишылаххысыз. Урт рхымоацгашьяла апрезидентраз алхрақәа рышьтахь иаартны иаадырцшуан ирыдгыламыз шрагацәаз. Ихәыцра хьантамхааит, аха ус икан. Ғыц аоппозицияхь ииасыз рмилац хдырра иаха ихаракын, аеынкылароа пыжәара артеит, акәымзар еицгыҕеибагарц уамак рыгхомызт.

Апрезидентраз алхрақәа моапысаанза, еилкаан апыза-министр инапынцақәа назыгзоз Делба Владимир аминистрцәа ркабинет данапхгаоны дшаанырмыжьюаз. Уи принципа ахәынтқарратә банк итаз амал римтеит Ҳацъымба Р. Ць. ипропагандистцәа. Дара уи закәандарыла алхрақәа рзы рхы иадырхәарц иашьтан. Апыза-министрра иатәашьян алхрақәа раан имачымкәан финансла ирыцхырааз, абизнесмен Бытәба Беслан Тик-ица. Уи инапы злейкыз аус дшаматәамыз акыр заа иаапшит. Аекономикатә ҕиара хәа хьзыс измаз аполитикатә партия дшахагылазгыы, ибизнесра бзианы ишеиликаауаз, уи аиҕкаара дшақәшәоз акара, ихәычызаргыы республикак атышәныртәалашья изеиҕекаауамызт. Ичынуао тыпра ихы иархәаны, иара ибизнес аизырхарахь ихы хазшәа, адыррақәа ҳауит. Уи идмыркадарц иҕагылаз калейт. Иусушья иакәшахатымхоз рацәахон, аамта мацк иалагзаны. Аилатәарақәа рҕынтә ианаадәылтцлак, изныкымкәан ихәахьан: «Оо, уи ихәақәо жәдыруандаз!» «Сусура алыпшәа збом» хәа, арзаҳал нижьит, ихы дақәитыртәырц ахәара кацо. Уи аинформация иофициалтәымызт. Қәкык аман, аиашаз. Ажәлар акы рцәырцәахуан, избан? Иахьцалак, 2015 ш. Хәажәкыраз (март) 15 рзы, хәымзы зацәык ипыза-министрыз Бытәба Б. Т. ихы дақәитыртәит. Иара излеихәаз хәа ихәауаз, ихата дыказамкәан, дамырхит. Авице-президент Габниа В. В., излеихәаз ала, Апыза-министр ихы дшақәитыз СМИ ағы еиликааит. Арт еиқәшахатзамкәан изҕыз аилкаара мариамызт, аха рыоныхьца ишеиқәшәамыз дырын. Ацсны Жәлар Рпартия анапхгаоы Лакоба И. У. Багацшь С. У.-еи

Анқәаб А. З.-ей зхагылаз анапхгарақәа «Клоунада» хәа дрышьтан. Ибз дақәйтүмзи, иеы итәшәалак ихәар, гәыбған изтодаз. Абра акәын иламыси иапсуарей ахылыжжышаз. Иара дзыдгылаз анапхгара иарбан «Клоунадаз»? Еидикылақәоз закәи?

Аихабыра реиҕыхара рыонытқа аоппозиция аиҕкаара иазхәан. Доусы иныр иаха иғәғазарц хацәнамырха дықәпон, уи иахылҕеиауан ацтәы. Уи хара халамлацәап, аус злаз Хацымба Р. Ць. ихата убри идыруан хәа агәра хамамызт. Апыза-министр ихатыпуабыки, авице-президенти, депутатцәақәаки ргәы итақәаз иахымыгзакәа, Адығатәылантә дшаахынхәыз, Апрезидент Амқәаб Артур Артиом-ица Апыза-министрс даитеит. Уа Хацымба Р. Ць. дхызхышаз даеа еимадарақәак шыказ иара еиликаахьан. Урыстәыла зны Амқәаб А. А. инапацака аус иуан Сурков В. И. Уажәраанзагы еизааигәан. Убарт реимадара хапрезидент ихы иаирхәарц шыта дманшәалахон. Аха...

Аоппозицияа раналитикцәа изларыпхьазоз ала, Хацымба Р. Ць. илшазомызт акырза зылшашаз анапхгара аиҕкаара. Ажәларгы реидкылар аицәыцәгьан, дагыацәыхаран. Анапхгара назаны инапаеы иказамызт. Ихатаз акадрқәа ралыпшаара иара инапы ианзамызт. Акриминалитет ус азин иртөмызт рхәон. Ихатагы, дығәғазазшәа дшаақәгылалоз еипшцәкьа, аусурае дубомызт. Авице-президент Габниа В. В. зацәык иитахыз акыр зымехак тбааз анапхгара иимтеит. Аминистрцәа ркабинет апапынцәақәа Апрезидент иадминистрация ахахы иахьагоз лыпшәа гәғәак аиуамызт, ацтәы арейауан умхәозар. Атақпхықәра зегьы иара игарц иеаназикуаз, адиктатортә политика ирейауан, уажәраанза ицхыраауаз ус ируамызт. Иара усгы уа ирацәан аминистрцәа ркабинет иацхьагыларц зтахыз. Урт руазә ихы даирхәарц азин имоуазу здыруадаз, макьана азә дизалхуамызт. Игәы итақәаз рынагзараз, зегь рапхьа иатахыз акәрышь иара имамызт. Уи ада алеишәа изышьақәыргыломызт. Абас атагылазаашьа данацәыхарамыз, Апыза-министр дидсахит, икомандае ус аитакра иазыпшыз рацәамызт.

Амқәаб Артур Артиом-ица, аонытқа дызеыз хаздыруамызт, аха аназарантә уахынацшуаз зеилкаара уадабыз уаоны даабон. Багацшь С. У. апрезидентраз данкандидатыз акырза ицхыраауаз, дагызықәгәыцуаз уаоны дахдырбеит иара. Багацшь С. У. даныпрезидентха, аэкономика зцаарақәа рыхасаобраз иара дицхырааохеит. Иқәгыларақәа урзызырбыр, уаазықәгәыцшаз интеллигентын. Иаарлас Ахәынтқарра Ахада дивцанагалан, аоппозицияхь дианагеит, Жәлар Реизара адепутатра иеазикит. Аоппозицияа дрылагыла, ахәынтқарра аиларбынтра дадгылеит. Арт ашықәсқәа ирылагзаны, игәабзиара уашәшәырхеит, аха изыманшәалахаз ажәалагала мап ацәимкит.

Аха абаскатәи аеагыларақәа моапызгалоз Амқәаб А. А. ихатәы зцаарақәа избаларц акәызма дзықәпоз?!. Абри азцаара иаразнак иахзаацәырцуан. Избанзар иара, аэкономика зеипшраз титцаарц, даабон Ацсны

ахи ацыхәеи шеймидоз. Уамак еитакра моак ханылоггы халацш итцашәомызт. Амала, аамта рацәак мццкәан, акомпания «Ацсуа чай» анапхгаоы Отырба А. М. иаартны дықәгылеит. Уи, ацхыраара иоурц, Ацыза-министр дизнеит. Ачаиаарыхраә зыхәта зоукәоз еиликаарц дашьтан Амқәаб А. А., иагьацицеит иара ихәта иоулозар, ацхыраараз апара шиитоз. Ас еицш ахтыс аныкалоз, иара ицыза-министрра макьана шықәсыбжак ахыцуамызт. Уи ицәытабыргхаз усын. Зака ацәахра дахьзази. Акоррупция иаәагыланы иқәарц ажәа кәазкәа зхәоз Зантәриа В. К., Апрезидент ицхыраао, дабаказ? Ма иарггы ихәта цьара ишьтазу? Апрезидент ихатаггы иаххәаз дзаәагыланы хамбазеит. Отырба А. М. иоызцәаз ауаа рыцсадгьыл ақәеиараз ицхыраарц аус руазар акәхарын, аха ахтысқәа андырцабыргуаз ашьтахь, ахәынтқарра ачынуаора рылдыршомызт, арзахалқәа роуан, иқәцуан. Урт зымшала знапынцәкәа шытарцаз итыцаә даанхон, исабрада шихырхызггы.

2015 шықәса Лацара (май) аобатәи азыбжаз имоацгаз аполитикатә партия «Амцахара» аизара ду Апрезидент адца инатон Ацсны Ацыза-министрс дкацазарц аопозициаа ркандидат. Ус еицш амоа амцахараа ишьтырхит, о-пункт ирықәныкәаны. 1). Ахәынтқарратә еилароынтра анымоацнагашаз, Акоординациатә Совет убас иказ адца ускантәи Апрезидент Анқәаб А. З. иәапхьа иқәнаргылеит. 2). Апрезидентраз алхракәа реанырзыкарцоз, акандидатцәа ирыдыркылаз аикәшахатраә иарбан аиаaira згаз акандидат абжыгтара ашьтахь иоппонентцәаз ахәынтқарратә усура ишалыхәдаимтәуаз. Хадьымба Р. Ць. уажәы убартқәа игәаларшәан, аха иоппонентцәа дырзызыроуазшәа дышцәажәалозггы, рыбжы иахазомызт.

Ацыхәтәан Жәлар Реизара адепутат Цьапууа Алмас инапы Амқәаб А. А. илеикит. Аиашаз адепутат убри аамтаз даәа депутаткгы дыхтеикит, уи Шамба С. М. иакәын, иеитамцуаз амал атира зеағызшьаауаз. Ихатә усқәа рызбара Апарламент ала инаигзарц дықәпон. Цьапууа А. патриотцас иаха еиликаауан еитамцуаз амал атира мышкы зны даараза ишахдырхагахоз, атәымуаа хацсадгьыл шыркуаз. Уи апроблема атыц иқәицеит.

Шьта ххата хаизыкәаашьахь хамхьацшыхыр аузом. Амқәаб А. А. цыза-министрк иахасаб ала игәрамгара азцаара Алмас Цьапууа ицәыригеит Апарламент аилатәараә. Убри аены даәа еилатәаракынза азцаара алацәажәара ааныркыларц адепутат дахәеит. Дзызпшамыз даәа фактқәак шцәырцыз имзеит. Ацыза-министр, уажәраанза иаб игәы изтазшәа ихы шааирпшуазггы, уаха изымчхазт, ихатәгәацхарала инапынцәкәа шышьтеитцоз азы, арзахал иоит. Азәырсы, ацтәы ишалагылаз, ирызгәамтазакәа рыцстазаара ниасуеит, уаха ус бзиақ рынамыгзазакәа. Амқәаб А. А. изкны ғыц ицәырцшаз уаха иаахзеилымкаазеит, уи ицәахырц акәхарын инапынцәкәа зышьтеитцаз. Ирхәон иара, хамтас иритозшәа кацаны, атапанчакәа рыхә харакны итиуан хәа. Бжьания А. Гь. зны ихәеит абцьар тира МВД ағы атыц шамаз. Уа, хамтазшәа



ацшра атаны, Зацшьба Л. И. итиит ышэи ыажэи ыба бцъар. Ачынуаа абцъар иахъалахэхахэтуаз закэытэ хэынтқарразеи? Акоррупция иаёагылашаз ауаа рхала азакэандара апырцон. Цъапууа Алмас дхъамцзакэа аиҳабыра иртахымыз аусқэа ахынаигзоз азы, имашына пыржэеит, ддыршэарц акэхарын. Уамак хара имгакэа, Иреихазоу Азбарта аколлегия иалаз Шьяния Т. имашына дырткэацит. Иара принципа ауаа тазырхаз рус избон. Убас ана-ара икарцалоз, ацэгъоуцэа усгыы «ирзыпшаазомызт».

Ацтэы рыбжьалеит аминистрцэа ркабинет аоныцка. Иахъцалак Апыза-министр итыц зтахыз мацызма. Аиҳаразак апрезиденти адепутат Кобахьяа Аслани ажэа гэгэала еимаркит. Робыцегъ еицын аханатэ. Хэцъымба Р. Цъ. ахэынтқарра дахагылазижътеи ыбака шықэса цырц агъагмызт, арахъ иыбыза Аслан чынуаорада даанхон. Уажэгы Ахэынтқарра Ахада дакэшахатмызт а-Кобахьяа ипыза-министрра. Ахада аминистрцэа ркабинет иахаиргылашаз ашэшъырца ицаз инапхгаоцэа рнапы имазарц ихэтан. Аслан хэашъак амамкэан дгэааит. Апарламент аёы дцан, имандат шытеицеит. Мышқэак аацхъан, башацэкъа дшықэхоз даазхэыцын, насгыы иыбызас Раули иарей асал шрыбжьалаз ауаа ирзеилымкаарц, астадион аёы даан, Апрезидент дидтэалан. Хара имгакэа, апыза-министрс дааргеит Барцыц Беслан Константин-ица. Убри аамтаз иара Гагра араион адинистрация дахагылан.

Ахэынтқарра аиларыбынтра аахыс ыы-шықэса цкъа имцзацызт. Апрезидентраз алхракэа реанырзыкарцоз аамтала аминистрцэа ркабинет иахагылаз дналацаны, цшы-ыык рыцсаххъан. Убаскатэи иреыцлатэын аминистрцэа ркабинет, ма ажэытэқэа шыақэыргэгэалатэын. Иахгэалахаршэап Ельцин Б. Н., Путин В. В. дааиганза, ирлас-ырлас РФ апыза-министрцэа шипсахуаз. Уака ускан аамта удаоын. Ааигэа СССР еилахахъан. Урыстэыла аэкономика гэгэамызт. Ажэлар апротесткацараз амоадукэа ирнызар ртахын. Ахэынтқарраё еиқэымшэарақэак аакалацыпхъаза, апрезидентцэа апыза-министрцэа рыцсахуеит. Убас апрезидентцэа ааха, рхаца ирмоурц, идырблакъон. Хара хэы иахъа аэкономика анахзышьтымхуаз аамтан. Апстазаара уааигэыргэо иаабомызт. Аёыц Апыза-министр иаха деицъхозар хэа, агэыцра еснагъ ихаман. Апыхъатэикэа уамак анырзеиёымкаалак, атагылазаашъа зеипшраз амацуратыц еилахауаз ишырныруазгыы, ачынуаораз еихоз рацэан. Аамта ахынзарымаз, ирзалгоз алырцэцэаарц игэакуан. Дара агэрагара ироуз уамак иацсахуамызт. Барцыц Б. К. егырт рааста акыр аамта даанхеит иатэаршыаз иҳаракыз ачынуао итыцаё. Иагъа умхэан, ибзианы аус иуртэ атагылазаашъа далакамызт, аха агажажэакэа иёытшэазомызт. Шамахамзар изгэаашаз уаоы дкамлацэеит. Убри акэзар здыруадаз цытрак даазгоз.

Иара ацсышэалагы урысшэалагы акадакраз иутахуази. Ателехэацшрала иаацхъара збаз дыпрезидентыз цышыарын. Ауаа



реидкыларей, аполитикей, аекономикей, акультуреи рыреиара аспектқәа азгәатаны, иажәахә тышәынтәалан. Абри агын, ма абри мыщхәын ззухәашаз ажәак иеытымшәеит. Ашьтахь аус иуртә атагылазашья иоур! Иусура алагашья уамак иахгәамцхәеит, аиашаз. Антыцтәи Аусқәа Рминистр Чырыкба В. А. дааипцхьан, инапы ианицеит аусзбара иамаз иашья Тамаз адипломатиатә паспорт изеикәиршәарц, ишааитахыз Урыстәыла далазарц. Чырыкба В. А. азакәан ақәныкәара дашьцылан, иахаз анагзара мап ацәикит. Уи ацтәы ахылтцын, аминистр иусура дамырхит. Абас акәын ажәабжь рацхья ишааиоыз. Ашьтахь Чырыкба В. А. ихата аинтернет аеы дықәгылеит, уа даеакын иихәоз. Аха апхьатәи ажәабжь иаха агәра аагеит. Убри ашьтахь Барцыц Б. К. ибжбы уамак ихахауамызт, инапынцәқәа шынаигзоз хаздыруамызт. Амала даеа инфомациак аус адыруит. Уи инакәыршәаны, Приднестровтәи Молдавтәи ареспублика аиубилеи ахь ицоз аделегация рхагылара мап ахьяцәикыз дахыркъаны, Чырыкба В. А. аара идырцеит. Антыцтәи Аусқәа Рминистр инапынцәқәа ируакын ари, мап зацәикрызи Чырыкба В. А? Агәаанагарақәа рырблакьараз ицәыргаз усын, уи еилкаан.

Акадртә зцаара амәапгашья Аоныцкәтәи Аусқәа Рминисттрае халагап. 2015 шықәса Лацара (май) алагамтаз, Путин В. В. даницылаз ашьтахь, Хәцымба Р. Ць. Москвантә дааит. Апсны аены икалаз ахтыс аацьоушьарымызт. Ацтәы атыц ишықәицызгьы уамашәа ибатәзамызт, хтагылазашья здыруаз изы. Апрезидент инаугурация ашьтахь, иара ихьчацәа рхамапыза рхымәапгашья пкарахеит. Апрезидент ихьчацәеи амилиция Акәатәи ақалакьтә кәша аусзуоцәәқәаки гәаанцқәак рыбжьан. Ахьчацәа оыцьа амилиция аусзуоцәа ааныркылан, амшын азааигәа, апарк аеы ирыцкеит. Адыроаены амилиция аусзуоцәа ршьа руит. Апрезидент дшаахынхәыз ихьчацәа ирыхьыз илымха итыршьит. Иуаа ирзыруз хьымзгишьан, Аоныцкәтәи Аусқәа Рминистрра Акәа ақалакьтә кәша агәарц аеы амашьына даатыцит. Акәша аихабы аполковник Дбар Дмитри Сергеи-ица, икабинет аеынтә длыбаарц, адца иитеит. Уи дышиацәхауаз хәа захаз ацъашьатәы иалацәажәон. Дзеипшразаалак, хара хшизыказаалак, иара дыпрезидентын. Аиагара зыбжьалаз антгьы артгьы дрыцхьандаз, иахьиашамыз еилиргандаз, доусы ирыхәтаз реихәандаз! Иара даакәгылан, аполконик Дбар Д. С, икәихәацәаз ашьтахь, уи дызтәыз зынзак даеа командан хәа инацган, арзахал оны дықәцырц адца иитеит.

Абарт рыцтәы иахылтцыз ахтысқәа мәашьарыда иаадырцшит аханатә Хәцымба Р. Ць пкара хадас имаз ачынуаа реизыказаашьяқәа рзы. Уи инакәыршәаны: 1) азакәан еиларгозаргьы, иара изааигәаз ишыртахыз ахымәапгашья иакәитын; 2) иара иитәымыз ачынуаа русура дазыразымызт; 3) афакт иахнарбеит ажәлар реидкыларә дшашьтамыз, иагышилымшоз; 4) апрезидентра иара ишиусмыз, анапхгара шилымшоз; 5) закәандарыла зхы

мѡапызгоз ауаа иара изакѡандарақѡа иепныркылозар, алеишѡа шыақѡыргылашыа илзыршодаз? Убас иныкѡеит Апрезидент ихъчацѡа Рашѡара (иун) 5-рзы. Амшын ахықѡахь ипхъеит ахазалхырта аусзуѡ Бобуа Иулиан. Апарламент адепутат Кѡарчия Кани дарей убри ахаца длышьтацаны иааисуа дрыпкеит хѡашыак ақѡымкѡа. Дыршьзозшѡа аниба, дшышьтаз тапанчала дреихсын, пшь-ѡык ахъчацѡа ихѡит. Кѡарчия К. В. ахѡра дацѡеит. Абри ахтыс алагы лахы уаѡы имоуит. Аустцаара усгы ихацыркзамызт. Зегы рзы азакѡан еикарамзар, ауаапсыра азѡазѡала рхымѡапгашыақѡа ашѡартарақѡа хтадыргылон. Уи азцаара итегы ицѡыргатѡны ихамоуп.

Адепутат, Кѡарчия К. В. избахѡ анцѡырахгах, иахгѡалахаршѡап 2015 ш. Рашѡара (иун) 15 аены, адгыыл еимакны, Акѡа Аиааира аптаѡ ахацѡа дышреисыз. Дара иара дрыпкеит, излархѡо ала, пкапцак апамцакѡан, адгыыл ахрымеикыз азы. Иара ахѡышѡтѡырта дышташѡазгы, аустцаара хацыркзамызт. Азакѡан ззы аус амуаз иеыззимкрыз арбаныз? Абас аусқѡа рызбалозар, ханбеигъхареи хшыкоу ааста?

Амилиция Акѡа ақалақѡтѡ кѡшаѡы Апрезидент аилаѡынтра хатала ианымѡапигоз, Апсны Аѡныпкатѡи Аусқѡа Рминистрс аус иуан аполковник Лолууа Рауль Валери-ипа. Еиуарыла авице-президент Габниа В. В. дизааигѡан. Габниа В.В. уи жѡахыр гѡгѡас дитахын мѡашыарыда. Атцыхѡтѡантѡи ахтыс ашьтахь Лолууа Рауль, икѡгѡыцуазгы рыгѡхъаа мкыкѡа, арзахал шытеицеит иаразнак, аусураѡынтѡ ихы дақѡитыртѡыртц. Хымпада, уи акырза игѡампхеит Апрезидент ихымѡапгашыа. Уаанзагы аус ишитахыз ишидмыруз еиликаахъазар акѡхарын.

Министрс дааргеит Хягба Беслан Бадра-ипа. Иара аибашыра анцѡзи, аибашыра ашьтахы Гагра араион апрокурорс аус иуан. Аоппозициаа дрылан ухѡартѡ, ииуаз, иихѡоз акгы хмахацызт, аха дрыдгыланы дцѡажѡалон. Аминистр итыѡаѡ данааи, аамта уамакгы мцеит, еилатѡарак аѡы аминистрра аѡныпка леишѡа чыдарак шышыақѡыргыламыз ирцабыргит. Даѡа мышкѡак рышьтахь ихы дақѡитыртѡыртц арзахал иѡит.

Уажѡраанза Аѡныпкатѡи Аусқѡа Рминистрс агенерал-лейтенант Запшьба Леонид Иура-ипа дартарц Хяпымба Р. Ц. ихата дақѡшахатын. Излахахауаз ала, уи итахымызт Апрокурор Хада Ламиа А. К., урт гѡаанчс ирыбжъаз хара хазелымхамызт. Ус иагъа иказаргы, аминистрра аѡныпка аусқѡа убранза инеит, зказшыа мариамыз, апринцип гѡгѡа аазырцшышаз ауаѡы еихабыс датахын. Убранза ари аусхѡартаѡ аусқѡа еиладыртатахъан. Зегы еикѡшахатхеит, Запшьба Л. И. миннистрс дартарц. Иагъа умхѡан, ашѡшырца итаз анапхгара иара иѡызцѡан, хатыр иқѡыртѡн. Хѡныпка аоппозициа имѡапнагоз ақѡпарагы цѡулан. Аамта цѡгъахар, аусқѡа ахынзанеишаз заа издыруадаз. Аихабыра рыхъчараз рхы иадырхѡашаз аминистр гѡгѡа дрымазар

цэгъазма. 2015 шықәсазы Жьтаан (октиабр) Запшьба Л. И. дминистрхейт. Аиҳабыра зхайқәгәыгуаз иара министрс ицыхәтәа аанагейт. Уи нас...

Дранда абахтаеынтә ибналейт ацәгъоуцәа, оыцәа агыркәа. Убри хатала итицаарц дахьоеиз, аминистр абахата арежим ишықәымныкәоз ибейт. Уака итакыз цыт-оык, рыоныкакәа ицарц ртахымхо, ишыргәапхоз рхы моацыргон. Аиаша ухәозар, асаунацәкәа аус аузаарын. Евроремонт ахьырзыкацакәаз акамерақәа рыман. Абахта аиҳабы аполковник Цъалиа Руслан иусура дшамхыз уаацәкәа аминистр иеихәейт. Зусура иамырхыз имгәауаз дарбаныз. Аминистр абахта арежим иқәныкәаларц, иатахыз алеишәа шыақәиргыларц иеанырзик, итакыз бунтит. Уи иаланагалеит ашьауғ зқәырцахьаз ирзааигәааз рыуацәартынхацәа. Узмыхәоз ацтәы шытыцит. Амнистр излаилшоз ала идеилиркааит даеакала ахәынтқарра ныкәашьак шамамыз. Ииулак аинцидент еиқәиртәейт. Хара имгакәа, Ҳацъымба Р. Цъ. Москвантә дхынхәит. Дранда абахта ғыц ргылатәын, уи излеихәаз, Путин В. В. дхацхыраауан, избанзар хбахта иахьатәи аамта ишахәоз иргыламызт, иажәхьан. Абахта итакыз, итакымыз рбызцәа рыцырхырааны, аамта ишахәоз, ареконструкция иалагахьазма? Нас аскатәи ацтәы шытыхра абахта иазкны изахтахызеи?!

Убри ашьтахь аминистр ихымоацгашьа даеакала еиҕикаар ихәтан. Ацсуаа реы иауам закәан мацарала алеишәа аиҕекаара. Зегь рапхьа Апрезидент инаиркны, аминистр иҕынза, ачынуаа ғырпшыгас иҳамазарц хәхәтан. Уи шхагыз ағырпштәкәа рцәыргара иацсам, усгыы урт роуп хазлацәажәо. Амала иахгәалахаршәар хтахыуп асовет аамтазы икалаз хтыск.

Лыхны ақытан аколнхара аилахара аеаназнакы, анхамоа шытихырц даарышьтит Аиба Ҳақыбеи. Абжьаратә школ далымгазацызт, аха аиҕекаара дазказан. Акыр колнхара Гәдоута араионае ршьапы иқәиргылахьан. Дахьяарышьтыз дааит иара, ағыц дца иманы. Аусура итымцуаз анхацәа еизиган, мчыла акәымкәа, ацсышәала рахатыр баны, драцәажәейт. Иаразнак акәымзаргыы, анхацәа, рхы ахатыр баны, аусура итыцуан, ус ала рколнхара ахантәаогыы пату иқәырцон. Иахьцалак иара усура изтымгаз нхабык далашәейт. Абжьаацны аусура зынзак изтахымыз рыдгьылқәа хырцәалон. Ҳақыбеи ус зака икаимцарыз. Арахь цәак шә-цәак арбаауан. Агәылацәа ргәы назомызт, рбыза аус ахьимуаз. Уи анхабы дшынтаацәаз енак иара иитәымыз адгьыл ағы акырпыжә лейцон. Аколнхара ахантәаоы аанда дынхыпан, ацшәа хәаны, апшәмацәа акырпыжә рыцлеицон. Аусура аныхдыркәша, апшәмацәа русуао аоныка дларган, ихәы рхианы дладыртәейт. Апшәмеи иарей шейбаныхәоз рқьафқәа карцейт. Ахантәаоы данцапаз, апшәма дцааит: «Уацәы усура сабанеиуа?» Ацсуарей азакәани аус еицдырутәуп, ацсуа алеишәа ицхаазарц хашьтазар.

Ус еицш алеишәа шыақәыргылашья амоа иахьықәөпамхаз, иҳауз алыпшәа алахьейқәцара иазааигәан. Абахта ацыхьатәи аиҳабы Цъалиа Руслан ица

хэычы дчымазаохан, иани иарей аашьтихын, Шөачака амоа данын. ГАИ апост аёы дныркыларц реаназырк, ирхэоз дакөшахатымкөа, дрыщөцеит. Арсаул апост аёы имоа цырцөеит. Иерымпытцижөан, шытахька деитадөыкөлеит. Афон Ғыц имоа ркит. Аминистр адца ритахьан, имашьына имхны, ГАИ рмашьынала Акөа дизоаргарц. Данырзаанымкыла, иехсуан. Ахызацө имашьына иаахеит. Ашытахь еилкаахеит иехсырц адца аминистр ишритахьаз.

Уи ахтыс амшала, адырөаены аминистрра ахыбра уаа ышө-оык акөшеит. Хы-мшы аөхөара аминистр иртеит дыкөцырц. Цьалиа Р. дзыхьчашаз ауаа Урыстөылантө иаан, абра ирылагылан. Ахөынтқарра аиларөбынтра аиекаара иалахөыз Зацшьба Л. И. ацыхөтөан ибга икөихит ачынуаө харакы итыц икөцара закөыз. Аха макьана дабаказ! Зтаацөа зманы амоа ианыз иехсра баша иаанырмыжьырц, Цьалиа Р. иөызцөа Афон Ғыц иаан, амилиция иларыкөлан, изларылшоз идрабеит. Урт рызынтөык Агөзара агоспиталь аёы ишытан. Лабахыла иуаазода?!. Мышқөак аацхьан, Цьалиа Р. иуаа Апрезидент ирезиденция аөацхьа еизан, ашөкөы аанрыжьит, ахтыс еилыргазарц, аминистргы итыц ирбазарц. Уи аинцидент цкьа уака инымцөазеит. Азакөандара азакөандара шархауаз ғыц иазгөахтап.

Ғацьымба Р. Ць. ғыц москваа дыртааит. Уаантөы дшаахынхөызцөкьа, апрес-конференция мөацигон. Иааигаз абзиаракөа (ус акөын даахынхөыщыцхьаза адырра шыкаитцоз) ируакын абахта ғыц аргылараз Путин В. В.-ей иарей реиецөажөара. Иахьатөи абахта аамта аөахөы азымхөозаарын. Иргылатөын аамта иаха иакөшөоз ашыауғ зкөырцахьаз ртыц. Нас аминистр Зацшьба Л. И. ишытихыз ацтөы затахьизи? Итакыз зхы иакөитыз рөызцөа рыщырхырааны, ажөытө бахта, аамта иакөшөартө, ареыцра иалагахьаней.

Аоньцкатөи Аусқөа рминистрраө акадртө еитакракөа ирылымгазацызт. Оы-шыкөса рыла х-оык аминистрцөа рыцсахьан, макьана аамта абаказ. Уажөтөи аминистр ицсахра зыхкьаз цхьакатөи хтыск иадхөалан азын, уажөтөиала уа хаатгылап.

Иааркьаөшөа иазгөахтап, Хоцьяалцха Е. ателерадиокомпания адиректор хадара аанылмыжьыр анаму, аоппозицияө аус аныруаз ирыдгылаз асахьатыхыө Еныкь Л. усурта ирымтазацкөа дшааиуаз. Ателерадиокомпания анапхгара убри инапынцaxeит. Иара иказ-ианыз аниба хөа рхөоит, дук хара имгацөакөа, иузеилмыргоз аскатөи еилататара ахьыказ иара аус изуамызт хөа, адырра каицеит. Ателерадиокомпания азбахө мацара имазар, уа иахөтаз аус мөацигарц инапы алеикрын, аха уи ахөынцқарра аусушьа дакөшахатымзар хөа агөрахамам. Иара иашьтахь даарышьтит Тали Цьалууаццха. Уи Апрезидент ицхырааос аус луан, абызшөа аөиара иазкны. Ус акөын дыррас ихамаз. Усгы ацара мцахөыцө рымазамызт, уи ада лгөы итакыз апрокеткөа лзынагзозма. Дахьааиз илылшоз аабарын хөа, хлызхөыцуан. Араагы цшь-оык анапхгаөцөа оы-шыкөса рыла ирыцсахьан. Ари цкарак иаөызахеит.

Еиуеипшымз ашықәсқәа раамтаз ателехәапшраәы имоапысуан ахтысқәа, иааиз ахәынтқарратә команда иазчыдарақәаз кказа иаазырпшуаз. 2015 ш. Цхынчкәыназ (декабрь) агенерал Запшьба Л. И., арежим еилагарақәа рымшала, абахта анеилирхуаз, абаандацәа абунт шышьтырхыз азгәахтахеит. Ателетыхымтақәа рымоапгараз, Хоцьаапқа Е. Дранда ддәықәылтцеит Низфа Арышпқа. Уи дцас илыман абахтаә икалаз «Амцахара» иалаз ишырхараз аалырпшырц. Низфа итылхыз аобиективтә цацгәы ацан, аххәааггы ацабырг хцәажәара ацын. Акорреспондент линформациаз лусураә илзыпшыз усггы еилкаан. Ларггы дацамхеит. Излархәо ала, роыцьегь ааиҕагылан, рыгәқәа гәгәала инибархеит. Ахәынтқарра аилароынтра ашьтахь, ацабыргаз апринципдара злаеыз ажурналистцәа ахәынтқарратә СМИ иазынхеит. Низфа дабарылти?!

Мшапы (апрель) азы дырратарак аәы иахдырбон тыпқәак рәы афирмақәа шеиҕыркааз, ақыта нхамоа аалыц аус адулараз. Ацара рыртан, амеханизм аархәан, иқәдыргылақәеит. Ацара рызтаз избахә цәырыргазомызт, ианрыртаз аамтаггы еилкаамкәа иаанхон. Еилкаамкәан асқатәи зцаара аанрыжьыр, иахьатәи аихабыра ацхыраара рыртазшәа агәаанагара узлаҕагылози? Иара убас акәын акыр дырратарақәа принципс ирымаз. Урт рыпринципқәа еиқәылон, анапхгацәа рыпсахра ацацгәы амазарц.

Апсуа телерадиокомпания Чолокәуа Алхас дахьынзахагылаз, «Алекция апсуа телехәапшраәы» адырратарала, даараза зәлымхара зцаз, еиуеипшымыз атемақәа ықәлыргылон атоурых тцаарақәа ркандидат, АГУ адоцент Агырцқа Ирина. Ателерадиокомпания адиректор хадас Хоцьаапқа Емма дшаарышьтызцәкәа Агырцқа И. аусура дамылхит, аоппонентцәа ргәыц датәын ада, вба лымазамкәан. Агырцқа И. азбарта алалгалан, закәандарыла дшамхыз аарпшын, аха илзыруз ҕыц формала аусура зеазызкыз ирусушьа принципын азы, лусурахь уаха Хоцьаапқа Е. дналмышьтит. Арт ркоманда азбарта ирыднацоз нармыгзарггы агәхьаа ркзамызт. Азакәан азбахә анырхәоз ркоманда иаламыз ирызкын.

Атәыла анапхгараә акадртә еитакрақәа ирылгаанзаггы, тынч изтәозма, ас еипш аилырхрақәа атыцан имоапырымгар. Арайонқәеи ақалақьқәеи радминистрацияқәа рхадацәа, амилиция акәшақәа реихабацәа рыпсахрақәа моапысуан гәацпыхәарыла. Жәытә кадрк зтыцаә иаанхаз хәа уабы дахгәалашәом. Шьта реаныркылар здыруадаз хәа хшыпшуаз, ақытақәа ирылалейт.

Баслахә ақыта дахагылан Чытанаа Фридон ица Коба. Уи, лататәи атрагедия итаацәа шынейбакәыз ишицәалазызггы, инапқәа хьашышьаа шырхәо еипш, ижәлар дырхагылан, убас игәггы икажон. Быжьба-ааба шықәса раахыс иара ибзоурала ақыта иалсуаз амоадуи агәарабжьарақәеи асфальт рықәшьын: афымца цәахәа шынейбакәыз ипсахын, убри аамтаз ашьакақәа

рымацара 350 цыра адырсит; атрансформаторқәа хәба ықәдыргылеит, афымцалашара излауаз ала цымкрада ақыта иаиуларц; 78 оны рхыбрақәа цсахын, 14 тзы рынхарта ыщқәа ргылан; азиас Аалзга хымцларц, адарч гәгәа чапан. Қытак ағы имџацгаз ауқәа маңызма, шықәсқәак ирылагзаны?! Анхацәа иара иқәшахатын. Аха дара ракәзамызт ирхагылашаз дарбаныз зызбоз. Инамџатәны иахгәалахаршәап ателехәапшрала Аслан Кобахыиа ишышьақәиргәгәоз: «Иахыа Апсны адемократиа хамоуп!» Амала Чытанаа К. Ф. иусурае инапынцәкәа имырхырц, ақәцара гәгәа мџапыргеит атәылеи араиони реиҳабырақәа. Баслахәаа реиҳабы гҕа зацәык идырбалеит. Иара аус рыщиуан Апсны ағыара зацәык зусура зызкыз апрезидентцәа, Багацшь С. У.-еи Анқәаб А. З.-еи.

Ацара аминистррае ағыщ напхгаџы школқәак реиҳабацәа инапы рылеикит. Дареи ажәытә напхгареи аус еицыруан, иагҕа умхәан ашколқәа рыреыщраз. Ахәыцқәа апсуа бызшәа цқҕа идыдмырцозаарын. Ашкол ағыщ директорцәа рзааргеижьтеи апсуа бызшәа арцара шыатанкыла аеапсахыз цыушыарын. Апсуа бызшәа злеиқәдырхашаз концепциақәа иазымхәыщзацт, атыщқәа шеимаркуаз, уи рхаштхәеит, уи атәы уаџы иҳәазом. Уртқәа рымацара ртәы заххәои. Иара усгҕы шыатанкыла арцара ус ареыщра азышьтацоума? Уи зықалазом амал ду ашкол аизхара иақәырзымзар.

Хара асовет мчы хәхаанын. Утәы-стәы реибаркышыа иацклацшуан. Уи азыргара иацәшәон. Анапхгаџы изааигәаз иусурае зақа дидимкыларыз. Уи цқаццан. Асовет мчы еилахәит, аха иалаз абзиара иахыатәи аамтаз ухы иаурхәар цәгҕарас иацоуи? Иахыа доусы итәқәа дрыханы иааигәит, иусурае идикылоит. Шәарак иқәым, цхашыарак илам, нас ламысрак азбахә злоухәои, ажәлар убасгҕы еиџыршозар? Чынуаџрак зыртаз иашыак кәша «кәазк» дахаиргылеит. Уих џыщыа ицкәынцәа ахәынтқарра асистемае аусуртақәа рзицшааит. Ицшәмапцхәыс аргҕажәџас дышьтихит. Имахә коллективк дахаиргылеит. Итацагҕы лхәы таимыжыт, цыара директорс даитеит. Иуацәа зацәык ракәызма анапхгараз агәырцкәыл Анцәа иззишаз? Ихата ицегь еиҳабырак дашьталеит, Апсны аиҳабыра идгылеит. Аха зәы днеиуаз ажәлар ирымуит. Уахь иуқәа еиқәшәоз цыишьон, итыц изааигәаз изынижыхыан, аха ианаму ағыщ уа деитааит.

Иаармарианы «акадртә зцаара» хәа азырхәоит асовет мчы аахыс аспециалистцәа рыла анхамџа аиқәыршәара. Ари апроблема хәа хара иазаххәеит. Избанзар Хадьымба Р. Ць. амчрахь днеиртә атагылазаашыа иоуижьтеи, зтерритория аҕацк ықаз адгҕыл ағы, мызқәак ирылагзаны, уаа шә-џык иреицмакәа акадр цсахын. Ашьтахыгҕы убас акәын аиҳабыра аус шыруаз. Ауаа еилыцшаамызт, аусушыа иаха изылшози ма имачны изылшози хәа. Аспециалистцәа уаџы дрыштамызт. Иағыцқәаны ачынуаџра затәаршыаз рыгәрагара иапсахазар, акыр хазхәозма, азәыр хзыреагылозма. Зусура

иапсахаз уабы избахэ узцэыргозма. Дарггы реызлеиёыркаауази, рыштаб хада еиёнамкаауазар? Ауаа ралыпшаараё критерис ирымаз «уа утэы, са стэы» цыжэара аиуит. Акадртэ проблема, аиашаз, икадртэ еиларёынтрахеит. Аиларёынтра еснагы инегативуп.

Мацк хазаатгылап акадртэ кэсыпарта (Апарламент) закэытэ рольз иааннакылаз. Оы-шыкёсанза ачынуаора реазыркит жэеиза депутат.

Хацёымба Р. Ць. – Апрезидент.

Габниа В.В. – Авице-президент.

Бытэба Б. Т. – Апыза-министр.

Амкёаб А. А. – Апыза-министр.

Барцыц Б. К. – Гагра араион администрация ахада. Апыза-министр.

Азынба Ш. О. – Апыза-министр актэи ихатыцуао.

Кобахья А.А. – Аоныцкатэи Аускёа Рминистр.

Аршба Д. Д. – Апрезидент иадминистрация анапхгабы.

Харазиа А. Р. – Акёа акалакы администрация ахада.

Кереселиан .... – асоциал-базаратэ мацзура аминистр

Лолуа Р. – Ритца ахэарцсарра адиректор.

Рызынтэык ачынуаорахы ёыкёбалла ианеихоз, Апрезидент иадминистрация анапхгабы Астамыр Тания, аус зциуаз зегы дратабуа, инапынцакёа шышьтеитоз рылеихёеит. Ирпшзашёа дыкёцит, аха уи, акыр аамта аоппозиция дрылагыла, амчраё иааиз, дцазомызт, уабы ихы итамшэашаз уск дакёымшэазар. Адырра хауит иара гёыкала иёызцёа дахьырзиашамыз дахдыркёеит, дыкёцырц иабжьаргеит хёа. Дара ирхёоз укёныкёар, рзыхы хёашуан.

АРГЫЛАРЕИ  
АРЕИ

А И Л А Р Б Г

Рапхьаза ачынуаора затэаршьоз дыруазёкын Ламиа Алексеи Константин-ица. Апсны Апрокурор Хада аинтервиукёа еикёырццакшёа ажурналистцёа иритон. Ицёажэашья хэхьазызырёуаз, иара дцак иман, аха ишынаигзашаз цкья дакёымшэозшёа, ихата зыгёра игоз ацёгёоуракёа дышрылацёажёоз аилкаа хауамызт. «Черноморэнерго» аусура ацкаракёа ишрыкёымныкёоз хёа анихёоз, агес аёынтэ ицоз ацёахёакёа ишлеиуаз рышеихыршоз изеилымкаауазшёа, аинформация ритон. Урт рызцёахёак Егры ирган, убрахы рхы иадырхёон иашамкёан, аха анхацёа еизыргоз апара абацоз? Еипшьзамкёан еиёикаауаз ахшыюзцаракёа рцакы еидкыламызт. Аусхэарта аихабы Зантариа В. убри



ашьтахь азбарта дартеит. Дзыхдыркьоз рзымпшаазт, ашьауг дырзаеамыршэит. Ёыц иааргаз «Черноморэнерго» аихабы ирхьаацэамкэа дыкэгылалон, пыхьатэи Апрезидент иадминистрациеи аминистрцэа ркабинети зака-зака маат рыкэыз афымца ахархэараз аихарак ихшыо рзышьтын. Уи ускатэи ирацэамызт, аха атэы цкьа иззымдыруаз ажэйтэ напхгара акаамет дырфеиашэа игэы иабон. Уажэтэи аихабырагы убри акэымзи хыкэкыс ирымаз. Хажэа иналацашэа уи азбахэ ххэеит, аха уи атцааратэкьа хыкэкыс ихамазам. Аус злаз – афымцалашара ус ашьтазаара акгы рзалымхит. Амала закэйтэ цтэызи идырфеиаш!

Алхракэа анрыкэдырфеиа нахыс, аихабыра иаразнак рнапы аларкит аргылареи ус атцаара. Агэаргацэкьон убра акоррупция хыкэкыла ишеиекааз. Аргылараз зцаарак ажурналистцэа Ламиа А. К. ианирта, иара даеамхазакэа зегы зыцкыз убри «пресловутая Южная строительная компания» хэа иажэа иналеитцеит. Уаха уа ирыпшааз хэа акы дзаламцэажэеит. Хапстазаара зеипшраз ззеилымкаауаз иахауаз агэраимгози. Убри акэхарын Апрокурор Хада хыкэкыс макьана имаз. Акэа араион администрация ахада данырыпсахуаз, Хадьымба Р. Ць. иажэа иалан Адсны пыхьатэи аихабыра ркоррупция иазкны хпа-пшьба хырхарта штырцаауаз. Нас хпа ракэзу, пшьба ракэзу зхырхарта тырцаауаз? Ацабырг зхэози амц зхэози дазымхэыпцэакэа иеыпшэоз иажэа мпраза иацубаауан. Апрезиденти ипрокурор хадеи еибыхэаны ус хэымгак шахзырчапоз оашьомызт.

Зызбахэ хамаз акомпания адиректор хада Матуа Вадим аргыларатэ усуракэа моацигон, Адсны аихабыреи иареи реикэшахатра инакэыршэаны. Атэыла ускантэи Апрезидент Анкэаб А. З. идцала акомпания имоатцнагаз аргыларакэа, ареыпцракэа, аиташьакэыргыларакэа рхыпхьазара оы-шыкэсеи бжаки рыла иназон пшьынцажэа объект реынза. Излаганы залгара иахьырмагыз мацызма. Атэыла Ахадеи акомпания адиректор хадеи русеицура аргылареи ихараксаз аоазарахь иназон. Аобъекткэа рхатабзиара хэашьак рыкэымкэан рыхэ ршон избалак. Москвантэ иааз асасцэа ишцацаршьоз адрамтеатркэа реиташьакэыргылашьакэа!

Аихаразак уамашэа ирбаз: Адсуа драмтеатр иеипшыз Москва акалакь аеы драмтеатрк аналогиаала иузеомдыраауаз реиташьакэыргылареи, москватэи иаха ирацэазаны амал акэырзын адсуа театр ааста. Аха уи ахэшьара зынзак илакэын аеыц еихабыра рзы. Дара ус иртахын. Ак шцарзымпшаарыз хэа иакэгыгын, Матуа В. иусхэартае адокументация аилырхра реазыркит. Агырзымпшаауазшэа анырба, адиректор хада инхарта еимырдеит, санкцияк ркзамкэан. Закэандарыла имоапыргоз аускэа игэы анцырцэа, аргылао хада аинтернет аеы дыкэгылеит, аихабыра дырфеагыланы. Иахьа иибоз русушьа мацара акэзамызт акритика ззиуаз, аоппозицияе русеицушьа игэапхомызт. Азэык-оыцьяк хатала изеыз рыцэгьоуракэагы ирцабыргит.

Адырсаены АCOORDИНАЦИАТӨ Совет леилатэан, Матуа В. иихэаз ахы инаркны ацыхэанза мцызшэа ишыақөдыргөгөон. Амилиция рышьтын, аргыларатө компания анапхгаоы ихата дбаандаоыртөит, адырсаегь санкция рымазамкөан. Уи итакра зыхкьаз еилыркаарц ианцаа, Апрокурор Хада Ламиа А. К. излеихэаз ала, Матуа В. аустцаара дапырхаган. Ажэакала иухэозар, иара ихыхьчашья дазыманшэаламхартө дызтадмыргыларыз арбаныз! Арт ауаоы изинкэа еиларгон. Хазхаанхатаз! Ауаапсыра ахынеилагылоз-иахьяаилагылоз ирхэон апсуаа ахэынтқарра шахзымсапымгоз, алаба ххызкьалашаз шьюуки хрыдзар еиғын, нас алеишэа закэыз еилахамкаауази. Хайхабыра имсапыргоз азакөандара хцэажэашьяк амазамызт, убри иахылеиаауан ауаа ргэаанагара. Рыгэкахарагы атыц аман. Аихабыра иртахыцкьаз убри акэзар?

Матуа В. иуаорахь днеихьан. Чымазара хэычык имазар, итагылазаашья иаразнак иуцсахыр, игэамбзиарақэа рыедырцаруан. Ахэышөтөырта дтарымцар псыхэа рмоуит. Итакразы закөан еилагарак злаадмырцшыцыз ала, аустцаара ахынзамсапыргоз, цьара дымцартө инапы имхны, аоны иеихэышөтөларц, доурыжбыр бзиарак иазхэамхози. Ус изымныкэазар, гэыбган рызтодаз? Дтакызар иаха ирзеиғын, ихыхьчашья изеиеымкаарц.

Ахэышөтөыртае икалеит ицьоушьашаз ахтыс. Автоавариак иакөшэаз шэамахьцэак ааргеит. Уа игөгөаз рылан. Ихэыз рбарц, ртынхацэа мацзамкөан еизеит. Ахэышөтөыртае ааигэа арежим шыақөдыргылахьан, арт рчымазацэа рахь изнеиуамызт ахэымехан асаат хэба рғынза. Ашэамахьцэа адтөы шытырхит. Дара излархэаз ала, алхрақэа раан урт рыбжбы Хацьымба Р. Ць. иртеит. Нас, арежим инавганы, рчымазацэа рахь изынармышьтуази?!. Ахтыс цьашьатэзамызт зхэоз даацөыртцыргы иеаургылози? Артгы иртахын азакөандара иалачарц.

Уажэааигэа аинтернет ала иахдырбон Климентович дтазырхаз Кэыцниа иуцзбара алагашья ишақөдыршөоз ауацэеи атынхацэеи. Урт рхы шцамсапыргоз? Азбаоцэа, аихаразак амсапгао, еизаз иаарыцашөоз рзырхэон. Рыбжбы уахэомызт. Урт рхымсапгашья иааугэаланаршөон Апарламент ахэбатөи аапцхара адепутатцэа, аопозициае иказ, ахэынтқарра аилароынтранза аилатэарақэа рғы рлеишэадарақэа. Згэы намзоз ауаа убарт иреыцшуазар изцьашьатэызи?!. Абарт ашыкөсқэа ирылагзаны иахцөыпцхастахаз анышыақөхаргылаша здыруада? Уи зынзак иаруадаоуеит убаскантөи аопозиционерцэа иахья амчра ахынзарымоу.

Апрокуратура Хада убри аамтаз ицэамызт, итэамызт. Аргыларатө компания аусхэарта иладырхөит, исадырхөит. Иарбанзаалак акы злеикэадыреаешаз рцыхамшөеит. Аихабыра даеа зэлымхарак рыман, абрака рустцаара рыкөманшэалахарц. Астадион акэын аихаразак апара зыкөдырзыз аргыларақэа раан. Иагхаз амац хыркөшатэын. Уажөтөикэа рдыррей, рымчи, рылшарақөеи азхомызт. Ускатөи амалгы дара рхаан иабаказ. Ахыркьиараз,

Матуа В. ижэлэр, Апрокуратура Хада цъара изкылсуазар рбарын. Астадион ауасхыр аганқәа рыжра реазыркит, зақа кубометр абетон тадыртәаз тырцаарц. Урыстәылантә аказацәа аарган, аобикет злейбаркыз аконструкцияқәа гәартәит, уа иныхыз аматериал аргылараз иахьынзахәартаз еилыркааит. Аргылара аламталаз цъара ак иашамқәа ишыкарцаз рхәозар хәа, ателехәапшрала иқәдыргылеит. Дара акыр аамта инахыкәша-аахыкәшо алкаақәа карцон, иазыкацамыз ауаа ирзеилымкаақәартә. Уажәи-уажәшьтани аргылара знапы алакыз зкышаз ак цәырыргарын хәа, узығәза урзыпшрын, убаскатәи уеибархха урзызыроуан. Аха ацыхәтәан ирымхахәон аргылаоцәа гха шырмышьыз.

Уаха иатахызи Матуа В. ихы дақәитыртәырц. Аха ус иныкәашаз уазар акәымзи. Аргылаоцәа рус азбартахь идәыкәцан. Акәа ақалақь азбао Чадиа Орхан излеипхьазаз ала, Матуа В.-и акомпания аҳасабеилыргаоы хада Отырба Т.-и русусураә ацәгьакацара иазкыз уск рымазамызт. Убри азы рхы иакәитын. Изыхьацәкьаз цқьа еилыргамызт, аха Отырба И. икәцан аштраф оыноажәеи жәаба нызқь маат. Уаха ак рыцрамхәакәа ирзоужьуамызт, абра иаангылт. Абас хара ихапхьазәит.

Хыхь ихәоуп астадион мац-сачк агын хәа. Уи аихабыра ирхәоз акәын хзыкәныкәоз. Аха зны уанхәыцлак, уақа иарбанзаалак даеа усурақәак уаха имоапыргоны ихамбазәит. Иаха атәы здыруаз изладырцабыргуаз ала, астадион зегь рыла ихан. Аихабыра ғыц цо-иаауа ацтәы алырхуан. Иазырура рыздыруамызт. Агәатаракәа рзы аспециалистцәа Урыстәылантә раагара иакәдырзыз абанеиуаз! Арахь астадион зларбашаз (ахьчацәа, апссацәа руалафахәы) рбиуцъет цәхәы ирызтыгомызт. Аобиект ахархәара аамта ааиуан. Дара иара аартышья аформа рзыпшаауамызт. Иара зыргылоз ажәлар рхы ишадырхәашаз дазымхәыцкәа даукахыз. Амала уи дықәызцаз иҳаракзас ачынуаора иашьтан, «имтадырсит», аха закәанла ажәытәи аәатәи рейбыташьяқәа иацәыхьан, аспорт комплекс наза ицтәы усхан, уа иаанхәит.

Аргылаоцәа ирзыруз ахәшьяра назаны азәгы изақәцомызт. Излауала мацк уи алацәажәарагы халдыршом. Ус ацабырг иашьтоу аихабыра хамазам иахьанзагы. Ирфаз-иржәыз хәа изышьтаз хакәыцп, закәытә доуха мчүзеи иахзыркәахаз! Зықь-оык аусуцәа ахьыхандеиуаз русушья зынзак ениларбган. Иарбан тәылазаалак еснагь гәынамзарас иаадырпшуаз аусурта тыцқәа раартра акәын издыркылоз. Хара компаниак шынеибгаз аусура аҳаркит. Абри амшала мацара зус збатәны иҳамаз ауаа халагылоуп, иагьахьагылоуп. Хазхәыцп иабацоз аусурта зцәызыз ауаа? Зқьы таацәара ирыпсыхәзи? Иаанхаз ғыц аусура раларгара закәытә цьабааузи иадбалатәыз? Уажәраанза аусура иалашьцылахьан. Зақаоы Урыстәылака рхы дырхазеи? Арт азцаарақәа заа ирызхәыцырц зыхәтадаз? Ауаажәларратә еиекаарақәак абарт азцаарақәа ртак зыкамтоз рыхьчарц иқәпоит. Хәхдырра абакоу?!

Матуа В. иман аға, аустцаара дазтаз усзбарала дырғагыларц. Анқәаб А. З. ианияаз иареи Мптуа В.-и ирыбжъаз айқәшақатра инақәыршәаны, ахәынтқарра харцьла иааихәлахозар, аргыларатә компания амал ала аргыларакәә моапыргон. Ашьтахь ахәынтқарра шааинылалак акомпания ахарць ашәон. Ашәкәкәә еиқәыршәаны азбартахь днеит аргылао хада. Азбао иара диқәшақатхеит. Аха абицарақәә реиладара еилазгаз аихабыра ракәызма азбао изқәитцаз амәа ианылоз?!

Матуа В. агьидрымбалакәә даноурыжъ, ажәлар рыгәтаны ииуаз агәаанагарақәә ґапыреларц, Апрокуратура Хада апресс-матцура иеыщыз дыррак рыланацеит: Гәдоута идыргылоз ахәычбақча жә-миллиардк маат инахаршәаланы изыргылоз ирфазшәә, убри тырцаарц, аус аадыртышәә. Уаанза 0-миллиардк рызбахә рыман. Зны ацыра рхәеит. Нас атцаара реазыркит. Арт идыргазодаз? Цытрак аатцхан, ацсуа телехәапшрала дықәдыргылеит Апыза-министр ихатыпуао Сериков В. Уи иеыщххараза даеа жәабжък аацәыригеит. Анқәаб А. З. ихаан фышә миллион маат инареиҳаны иахьыргаз-иахьааргаз рзымпшааит, уи тызцаауаз Урыстәылеи Апсни ирыспециалистцәан. Излеилкаахаз, уи идырцаз наигзеит, ауаа ргәаанагара арблақьараз.

Цқьа урызхәышцазаргы, ґыцла аусура знапы азыркыз ауаа реилкаара улшарымызт. Уажәы ипрокурор хадаз ауао уажәраанза Аоныцкәтәи Аусқәә Рминистрраә акыр шықәса аус иухьан. Инапынцәкәә злаҳаракыз ала, иара усқан илшон иахьа итыцаауаз «ацәгьоурақәә» ианаамтаз иапыркәкәарц. Дызґызи иара убасқан, ма акоррупция аус азызуаз дрылазу? Ус акәымзар, иахьа цәажәатә иоузомызтт. Мамзар ҳауаа аус руазма, аамта зеицшраз гәатаны, рхы иахәаша мацара иашьтала? Убрахь хкылнагоит, 0-командак аус рыщызуаз Ламиа А. К. ихымәацгашьа анаәсангы, егырт азәыроы зґыз аусқәә аатуцаақәар.

ґыц ишьақәыргылақәаз, ма иргылаз ахьбрақәә раартра аханатә реазыркит. Апыза-министр Бытәба Б. Т. дышьтын, Уачамчыра акультуратә оны аартраз. Аләнд ахцәара зака имариази, аобиект иагыз-иабзас рхианы иануоуаз. Хара имгакәә, Бытәба Б. Т. иааиртит Агәзара аҳаблан ґыц ишьақәдыргылаҳьаз ацсихиатриатә хәышәтәырта, зпәбаа адыз иакәызшәә. Хәцымба Р. Ць. ихата дәеит Ткәарчал. Иааиртит Анқәаб А. З. ихаан идыреыщыз адрамтеатр ахьбра актәи аихагыла. Усқан аобатәи аихагыла рнапалакра иахьыдыргзеит, ахәынтқарра еиладырәынтит. Уажәы уи аихагыла ареыцра зынзак иалацәажәазомызт. Убри реахьырыгзаанза, актәи аартра затахьизи? Уи ргәы иагьташәомызт. Абжамеам аартра иахьыцқауан. Арт шыцхамшьоз уахьнеилак иалацәажәон. Даргы ираҳауан хымпада.

Акәатәи аспорт комплекс «Динамо» ахархәашьа иакәшәомызт. Уи аргыларә знапы алакыз зегь рацкыс рцәә злархьрхуаз обиектын. Шьта

аихабыра рызбахэ аламцакэа ччархэрак анырымхэоз, анапхгара ицхаршьон астадион аартраз аленд ахцэара. Ламыс хэычык рызтаршэзаарынеи. Аамта ааит, астадион ахархэарахь ирырымтар ауамызт. Ихьыцшым ашьапылымпыл асыоцэа рессоциация аконфедерация (CONIFA) аверсиала имоацнагон адунеи ачемпионат 2016 шықэса апхынраз. Иалахэын жэаоа команда. Ахэынтқарра аус ахьауаз ишыммоапыргоз еипш, астадион италейт, ачемпионат аммоацгараз. Апсни Лапландиеи рматч аныммоапыргоз, 4500-оык зкуаз астадион аеы 7000-оык инареиханы ахэапшцэа ыкан. Хара хакэызма абри аспорт комплекс зцэымыщхэыз?! Аихабыра реидкылыны иахьтэаз атрибунае убри агэаанагара апыжэара азтоз Хэацьымба Р. Ць. дрылатэан. Ачемпионат ааиртит. Мчыбжьык ашьтахь иаиркит. Астадион зымчи зылшеи ақэзырзыз иара иакэыз цьушьарын. Убри аламталаз урт аусқэа назыгзашаз Апсны Аргылаоцэа азэы атэыла далцан, егы дбаандаоын.

Убри ашьтахьгы аргылаоцэа ирзырхэоз мацзамызт. Уртқэа зызкыз ахымдырцэа ракэын, аха иржэоз мацызма? Ателехапшрала иммоапыргаз адырратарае иахэон Матуа В. астадион аргылараз 900 миллион изынарышьтызшэа. 720 миллион аргылара иакэирзит. 500 миллион ицьыба итеицеит, иоызцэа ирзишарц акэхарын. Иртази, инихзи, ицьыба итеицази еиқэшэазомызт излаабоз ала. Уртқэа Матуа В. излахиоои ахасабеилыргартае? Иара иааигоз аргыларатэ материалқэа рыхэ мариан, инихуаны иаирбоз рааста. Закэытэ провокациязи изырчапаз?

Иарбан усзаалак еипш, аргылара еибаркыуп есымшатэи системала усурала. Уи еихахауа, амоа уанызароуп. Цьара ушьацэхыслар, аеышьақэыргылара ус имариам. Шьаптаршэ уртар – иахагы еицэоуп. Матуа В. дызхагылаз аргыларатэ компания хьқэкыла аиларбгара иеапшьигейт Хэацьымба Р. Ць. Шьта уи дызлапрезиденти? Апрокурор Хада Ламиа А. К. иакэзар, – ацэгьоура «арахэыцқэа (аммоакэа) зегы «Южная строительная компания» ахь инеиуейт? – ихэон. Урт арахэыцқэа уаха изизымцшааи?

А Р Е Ф Е Р Е Н Д У М

## ацсышәала

Ареферендум хымпада ишымсацгахоз збан аполитикатә партия «Амцахара» ацыхәтәантәи аизара ду ағы 2016 ш. аацынраз. Иахьабалак аусура цон. Азакәан излаҳәоз ала, Ахәынтқарра Ахада президентцас игәрамгараз абжыҭара амсацгара иакәшахатыз рнапынцәкәа еизыргон. Ҷхәарас иаман ҫы-мзы. Мызкы зацәык иалагзаны, рнапы ацарҫит ҫажәа нызкь-ҫык, жәа-нызкь рнапацаҫора ахьатахыз. Еилкаан ареферендум ацшыызгаз апыжәара шрымаз.

Атәыла напхгара рактив еизырган, ареферендум амсацгараз ҳацсадгьыл ағы уамак шыкамлаз ҳәа, икәгылалак Ҷацымба Р. Ць дрыхьчон. Ацыхәтәан ихата даакәгылан, атәыла аҫиаразы аус дукәа шымсацысуаз ҳәа, хырқьиагас хәыцрақәак еидикылеит. Амала еснагь еипш игәраугартә дцәажәон. Аихаразак цыжәара зитоз – Ацсны ахныкәгара мса ианын. Ареферендум Ацсны Аконституция ианааломызт, иара итәала. Ажәлар реидкылар хыкәкыс ишьтыхны, излеихәоз ала, итәазгы ргәыреанзамкәан, аоппозициаа ивырбоз азы «акгы схаразам, аха, ауаажәлар реикәшахатраз, ареферендум амсацгараз, аусцка снапы анысҫоит» ихәан, атрибуна ағынтә данаакәгьежь, аишәа длахатәан, иаидыркыз аусцка атекст мазеи инапы апаиҫуан, еизаз ауаа ҫагылан рнапкәа ахынзеизеиыркьоз. Уамашәацәкьа иубашаз, ареферендум амсацгара мап ацәкны абыржәы икәгылоз ауаа уи амсацгара иакәшахатын.

Ҫы-мшы аацуаны, иара иеиҫикаахьаз «Жәлар ракзаара афорум» еизыргеит. Ихата дышрылатәаз, ажәлар ареферендум ахь икылымсырц аапхьара рыдыркылеит. Уи дакәшахатны, иаргы инапы шьтыхит. Усгы еилкаан зажәеи зуси еинымаалоз ауаҫы ихыхьчараз мсақәак дышрышьталоз. Урт дрызхәыцхьан ареферендум амсацгараз аусцка инапы ананицоз. Изакәанмыз хырхартақәазаргы хьаас имамызт, иара изы алыцшәа цыжәара аман.

Ахәынтқарратә усхәартақәа рғы ари азцаара алацәажәара цыргеит. Зегь радкыс ирацигеит Аҫныцкәтәи Аусқәа Рминистр агенерал-лейтинант Зацшьба Л. И. Аминистрра ахыбра аҫныцка имсацигаз аизараҫ, иара зегьы иршәеит. Дзустазаалак амилициа аусзуо, абжыҭарахь данцәырц, аусураҫынтә ихы дакәититәуан. Аусзуоцәа рымацара ракәмызт, урт рыуа-ртынха ареферендум мап ацәырымкыр, дара, аусзуоцәа, убасцәкьа русурақәа ирымхызауан. Иажәа дейжьомызт, мышқәак рыла иажәа анагзарахь диасит. Гагра араион Бзыцта ақытан инхоз амилициа акапитан Даур Инапха иусура дамхын, иара ица идәкьан ағы ареферендум амсацгара иакәшахатыз арцарцәакәак реахьаидыркылаз азы. Егырт аусбартақәагы рнапхгацәа рнапы еикәца итәамызт. Араион мраташәаратәи қытак администрациа аихабы Цьапууа Аслан ихатәгәапхарала иусура аанимыжьыр араион анапхгара ирымуйт.

Изгәацходаз арт рхымәацгашья? Инеидгылоз-иааидгылоз излацәажәоз ареферендум аеазыкацара шымәапысуаз ргәацхомызт. Цьюкы еиәангалар хәа, ашәарта хаман. Ус ацәшәарақәа аихабырагы ирызкашәон хәа агәрахазгомызт. Аоныцкатәи Аусқәа уажәраанзатәи аминистрцәа, агенерал Хьацаи Т., апоковник Беиа Б., аполковник Лолууа Р. Хәцымба Р. Ць. изнеин, Зацшьба Л. И. дааникыларц иацәажәеит. Иамуазар, дамихырц ихәтан, ма, агәынамзара хыцыр, ауаа ахәынтқарра иаәанаргылон. Еснагь еицш Апрезидент азәыр дизызырәуазма, иқәыгәгәоз иецныркылоз имдыруази. Аполитикатә партия «Амцахара» аполитхеилак акьыцхь аәы имәацнагоз апротестгы Ахәынтқарра Ахада хшыәзышьтра аитеит ухәартә иаабазомызт. «Амцахара» ахатарнакцәа, ателехәацшрала Ө-саатк иқәдыргыларц иахьақәдыргәыгыз, ателерадиокомпания адиректор хада мап рцәикит. Убас аус руан арт, рызнапык ала ақьаадаә «ааи» рхәон, егы рнапала «мап» ркуан.

«Амцахара» аштаб аәы Апрезидент ареферендум амәацгараз инапы зцеиөыз Аусцка иаңыз азгәатарақәа тырцауан. Уаагы ареферендум амәацгара хыбгаларц зегы хасабын. Ткәарчалынтә, ма Уачамчырантә усура апхынраз Гагра иааз рацәан. Урт аамтала иахьынхоз рыбжытараз мап рцәыркит, ртызтыцқәа ахьыказынтә ашәкәқәа (открепительный талон) рыртазомызт. Рызынтәык Апсны азганк аәынтә даеа ганкахь изцомызт, уи заа еилкаан. Зыәхәара хыцаз апаспортқәа иаарлас рыцсахра иахьзомызт, рдокументқәа реикәыршәараз ачынуаа рыцхыраарц Апрезидент адца шритазгы. Иагья ламысла алхыөцәа ачынуаа рызнеиргы, ирымаз аәхәара иалагзаны апаспорт ыццқәа зроуамызт. Аамта кьаәын. Ажәытә паспортқәа рыәхәара раццара, атәыла Ахада мап икит. Ареферендум аены Бзыцта аеыроыртаә аеырыора мәацгахон. Ашьыжь зыбжы рытаны, уахь иаауаз мацхон. Аеыроаәынтә уаха абжытараз иццакышаз закаөы каларыдаз? Хы-мшы имәацыргон Диоскәриа өнызкы хәышә шықсхыцра аныхәа. Ахәара катан ареферендум иазкыз абанер рхиазарц. Уи еиәызкаауаз аихабы мап икит, заа адца ширтахьаз еилкаан. Арт имтәа-имыцәа ареферендум ахырбгалара рус азыркит. Атак рытатәын.

2016 шықәса Цхынгәы (июль) 5 рзы аполитикатә партия «Амцахара» аизара ду амәацгара азгәатан. Ауаа шырацәахоз усгы ирдыруан азы, аполитхеилак ахәара канатейт, афилармония рыртарц. Аоныцка иамкыз рацәахар, уака атыц мацзамызт, закаөы утахыз апарк ицагылартә, аоныцка рықәгыларақәа уахартә, адәахы радиола еибытан. Афилармония адиректор д-Хәцымбазаарын. Араагы дара ртәык ддыртәахьан. Аоныцка аизара амәацгара мап ацәикит. Иара излеихәаз ала, аены уа даеа уск мәацыргарц ргәы итан. Аоппозициаа арзахал шытарцарц рыхәтан, заа азал рыртартә. Ус ахьырыкамцаз иацигейт.

Уи аены ашыжыза автомат зкыз амилиция аусзуоцәа афилармония иавагъежьюан. Изәыз рхала ирамхацәгъахазар здыруадаз, асаат жәба рзеипш, алабақәа зкыз аарышьтит. Иааиуаз азәгы урт рыгәхъаа имкзеит. Тынч еизон. Асаат жәаоа рзы, аизара ду ацынхәрас, апарк аёы амитинг аартын. Уаа х-нызқь-оык алахәын. Ареферендум амоацгара ахырбгалара иеахъазишәаз азы, амиинистр инапынцақәа агенерал Зацшьба Л. И. имырхырц, ареферендум амоацгара тагаларахь инахарц ухәа, жәпакы ауснагзатәқәа ихшыо рзишьтырц, ақәцара Апрезидент изышьтын. Ажәлар рахьгы аапхъара рыдыркылеит, ареферендум амоацгара аихабыра иахъеитаркьаз амшала, абжытарахь уаоы дымнеирц. Апрезидент иааишьтшаз атак арака иазымцшыкәа, амитинг иалахәыз МВД ахыбра аеапхъака идәықәлеит. Убрака апротест акция моацгазарц иақәыркит. МВД златахкааз аихалаба гәарц иаакәыршаны амилиция гылан. Дара рыла агәарцгы тәын. Зацшьба Л. И. ихатагы уа дрылагылан азныказ. Нас иуадахь дөыхәнән, ахышә ала иеацә ауаа идирбон, «сшамышәхуа сымбари!» аанарго. Еизаз макъана имачызшәа ибозу здыруадаз, ихымоацгашьала ауаа иргыцкит. Макъана арахь ааира иахьымзацызгы ашта иаакәшеит.

Ауаа рацәахазон. Агәарц итарымтарц, агәашәқәа ирылақатаз асапатқәа цацхала иаркын. Амшын злаказ ала, машьына дук ааддыргылеит. Агәашә адац аеадырцеит, иаханы иаадыртырц. Урт иреагыларц гәыц-оык амилиция аусзуоцәа гьацчауа ирылалеит. Еилагылаз еиеамсқәан, арт рыхәта ыртан, идыртынчит. Апротесткацацәа зыла еилырцарц, амцарцәага машьына аацырган, архиара иахьынзаеьыз, аныкәцао длыбааргеит, амашьына аус азамуа иааиладырхеит. Даеа машьына дук уи иашьтагылан, уигьы зымцысуа иашьтахеит. Аоныцкатәи Аусқәа Рминистрра хәынчан. Амала аоныцка уаоы дыонарымтарц гәыц-оык ахыбра ашә азааигәа игылан. Закантә ирықәеианы ашә аадыртуаз акара, дара ашә адыркуан. Аоныцка ионаз адокументациеи автоматқәеи убас ала ихьчатәын. Амитинг аналагоз иалахәыз ракара ацлеит, ацх агәахы ианнеиуаз. Аоппозиция аналхгацәа апротест азы еизаз рәы аконтроль рцәызит хәа, хжурналистцәа игәарарцоз абанзаиаашамыз! Москвантә иаарышьтуаз настәи аинформация абанзацабыргыз! Уа идәылгатәыз аминистр иакәын, уигьы жәипшь шықәсазы дшазыманшәалаз Апрезидент ддәылигарц шитахыз акәымкәан, излауаз ала аахак имтазакәа.

Аполковникцәа, зны аминистррае аус зуаз, гәыц-оык аминистр иуадае итәан, аиецәажәарақәа моапыргарц. Агенерал акаеы иазаагара удааохеит. Дара ццакуамызт, излауаз ала аминистр рхәатәы дазаарымгар, апротест казцоз иаакәымцзакәа рынкылара амур алымшози. Акыр саат ицоз реицәажәара нцәашьас иартаз ахәара иахъа иахцөыуадаоуп. Хәцымба Р. Ць. ауаа изырышьтуан, аминистр дамихырц. Иара мап икуан. Ареферендум аеҳәара ацсахрагы мап ацәикит. Зацшьба Л. И. ахыбра ашьхьтахьтәи ашә мазала



ддэылтцит рхэеит. Анқәаб А. З. ирцшзаны дшынаскьаргоз еицш днаскьаргарц ахәара зыкаимцеи?! Уа ддэылтцаанза, «Амцахара» аполитхеилак ахантәабы Алхас Кәыцниа дизааит ашәшьырца ицаз анапхгаоцәа рыцхаражәхәао. «Хазынтәык шыта ҳаангылап! – изаарыцхауан дара. – Апрезидент ари азцаараз уаха агәхьаа дашәмырган! Хара ххала аминистр дықәаагоит». Еилкаахеит Апрезидент ихала Аоныцкәтәи Ау:сқәа Рминистр дшизамымхуаз. Ашахмат афигурақәа агәаеы иқәзыргылоз Апрезидент иуадае иааизомызт. Урт иртахыз арахь иаарыцхауан, ара итәаз афигурақәа днарыха-аарыхаларц.

Адырәаены Хәабымба Р. Ць. игәы иалан МВД иазааиуаз рапхьа игылаз ижәны иахьыказ. Уи иара ахтынра данақәлоз зқьаф ыказ ахулиганцәа ацхьа ишжәицаз иаеаирцшуан. Ажурналистцәа Апрезидент иихәаз цдыргон. Урт ртәала, апхьа иааиз 50 оык рақара рақәын Нас аеабырхацәқәа рыднагало, ауаа рацәахеит. Еицлабны амц рхәон. Хәабымба Р. Ць. инацишьит Апрезидент ипозиция шыцәгәахаз. Изла?! Иахзеилкаауамызт.

Асабша ауаа аопозиция ахатарнакцәа ателехәапшрала иқәгылеит, ареферендум амәацгара мап зацәыркыз рылархәарц. Аацхьара ғыц икарцон абжьытараз уабы дцәырымцырц. Хәабымба Р. Ць. урт рашьтахь иара иаапхьара кәицеит, ауаа ареферендум ахь инеирц, ргәаанагара рхәарц. Амеыша аены абжьытаратә тыцқәа зегьы ианаамтаз иаартын. Иаркын ианаамтаз. Рыбжьы рыртарц иааит 1500-оык рақара, 1,23%. Ареферендум зымәапымсзеит. Хәабымба Р. Ць. ауахәцәкьа дықәгылахт, Апрезидент апыжәара шимаз хәлеихәарц. Москватәи журналисткгы рхы дадырхәеит (даархәеит ада акы узхәом). Уи иихәоз Хәабымба Р. Ць. ихәлеихәахьаз акәын: Апрезидент ипозицияқәа иргәгәеит. Еилкаамызт иарбан пыжәараз иара имаз, ареферендум рхы аладырхәырц иаапхьара ижәлар ирыдрымкылазар?

Ацыхәтәантәи ахтысқәа ирлыцшәаны, Аоныцкәтәи Ау:сқәа Рминистр итыц тацәхеит. Уахь инаргарыз акандидатура еимактәхеит. Еилатәарак аеы аминистрцәа ркабинет шыта дшахадмыргылоз цқьа еилызкаахьаз Аслан Кобахьиа ус ихәеит: «Амнистр шәызишьтеи? Сара ара сыками.» Уи аминистрра дшазәлымхаз збаз игәыргьацәа иқәшахәтхеит, Апыза-министр актәи ихатыпуаәрагы иртеит. Иаартаххалак кәлоит. Тыцда даанымхеит Зацшьба Л. И. Иара изы иапырцеит ачынуаәра тыц ғыц, – амчрақәа рсистемаз Апрезидент иабжьагао.

Иаауаз ажәабжь иахәон икалаз акадр еитакра иахкьеит Апрокурор Хада инапынцақәа рынагзара мап ахьырцәикыз. Ламиа А. К.-еи Зацшьба Л. И.-еи, уажәтәи русурақәа ирызнеианза, еизуаамызт. Ламиа А. К. акыр аамта дақәшахәтмызт Зацшьба Л. И. министрс инеира. Иахьцалак Леонид Иура-ица аминистрра дахадыргылеит, Алексеи Константин-ица уи дызлаикәшахәтхаз дыррак хәмам. Уажәы, аитакрақәа рышьтахь, Зацшьба Л. И. мацзурала деихәбахеит Ламиа А. К. иааста. Апрезидент иабжьагао иказшьа иаха имчын,

уи здыруаз Ламиа А. К. дықәтуан. Уи аверсия пабыргра алан, аха ицгазар хәа агәра иаха иугон. Ламиа А. К., прокурор хадас аус иуазижьтеи, дзықәшахатқәамыз рацәан. Апрезидент иадминистрациеи иарей реизықазашьақәа ус имариамызт. Урт рымшала изакәанмыз акыр усқәа избахьан. Апрокуратура Хада аоныцкагы аусзуоцәа реикәшахатымрақәа мацзамызт. Апрокурор Хада ихатыпуаоцәа руазә иусура аанимыжьыр шамуаз зхәоз арзахалқәа акырынтә иқәицахьан. Уи даамсташәан, игәабзиара иацигон, аха икалацәкьаз тызцаахьадаз.

## АДСУА БЫЗШӘА ИАБАНЗАХӘЫНТҚАРРАТӘУ?

Адсуа бызшәа аҝиара иазкны акыр статита зыоухьейт. Сазәлымхан, асовет мчы анықаз инаркны, хбызшәа иатагылазаашьаз. Аперспектива амазу иамамзу рзы агәаанагара, амотивировкақәа зейцшраз, айзырхараз иатахны ипхьазатәыз ацацгәқәа излауаз иазгәатан. Арака уртқәа рылацәпжәара шьтыхымзар алшон. Аха хара иагьа ус хәрәиаргы, хбызшәа айқәырхараз хайцызқәылаша программак анышьяқәхмыргыла, иара хзейқәырхазом. Усцәкьа анхәх, жәларцас хазуейт, макьана уи цқьа хзасхәыцуам акәымзар. Уажәраанзагьы, сьмацара сакәым, айхабырақәа ирыдгалан инагзатәыз иарбан усқәаз ххейқәырхараз, аха, аҝагылазаашья иахнамтозу здыруадаз, ейхабык цқьа дхадгылартә, абри апроблема азбараз амәа хәқәларц, азәы ихәәы цқьа иахзаамгейт. Атәыла уажәтәи анапхгара раамтаз иахагьы хайцәахейт хәа, сара сазнейуейт, ақәҝиарақәа хамазшәа, ахырқьиага цәажәарақәа рыла хшырчахлогьы. Аус злоу иахьатәи аамта мацара акәым, хара инеймызакны еснагь ашәарта хтагылоуп. Хәаагәахамтар, ханыззауейт. Уи азцаара ара изышьтысхи, иахьа ирцарны иқәгылоу ауснагзатәқәа анхамоу? Ашәарта хтагыланы избоит, аиашаз. Уи шцацгәыдам даәа знык ицәыргазар, имгәыцкәа ипсхьада, иудыруейи цьоукы рырәыхара алыршахар.

Зегь рацхьаза, хбызшәа аҝоурых тцаатәны хәцхьа ишьтоуп. Уи азы икарцақәахьоу мацзам. Амала ацыхәанза ари азцаара нагам. Хара ихаларцәатәу усны иазыпхьагәататәуп итырцаахьоу нейцкааны. Ёыц итырцаауа иаразнак ауаа рыларцәара иазырхиалатәуп, хәхшыю аҝы бакацас хбызшәа ацакы шьяқәгылазарц. Уи хмилаттә хдырра ачацара иацхырауейт. Абызшәазы ахдырра даараза ихагыуп, акәымзар иахьа хәжәлар рбызшәа адыршья аскатәи ихьысахтәуамызт. Хцарауаа дуқәагьы иахьа цқьа ирзейлымкаазацт ахатәы бызшәа закәу, уи азы имачымкәаны ишхәоугьы. Закантә гәыбганцас анацәа ирыртахьоуи «зхатәы бызшәа зхәычы измырцаз» хәа. Ахәычы иоума, аду иоума дызлахәыцуа абызшәа ихатәуп. Адсуа бызшәа

ихатэымзар, имилат хдырра азра аеазнакхьеит. Иара ишьтрае уи абызшэа зынзак изуеит, даеа бызшэак ихатэхеит азын. Хатэы бызшэада азэггы дзыкалазом. Уи ихатэхаз абызшэа этэу рахь агэыблыра шьтихуеит, иара убас имилат хдырра псыерыла аеапсахуеит, ихата уи дазымхэыцзакэа. Цшышьала жэларык ус анрыхьлак, хьаада-баада изуеит жэларцас, избанзар даеа жларыкхоит. Уи ус шакэу, излауала, ихариашарц нак-нак хеазпахшэоит.

Акыр тэылақэа ртоурыхтцааоцеа рыжэларқэа рыхьз тыргоит. Рхы иадмырхэо арбану? Зегь рацхьа атоурых хьтхэаакэа рыоуеит. Ахтысқэа еицакны ианрыхэапшуа мацзам. Атоурых иадыруа ахаесахьақэа дара рмилат иеиуоушэа азгэарталоит. Даеа жэларык ркультура, ртоурых мцадырсуеит, аханатэ дара иртэушэа иаакэгылоит. Убас рыжэлар ахьшьтыхра рыларазоит, Рпатриотизмра харакхоит. Уи ачымазара злаеу атоурыхтцааоцеа хтэылацеа ирылапсоуп. 500 шықэса раахыс убри амэа иануп ақыртқэа. Аёкы рылоуп аурысқэа. Анемец нацистра убас мацара жэларык ирылареын. Украинаггы уажэнатэ ицэырыргеит адунеи ашьата зкыз дара ракэызшэа. Рхатэхэаакэцарае иагыацьара урыдгылозарггы, абри апроблема ирцэыпхастанатэуа рацеахеит.

Уи ачымазара хара, апсуаа, иахтазхзам. Хара зегь рыла тоурыхла хайбытоуп. Хбызшэа акэзар – егырт абызшэакэа ирышьатаркыуп. Аха хазлакоу ххы иахзархэом. Убранза иахьа хааит, ианаамтаз ари апроблема гэцараркымызт. Акы хзырхэар хэа, еснагь хшэоит. Цыхэапцэарак амазамкэан, цюукы ргэаанагара хазкылыпшуеит. Иахзеицэазарггы агэхьаа уамак ихамам, амала цэгьа хзырымхэозар, хгэы шьтнахуеит. Убри ачыдара иавбатэуп иахтэымыз амилатқэа цыжэара ахьрахталоз. Еихаразак аеар агэра дхаргароуп хтоурых шчыдоу. Хахатыр шьтахроуп хара хэоныцка. Ашьтахь егырт ажэларқэа, атэылақэа зеипш тоурыхыу ихамоу, хбызшэа шчыдоу рыларцэараз амэакэа аиуроуп. Иахьа, хьпцхьазарала имилат дуқэоу рыдунеикэа рыртбаара хшыос ишьтырхижьтеи, акырза цуеит. Апсуа идунеи ыртбаалатэуп. Уи азы амэакэа цшаалатэуп. Ма аетархара хзыпшуп. Амала, уи амэа хануижьтеи, оыноажэа нызкь шықэса цуеит. Убаскатэи ахьцуеит хбызшэа. Убаскатэи ихьцуеит апсуа ихата. Рыцхарас ихьыз иара идунеи иртбаауамызт хык атаны. Иара тшэахон хык амтазакэа. Атцаарауаа азэырыбы иахьа атоурых шьатас иамоу абызшэа акэны ирбоит. Ицьюушьап, аха уи цабыргыуп. Даеа аамтаньк ханылеит, атоурыхгы ажэлар рыцстазаараггы абызшэа ианакхьыцшу.

Абызшэа апроблема ихадоу акэны ирыпцхьазоит. Амилат дуқэа убри азцаатэы ирызшэартаны ирбозар, хара, амачқэа, иаххэарызеи? Дара еилыркаауеит абызшэа зеггы шахэлабго. Ажэлар мац ажэлар ду ирылазуеит, бызшэак архареи бызшэак арзрей рыбзоурала. Антыцтэи аатыцтэи ауадабрақэа рмасштаб ххакхы цкьа иахзаамгацт, арахь убарт ргырак

ртыцкэцара халшаанза, абызшэа айкэырхара моа тбаа хзанылазом. Азэггы хара хаизеикэырхом, ххала ххы хмыхьчозар.

Ауаоытэыоса ихата ихыцуеит 40 нызкь шыкэса. Хыхь ихэан убаскатэи ақэра шрымоу апсуа бызшэа, иара апсуа ихатаггы. Арт рцаккэа ртыцкэцара аамтае хаизшэа аабойт. Икалеи ауаоы идунеи атоурых аеы?! Ацарауаа дукэа итырцаахьейт иуаохарц зылшоз абнауао ацэажэара иезикижьтеи шака шыкэса цуаз. Аха азэггы ианаамтамыз изазгэатомызт уи ихэоз апсуа бызшэа ишахыцхыртаз. Уи гэазтаз апсуаа ракэын. Ааигэоуп уи аныкалаз. Аурыс царауао ду Турчанинов Георги Фиодор-ица Адубеи ирыцшааз ахахэ ианихыз Абибл Оыра апсуа бызшэала дапхьейт. Убри иабызан иара ақэра змаз Майкэап ирыцшааз ахахэггы. Кавказ абакоуи Азия Мац абакоуи, еимадашьаз ироузеи? Урт ахахэқэа цшынызкь шыкэса ракэын ирхыцуаз.

Ааигэа америкатэи ацарауаа излатырцааз ала, акерамика лых ажэытэ бырзен вазақэа (Хашыкэспхьазара апхьа афбатэи-ахэбатэи ашэышыкэсақэа) ирну ачеркеси апсуеи бызшэақэа рыла еитаргейт. Еилкаам иарбан черкес бызшэоу зызбахэ рымоу. Амраташэаратэи атэылақэа рзы Кавказ иашьагэту ажэларқэа черкесцэоуп. Апсуааггы уахь иатцанаклоит. Ачеркес цкьақэаны ирбо Адыга, нас дара ааигэаза ирхылтыз акабардкэеи ачеркескэеи роуп. Адыга бышэа зхылтыз, ацыхэтэанкэа излеилкаахаз ала, апсуа бызшэа акэын. Ма абазинкэа рзы ирхэоу? Ус акэу, егыс акэу антыцтэи атцааоцэа цкьа еилырганы ирымам иарбан бызшэацэкьоу авазақэа злацэажэаз, рхэашьақэа рыла, зызбахэ рымоу апсуа бызшэа шакэуггы.

Атоурыхи абызшэеи тцааоцэа изларыпхьазо ала, амазонка хэсақэа апстазаарае икан. Апсуаа рзы урт мизан хэсақэан. Хажэа ааигэанза иалан – «амизан цкь», «амизан кэадыр», «амизан еы». Урт ахэса еибашьцэа рсахьақэа, рыхьз чыдақэа авазақэа ирнуп. Абырақэа ракэзар– абырзен дыргала апсуа ажэеицааирак ануп. Ацарауаа агха карцозар хэа агэра хамам. Апсуа бызшэала издырцэажэози абырзен дыргақэа? Турчанинов Г. Ф. иицшааз дыргақэазар авазақэа реы рхы иадырхэаз? Урт ртэы цкьа иззымдыруа бырзен дыргақэоу цыишьойт. Ус зырхэо, сгэанала, авазақэа цшаан иахьатэи бырзентэыла. Цкьа итцаазар, еилкаахойт апсуаа ирхылтыз аеллинкэа настэи абырзен жэлар ишрыдхэалахаз. Излашьақэадыргылаз ала, аскифцэа Кавказ иадхэалан, ара иагьынхон. Аскифцэа Амшын бжьаха атэылақэа рымехак инхон. Урт рыеиара аславианкэа рахь икылнагейт. Аскифцэа апсуаа ирхылцма ухэо цэаныррак унаоит зызбахэ хамоу ацарауаа итырцаауа херанза иатэу аматериалкэа. Нас убраанзаггы апсуа бызшэа апсы тазма Амшын Бжьаха иаакэыршаз адгьылкэа реы? Рапхьатэи ауаоы ибызшэа атоурых иасаркьоуп. Акыр аамта цуеит ашумеркэеи, ававилонкэеи, ахаткэеи, асириақэеи рбызшэақэа апсуа бызшэа ишадхэалаз рдыруазижьтеи. Нас икалеи ари адунеиае, иахьатэи ауао иидыруа цкьа ихэартэ еипш дазэлымхамхартэ?

Акырза ацсуаа ирзааигэаз жэларын Амшын Бжъаха азааигэа икэынхо ашумеркэа. Издыруада иахъанза жэла шьтракэак аазазар, аха жэларцас изхьейт. Иахъагы инхоит дара рыжэлар хъзы еицшыньшалоу жэларык «ашуараа» хэа ззырхэо Еквадор атэылае. Уи Америка тэылоуп. Ашуараа ахьынхо атыцан хацкы ыкоуп. Азы тоуп, уи дыруп. Атзамцкэа рэы икнахауп аихалых бгыцкэа рацэаны. Уамашэа иубартэ, уи аиха жъакцом, цэаакырала ахапы штэугы. Аихабгыцкэа ирнуп адыргакэа. Ажэйтэ ацсуа ыбракэа иреицшуп. Ари амазарах жэабжъ Турчанинов Г. Ф. имахацыт, шьта итызцаауада? Ашуараа «ачуараа» хэагы ирышьтоуп. Атыхэтэантэи рыхъз, ацсуа бызшэа иазааигэоума ухэо, улымхае иаха иааиуейт. Зака ус тцаатэны хацхъа ишьтоузей?!. Уи цкъа хэзаакыртэ, хтэыла тышэынтэалазароуп. Ххатакэа апсуарала хаибытазароуп. Ххатэ политикатэ амбициакэа хэаены, хацсадгыл аеиара харманшэалароуп. Ус ханбакало? Ма хажэлар мац-мац ишыкэызаауаз иаанхазгы иахлахьынцахома?

Екскурск ахасабала, хтоурых аханатэ хагэылапшып.

Иуаохоз ацэажэара цигейт Кавказ. Аханатэ иихэоз шьтыбжъкэан. Ашьтыбжъ ажэа ацакы аман. Ихдыррае ацаккэа рацэахацыцхъаза, ашьтыбжъкэа реидыркылон, иибози иахауази раарцшраз. Валера Цкадууа ихэашьала, иаххэап, ашьтыбжъ «цы» ахаца аанагон. Ашьтыбжъ «сы» – апхэыс. Абызшэа еиауан, арт абышьтыбжъыкгы еилалон. Ажэа «Ацсны» ахацеи апхэыси ргыц (рыдгыл, рыцсадгыл) ацакы шьтнахит. Ажэа «ацсуа» – ахацеи апхэыси рыуао (рца). О-шьтыбжъык «цс» абызшэа рацэа ирылоуп, еиуеицшым ацаккэа рытаны – азы, адоуха, апсы. Ажэакэа ирыхэтакны иахцылоит. Апсшэа акара ибеиоу бызшэа ыказам хэа баша ирхэазом адырыоцэа. Абызшэа еиауан, адунеигы аеартбаауан. Ускан абыра абаказ! Атоурых златуцааша абызшэа зацэык шыаканы ихамоуп. Крым ахъз ахаца шапсыуа цакыу еилургоит. Ажэйтэзан уи «Кэрым» акэхарын иахъыцэкъаз. «Кэбан» – иара иашьашэалоу. Ашьтыбжъ «кэ» азы цакыс иамоуп. Убас «Акэры» иахьатэи «Кура». «Кэы» абырзен, ма алатын бызшэаеынтэ мацара ихауз цьахшьоит, иаххэап, «аквариум» – «акэариум». Ақалакь «Акэа» шьта ишыкэыргылатэуп абызшэакэа зегь рэы. Ақалакь «Диоскуриа» аиубилеи азгэахтон, иара ажэа ахьынтэааз хаздырзом. Ада иасуа акэар – «Адиаскэар» (ихьшэашэан) абас иашьтан амшын иалалоз кэарк. Ашьтыбжъ «кэ» азы ду цакыс иамазар, ашьтыбжъ «кэ» аз мац аанагон.

Абызшэа ахата еиауан, иахьыкэыоуаз атыцгы аеартбаауан. Егырт адгылкэа рэгы ацэажэара зылшашаз дкалахъан, дызэыцшышаз абызшэа зхылцуазгы дицылон. Крым иахцылоит иахъа инхаз атопонимкэа. «Алушца» – алу ашта. «Алуцка» – алу ацкара. «Ахун-гора» – ахэаны. Аурыскэа аитага ажэа иавадыргылейт. «Иалца» – апхьатэи ахэта ацакы еилкаатэны ихамоуп, аобатэи ахэта «атыц» ацакы амоуп, «Колхыда», ма «Калгьта» еицш. Қарт азааигэара

иахпылоит даеа қалақьк, «Мцхета» ахьзуп. «Амца ахьара (aira) атып» аанагоит. «Урарту» – «уара умра ипа тып». Ма «уара уоымрак ртып». Ашьтыбжь «у» ацыртон нцәахәыс ирыцхьазоз ахьз. «Ацсу» ма «Абзу» нцәахәқәас ирыцхьазон ацсуа хьлтшытрақәа. Амшын бжьаха (Средиземноморье) иаакәыршоу адгьылқәа рәы иахьагьы имачымкәан ацсуа тыцхьызқәа упылоит. Цьара икоуп «ацсуа» захьзу атып. «Егеитәи амшын» аауеит ах Егеи ихьз ағынтә хәа рхәеит атоурых ағы. Аха ажәа «Ага» ағынтә иаауеит ари атып хьзы. Ахәынтқар ишьтихит дахьахьыз атып хьзы иара ихатәны. Убасцәкьа рыхьз ҳаразкышаз атып хьзы рхатәны ишьтырхит Кастори Полидевки. Аха атоурых ағы иаархәны иалацәажәоит, аешьцәа робыцегь Диоскурқәазшәа.

«Абазг» хәа атоурых ағы инхаз ахьлтшытра рәыргәгәа рымехак акыр итбаан. Урт ацсыуаан, рыцхарас икалаз иахьанза дара рыхьз атоурых иазаанхеит Ацсны иахәтакызшәа. Ҳара ҳахьахәапшуа, уи акырза ииашам. Ажәа «абазг» зхьлтцыз ажәа «ацсуа» акәын. Идагәаз ацыбжьыка шытыбжьқәа ицархеит. Аха шыта акыр зымехак зыртбаахьаз, иара ацсуа бызшәа иахьлтцхьаз даеа бызшәак ағы «абазг» (абазг) хәа иаанхеит. Уи даеа бызшәакәак ирнырит. Цқьа еилкаа ҳамам, аха урт ма латын бызшәан, ма ажәытә еллин бызшәан. «Абазг» ағы ацыхәтәан игылаз ашьтыбжь «г», ма «г» иахьагьы уи ажәа иалоуп ма агәтаны, ма ашьтахь, еыцсахрақәак аманы. Аурысшәеи ақыртшәеи рәы «абхаз» – ашьтыбжь «х». Англизшәаә «абқьазиа» – ашьтыбжь «қь». Абазг ирхьлтцыз ажәлар абаскқәа нхоит иахьа Баскониа (Испания). «Абаск» хәа атып хьзы Ацсны Амрацашәара шыкоуп тыцк иахьзын хәа рхәоит. Арт акала еидхәалоуп хымпада. Аха Абаск жәлар ацсуа ирыцрыцит иара уа, Испания. Ацсуа ажәакәа хпылоит Мысра (Египет), Ефиопиа. Аныр гәгәа ацсуа бызшәа иаман Индиа. Уа раццәа рыхьзқәа ацсышәала ицәажәон, хәта-хәтала иузшар. Иахьа ресторанк уака иахьзуп «Ацсара».

Ацсуа бызшәа ашьтыбжьқәа даараза иуадафын. Аилкаараз зхала ишьақәгылаз аграмматика иаҳагьы имариазамызт. Арахь иара рхы иахьадырхәоз адгьылқәа рымехак акыр итбаахеит. Абыра шапырцазгы, еиуеицшымыз адгьылқәа рәы абызшәа вариантқәа цәырцуан. Урт диалектқәахон. Адиалектгы бызшәахон. Ацспәа иацрыцуаз егырт вариантқәа, адиалектқәа, абызшәакәа иаха имариахон. Дара урт ирхьлтцыхуан ицегь имариаз абызшәакәа. Зака абызшәакәа еихьлтцуаз акара ацспәа иацәыхарахон. Ацсуа идунеи тшәахон. Аиашаз, ажәытә ацсуа ажәакәа рацәазаны ағыц бызшәакәа ирзынхон, рхәашьақәа рәашьаны. Иаххәап, иахьатәи абырзен бызшәаағы инхеит ажәа «фа», ацсуа кацарба «афара» ацакы аманы. Араб бызшәала иаццан акәаран. Уака иуцылоит ажәа зацәык, ацыбжьыка «л» гәгәаны излоуп. Уи «алах» ауп. Ацсышәала иаанагоит «ала ах». Егырахь ашьтыбжь «л» ахьуцыло иахьабалак ицшқоуп.



Апсуа бызшәа, изхәоз маҗацпыҗаза, ахархәара тшәахон. Уи азы иҗыраагза духон айбашьрақәа, ахцәарақәа, даеа рыцҳарақәакгы. Абызшәа җыцқәа абырақәа шытырхуан, иуадабыз апсуа дырғақәа мап рыцәкуа. Ихьацуан апсуа бызшәа. Иагьа ус икалазарггы, апсуа бызшәа хәра ааиаанза, Азиа Маҗ, Тырқәтәыла иахьатәи атерритория ухәа, акырцъара макьана ахархәара аман. Абызшәа җыцқәа рымариара, урт роыра җыцқәа рцәыртцра аихаразак уабы имыреиауаз апсшәа рыцадырзуан. Уамашәа иубартә, ажәлар җыцқәа рыхдырра иаҗа игәгәан иҗыцыз рбызшәақәа рзын. Иахьа уи ачыдара иаҗаггы амч амоуп. Изхылцыз мап ацәыркуеит. Афилософиатә цкапца аус ауцәкьозар?

Җашықәспҗазара җыц анааиуаз, иахьатәи Қырттәыла, Ашәантәыла, Гыртәыла, Аҷоутәыла иқәыюуан апсуа бызшәа. Уажәы уа иқәынхо ажәларқәа рызбахә зынзакгы иуаҳазогмызт, дара иаггымызацызт. Еибашьрала абрахь иқәнагалоз ажәларқәеи апсуааи ирхылцыз роуп иахьа арт адгьылқәа ирылаехәо ирықәынхо. Апсуаа ишырхылтшытроу раҳар ртахзам, ихьымзгыршыоит. Уи апроблема туцаар рузомызт асовет мчы ахаан. Азбахә ухәарггы, удырзуан. Убаскан ишықәдыргылаз алеишәа иахылцыз агәаанагара былгьаны иахьанзаггы ҳаанагоит. Азә дгәаар хәа хшәоит, уажәраанза шыоуки рхымсапгашьақәа хреипшхарггы хтахым. Уртқәа зеггы хәра ҳацазырзуа шцәаоақәоу хырға рахтам. Җахшыюдара иахьаны, акыртқәа хтоурыхи хкультуреи хцәыргеит. Ихьамаз ахра ҳампыцырхит, хтоурых ртәыртәит, апсуа хәынтқарра дара ирхәынтқарызшәа, ҳахдырра еицаркит. Уртқәа рыриашара иахьа уамак ҳашьтазам. Апсны атоурых хәа итыцуа арцагақәа еицҳамаз апсуа-акыртца хәынтқарра акәызшәа ҳалацәажәоит, ацабырг анбааҳарпшуа?

Ацыхәтәантәи оныцкь шықәса раахысггы иҳацрыцуаз ажәларқәа маҗзамызт. Ашәанқәа хәа хзышьтаз апсуа хылтшытран. Рхылтхьзы аҳәара мариахарц, атоурых литератураә «соаны» рзырхәон. Аҳас ирзырышьтуаз Апсҳа абицарала изааигәаз жәлан, ацыхәтәантәиқәа Чачбақәан. Злеишәа еимз, ма ирткәаз убрахь дрышьтуан. Реилазоа ракәын уа инхоз иахьанза. Шьала хшеизааигәоу здыруаз рацәан. Акыртқәа аханатә рполитика убрааггы аиааира агеит. Җаидызкылоз милат еиқәырхага идеиақ хәра иҳазкамшәеит. Убри апроблема азбараз, ҳаилазырцәашаз уабы дахмоузеит. Уи азы җышәарақәак дрылагазарггы цқьа иҳаздыруам ацыхәтәантәи Апсҳа Қьалышьбеи. Ижәлар рзы акыр дышхәартахоз еилызкааз аурысқәа дықәыргеит. Атоурых цқьа иҳазтцаауам акәымзар, убаскан апсуа хәынтқарра иаҗа итбаан, арцага шәкәқәа ишырну ааста. Атоурыхыраә иахьатәи апсуа дгьыл тшәа хтыцыр руам, ҳахдырра тбаахар хәа ишәаны.

Ацыхәтәан иҳацрыцыз абазин жәлар ишацсыуаз рҳадырштырц реазыркит. Дара рмилат иадихәаларц ацыхәтәантәи җазышәарақәак дрылагахьан Нестор Лакәаба. Дахьырмагзеит. Иара ипроект ала ашьтахь

идыргылақаз ахыбрақәа ирыонарцеит ихырцәаны иааргаз, шыта иақыртқәахахыз ашәанцәеи, агырқәеи, ақыртқәа рхәтеи. Ашытахьгы алшара хауан абазинқәа рхышьтрахь рыхынхәраз. Иахзеипшыз анбан ацахцызтгы, уи апроблема збахон. Уаагы ххы хапырхагахеит. Кавказтәи аибашьра иахыркьаны, Цсхәынтә Нхыц нхара ицеит Арзынба Цыр ицацәа. Убри Цыр имата ица Хамид абазин диалект азын анбан апызцаз дыруазәкын. Ацсшәа иакәгаз абыра роуит акәын ари иахьыз. Хазы абыра шытырхзар ацсуа бызшәа адиалект абазин бызшәахон. Зхала икоу абызшәа змоу хазы жәлархон. Абар нацнаптә хчымазара! Иара анбан автор ихата ишьтихит иабду иаб ихьзала ажәла ҕа – Цыр – Жиров, зынзак иузымдыруа ацсуа жәла ыказамкәа иоашьахеит. Абас хааиуеит жәйтәла. Шыта абазинқәа ыкәгылеит дара рыла ауабытәыюса тоурых цәырцызшәа. Ацсуаа хакамзар, убас акәхацәкьон. Амала абазинқәа ртоурых макьана ирыцәкьаеҕоит. Избанзар аханатә ицәырцыз дара шракәу рхәарц, ицәытыргароуп ишапсыуааз. Иахьцалак «абаза» зхылцыз «ацсуа» ауп. Ацсуаа ракәзамызт ажәа «абаза» ацхьаза изхәаз. Уи зәыцшәаз ацсуаа ирхылцшьтрахаз жәларқәан. Харгы хабазақәоуп, абазинқәа шабазоу еипшцәкьа. Уи «абхаз» «абаз» хәа ириашатәны ихамоуп. Хадгьылгы «Абхазиа» акәзам, «Абазиа» ауп. Зынзак хәашьахаанза, арееирақәа хеырзахкыр бзиан. Ихацхьагыларыда?

Атыхәтәан Гал араион ацсуарахь архынхәраз хаибашьра ашытахь алшара халакан. Мач-мач уа ацсшәа дырцашьа аформақәа хапшаарц хәхәтан. Даргы ртагылазаашьа иацәшәоит, иацәыцхашьоит, рхы ахькыдырцара рыздыруам. Амала аҕар хара хтәала раазара халшомызт зхәо икәшахатхара иашазам. Иарбанзаалак цьара шыаҕак хыкамцеит. Аус политикалагы амоақәцара аеазышәара ацынхәрас, галаа хәахаргылеит, ихагацәахтәит. Хәы еихау цариуртак аҕар зталартә хәзахамкит. Ххала хаибарцсуеит, даеазы хазышьталома. Ачынуаора зеакәызшыуаз аиаaira дхаргеит, галаа рызцаарагы ус ала ихазбеит.

Аамта рацәа апыжәара хцәызгаз ихәцәдырзуеит, аха мачк амоа риаша макьана хәкәгылар халшоит. Уажәы доусы иааицахьу галаа ирылаигзартә, атагылазаашьа ацахцеит. Убри закәанла ихариашарц, амоақәа ылаххуеит. Зыхшыю еибгоу цьоуку хацхьа ишпамгылари! Акы хәкәымгәыцуеи, иахьатәи хаихабыра уажәы ишахцышькласуагы. Ари араион ацсуарахь архынхәраз ус дук атахзамшәа агәаанагара шыкәгылахьеит. Уи азын, зегь рацхьа, Ацсны иауаабытәыюса назаны рхы рзыцхьазартә, атагылазаашьа апцатәуп. Дара хара ихадахкылароуп, абри ауп иаанаго ихәу зегьы. Ашытахь иаццатәуп апрограма чыда. Уи анагзараз амал мачымкәа иахтахоит. Уахь идәыкәцатәхоит арцаоцәа-апатриотцәа. Ауниверситет ахәыцқәа талартә, рлимитқәа хиазароуп. Еиуеипшым акультуратә усқәа хыкәкыла рымоацгара хазы иазышьтацатәуп. Акәа рцара-раара хазы еиҕаатәуп, иаххәап, аконцертқәа, адрамтеатр ухәа



рахъ. Рышколқәа рыонытқа ицәыртыр ацсуа поетк, прозаикк зака рызәлымқара ацсуараз идухози! Иаха агәыртқәыл змоу ахәычқәа алыпшааны, Акәатәи, ма даеацара аинтернатқәа иртацазар, урт ишахтахыу излытыз ауаа ирныруан. Издыруада аинтернат Гал ақалақь иаартызар? Уи азбахә рхәақәахьейт. Уртқәа иаразнак изықалом, аусурагы мацымкәаны имоацгәтәхойт. Ацсышәала араион арәиара хазы изықалом, уи ацсуа бызшәа арәиара иахәтакзар, алыпшәа бзиақәа иаха иахзыпшызауан.

Амилат хдырра ызуан, ацсуа адунеи даакәлеижьтәи. Рыцхарас икалаз, уи уабы хықәкыла дазхәыцзомызт. Ахдырра анызлак, ажәлар рцашә-дац нрыжбуан ираосыз аамтәе, атоурыхгы иазынхомызт. Акәымзар иахья иахкышаз-иахашьтышаз напышьашәла хашьталозма. Даеа жәларык рыхдырра шьтырхуан. Омар Беигәа ианиааз, ацсуаа рмилат бызшәа рцарц, апропаганда инапы алеикит, Тьрқәтәыла инхоз амхацьырцәа убри аус иалырхуаз рзеилкаауамызт, иаеагылейт. Омари ибызцәеи зәыз иакәытырц рабжьазгоз рацәан. Ашьтахь зыхдырра дырхынхәыз шцарымпшаауаз, аха зтырқәара изалымтызгы мацзамызт.

Афилософия пқаццак амоуп: мап зкыз мап ицәкра! (Отрицание отрицания). Еихау ацарайуртәе ыырцштәыс иааргоит арыц. Арыц ларцоит, аеа ахылтцуейт. Аеа зхауейт, фатәыс иамоуп иларцаз ажәытә. Уи нас аеа иацабаауейт, иуацхойт. Ари ацстазаара иацқаццазар, ацсабара иацқаццоуп. Ацстазаара шынеибакәу убас еибаркыуп. Хазы игоу азәы дихылтцуейт ахшара, ахәычы дызхауейт, аха дызхылтыз дыпсуейт. Иара убас ажәларқәа еихылтцуейт. Ажәлар ға аңәиауа, ажәытә жәлар аныззаара рзыпшуп. Абызшәеи ажәлари еицыпсуейт. Ацсуа бызшәа иахылтцуаз абызшәақәа, урт ирхылтцуазгы, ацшәа аәиара ицоурамкәа ианыруан. Дара тәым бызшәақәахон. Иәиануан, ацара аеартбаауан, атцаара цаулахон, Урт зхылтыз ацшәа иаха-иаха иацәыхарахон. Аамтақәа шейқәеыртуаз аарла иахья зацәык иаахныргәышьейт. Абызшәеи ажәлари реицаныззаара аныр иахья уажәраанзагы даараза игәгәоуп. Ус мацара акәым, аеыц бызшәақәа ныкәызго ажәларқәа изхылтыз рышьтра рцәымгыуп. Зегь рыла хара хазра аамта хтагылоуп. Нас хлахынца хақәшахатхома? Уаха цсыхәа хамамкәану?

Хайқәхар хтахызар, аеышәара хеазахкыроуп. Ххықәкы анагзараз, хшыжәлару хтак еицтахаршәуазароуп. Хазеу еилахкаауазароуп. Хшьаеақәа шәа-за амоа ханызароуп. Армагырма аусмоацгара еснагь иахдырхагазаауейт. Иахья ацшәа зхатәы бызшәаны изыпхьазо пхьақа ареформа зауша ацсуа школ далгозароуп. Ицәгьамызт еихау ацсуа цара иоур. Ахәынтқарратә усбартақәа рәы ацсышәала ашәкәеиқәыршәара дазәлымқазар, уи ишихатәы бызшәоу еилкаахойт. Ажәакала, ацсуа бызшәа аәиара ицстазааразар, убри аинтерес жәларык доуха мчыс ирзышьтхуа хазнеир, хайқәырхара моа ханылоит. Уажәытәкья ус хакам, даараза угәы иалсыша. Уақәшахатымшәа уцәажәаргы,

иузеилымкаауазарггы, иахъа хара хмилат идеиа хада хгырак реазцэылх изышьтоу ачынуаѳраѳ ишьақэхалейт. Апсадгьыл иахэаша изыкамцозарггы, апрезидент, дыпрезидентны даанхарц, ахэынтқарра амаа иѳарбагъа икыуп. Уи ицагылоуггы реапсрата русуратэ уадақэа ирыздэылтшуам.

Адуней акалашэа ирлас иѳиануейт, абзиара иазхэазааит! Хара уи ахъзара даара иахцэыуадаѳуп. Еихаггы хайланархоит милат хықэкы ахъхамам. Цьоукы, апсуара рхъааха, иавцоуп, ирылшо еиѳкаауа, уи мацзоуп. Цсымшьтыгас хмадагъмадашэуейт, ус харак хазнеиуам. Зегъ рацхъа, ашкол ареформа хеапшьахгароуп. Иуадаѳозоу усуп. Ахэыцқэа иахъа иаабац ракэзам. Аамта ѳыц даеакала иадхэалоуп. Иаадыруа аметодқэа рыла ихаазаларц хашьтоуп. Дара даеакала харнырыр еиғъаршьоит. Атехникала ишыхэмаруа адыррақэа дырхауейт. Адуқэа, уи зака хадымгыло акара, хайѳагыларақэа рыѳедырѳыцуейт. Аамта иара аѳахэы ахэоит. Ахэыцқэа рхэыцшьақэа акомпютер иахэланарбгаанза, убри апсышпэала аус адулашьа хеазахамкыр, иахзыхъшэахоит. Убартқэа рнаѳс, арцага шэкэкэа реицагара, арцаѳцэа реицазыкацара, атаацэа хазеу деилыркаара ухэа, аус дукэа хапхъа ишьтоу уаарыцэшэап. Иахынзеилахкаахъоу арцага шэкэкэа еитаргахъейт. Ахатэ инициатива уа иаанхейт, арѳиара ус абицарала аишьтаргылашьа моақэыццашаз данахмоу. Хазлацэажэо анагзара алпшоны избо ауаа мацуп. Уи акыр ишэартоуп.

Апшыха хамазам. Арцага шэкэы «Апсуа итоурых», ма «Апсуа бызшэа атоурых» азырхиаша гэыц-ѳык азктэуп хэа, агэаанагара хамоуп. Гэыц-ѳык, избанзар аус ырццактэуп. Шьатас ишьтахцаша атцаара материал хамоуп, аус злоу. Урт – Валера Цкадууа итижъхъоуи итижъырц инапы злакыуи атоурых шэкэкэа, Тач Гыцба имонография «История абазгов». Хахъахэапшуа, ахархэара аиуейт Омар Беигэа иусумтақэа. Наптацэы хтэамзаап. Нас аус хмыргэагэап, хмыццакып, аха ихарласп.

Аусмоацгатэқэа ахарцъ иртахыу цѳа рымам. Ихапсыхэу аилкаара зылшода?!. Ари апроблема хэынтқарратэ хэыцшьала атыпқэцашъа еиѳызкааша дхапхъагылазароуп. Аус ду хацзыркуа еснагъ азэ иоуп. Ицхэыцша аѳызцэа иара ипшауейт. Абызшэа айқэырхашъа, ахдырра ѳыцла арѳыхашъа амал шатахыу еилызкаауа мацзам. Ацхыраара гэгэа хтахыуп. Зегъ рацхъа, аицхыраара ашьата рхазар, иуцхыраауа дцэырцуейт. Апсуа бызшэа атоурых цкъа идеилыркаазар, уи азра апан ишхықэгылоу аилкаа амехак ыртбаазар, иара айқэырхараз ахарцъ ду шатахыу иазэлымхэхар, доусы ирылшо рыкьбараз ацхыраара ахъейдкылахо иаларцон. Урт адияспорақэа ракэхон, ацхыраагзатэ фондқэа азэлымхэхон, хэынтқаррақэак рхэы тарыжърымызт, урт ѳырцшыгахон. Ауснагзатэ хатырхон. Абызшэа арѳиара афонд итало амал ихалаеу акоррупция чымазара апырхагахар, хара харзра акырза имариахоит.

Апсуа бызшәа иапсыуаамгы ирцарц азәлымҗара ҳаракхон. Даеакала апсуаа реиқәырхара ирмариа избо агха гәгәа ихъеит.

Апсшәа зхатәы бызшәоу зака ирацәоу акара адемография апроблема збахоит. Апрогресс зака игәгәоу акара, ажәытә жәлари рбызшәеи рызра иаҗа иццакуеит, аҗиаразы моакәак пшаамзар. Аурыскәа рыдунеи дыртбаауеит, изла? Зегъ рацхъа, рбызшәа амехак артбаарала. Убас рыхдырра аеитанакуеит җыц абызшәа зцо, уи тырцаахъеит. Апсны иқәынхо амилат апсшәа рхәозар ҳара ҳаизхара иазеиғхоит, хәарада. Ххата ххыпхъазара аизхара ҳалацәажәоит акәымзар, икаҗдо мацзоуп. Уаагы ххаддырра ацахоит. 2017 ш.-зы абжыуа нхабы, аинтеллигент, Аполлон Думаа итицааз Уачамчыра араион адемография атагылазашъа ҳахәапшып. Аибашъра иалагаанза, ақалақ иаланхон 18000-оык ауаапсыра. Иахъа иаанхеит 4000-оык. Иацзауеит акәымзар, иацло хбазом. Убри апериод иалагзаны, араион анхацәа рхыпхъазара лакәит 40000-оык реынза. Иахъа инхоит 20000-оык зацәык. Ахшараиура ақалақ аҗы ааста ақытан акырза еицоуп. Араион еизакны итуцаар, ииуа рааста зыдунеи зыпсахуа акырза еиҗауп. Ххаддырра аеитанакаанза, изцахгалак еиғу моа хзангылазом.

Хзызхәыцуаз азцаарақәа шыатас ирытаны, апсуа бызшәа аҗиара апрограма шыақәыргылатәны ххачхъа ишытоуп. Уажәраанза еиқәдыршәақәахъаз апрограмақәа җыц игәатаны, еиғу моак рзылхымзар, хшеицахац ххигххазом. Уи апрограма анагзара абицарақәа реимадара иадхәалазар, акырза шықәсқәа иара анагзара шатаххо еилкаахоит. Апрезидент җыццәа ааищыпхъаза, дара рахатыр шытырхларц, апрограмақәа еитаркуа акәымкәа, зегъы рзы изакәанны, Апарламент иаднакылароуп, анагзараз ихымпадатәны. Издыруада убаскан апсуа бызшәа ихәынтықарратә бызшәахар?! Иахъа хбызшәа хәынтықарратәны ирыдыркылеит идекларативтәны. Иарбанзаалак уи зыхъчаша статиак хпылом. Цәажәарамзар акы халымшацт. Уи азцаара азбара зеахазыргылаз рхатәы зцаарақәа рызбара реазыркхъан. Ххы ахынзахжы, хбызшәа аиқәырхара даараза ишшәартоу иаанхоит. Ихәынтықарратәу – иусуга бызшәоуп. Даараза акыр зцазкуа хшыошыпштыроуп Аконституцияе Апсны Апрезидент дапсыуазароуп хәа иахъарбоу. Уи ачынуаора ҳаракы апсуаа ирыщәнарзуам. Иаҗагы ацакы духон Апсны Апрезидента зылшо апсшәа зхатәы бызшәоу шиақәу Аконституция иарбазар. Убаскан хбызшәа азәлымҗара иаҗагы ихаракзахон, апсуаа рзын мацарамкәан, амилат рызгы. Ауаа еилышәхуеит хәа, гәыбганк азәы ихәиташам.

Адунеиае рацхъаза ицәырцыз абызшәа уада, абызшәа шыахә ҳара иахъахтәу гәадуроуп, гәышытыхгоуп. Аха убаскатәигы алахъеиқәцара ацеицшуп, шыта иара мыззар амуа аамта ххыаатагылаз. Хара уи аадыруеит, ихәосқәахыоу абицарақәа рааста. Хықәкыла аиқәырхара хәзахкыр – цыара икылахцоит, иагъа умхәан, аиқәырхашъа моакәа хрызхәыпцәахъеит. Ахәынтықарра проблемак анамам аамтак зыкалазом. Убарт рымоакәцара

системала, абицара еимадарала ихасаблатәуп. Ус ала атагы:лазаашья антышәынтәалоу, абызшәа арәиара ус амәакәцара акыр иманшәалахоит. Иахьатәи хайхабыра ауасхыр рзышьтацома? Рыгәра узымгартә, иаарышпоз зеггы мәапыргахьейт.

## А Л Е И Ш Ә А Ч Ы Д А

Ахәынтқарра аиларөынтра ашьтахьтәи апрезидентраз алхрақәа рнаос, Хацьымба Р. Ць.-ей уи иабжягао Зантариа В. К.-ей иахьяакәгылалак ыщла аусура шацшьыргаз иахьехәон. Ирлас-ырлас ареформа азбахә рыман. Урт ридеология ахаракышья иафьырцшны, рымцхәашья ашьата гәгәа шацаз еилызкаауаз мацзамызт. Аха дара ирзыразызггы рацәан. Цьара еимақы гәгәак аацәырцыр, еиәадыргылашаз амчқәа еибьртон. Иара убас акәын амчрахь ишкылсызггы. Иазгәахтап рөыц усушьақәак.

Апрезидентраз алхрақәа рышьтахь акәын, Абцара (ноиабр) мзасы, Бытәба Б. Т. ичкәын иааигхан, ахәышәтәыртахь дигон. Ацскы зкыз ан амәан амашьяна рныкәараз гхак лымхакацейт. Дызпырхагаз, Аәзбей Еныкы рыжәлан рхәейт, ицыхза рмашьяна ианаатыца, реилкьяшья изыхеуазар игәахәшәа, Бытәба Б. Т. имашьяна дыотыцын, Ацыз-министр шиакәыз адырра ритейт. Ираҳаз иахагы иаргәамцын, арцарцәа иаарыдгылаз даара иакәымкәа изныкәейт. Ица ицынхәра Бытәба Б. Т. ихата ахәышәтәырта дташәейт. Иаарласны аусура дызтымцит.

Ари здахкыло ахәынтқарра аиларөынтра закәанеилагаран, цюуы ус иныкәар кало, егырт рцәа иацәшәо адәы икәзар ртахызма. Ацыхәтәантәикәагы хақәитрақ ртахын, ачынуаора дара рзын иамузарггы, иахьырзауаз ишыртахыз ршьаәа еихыргон. Аус злаз арт арцарцәа рхата цыхьатәи аоппозиция ирыдгылан. Аиларөынтра ашьтахь рзинқәа зейцшымхарызи?

Аисрақәа аихабыра уадақәа рөгы иполитикатә мәахейт. Акәа ақалақь амәакәа рөы цьара ахахә ақәцара шымәапыргарыз еимаркит Ацыз-министри Акәа ахада Харазиа А.-и. Харазиа ианакәызаалак атәыла азәлымхарақәа рааста зхатә усқәа харазкуаз ицәымгын, азәырөы убас ргәы нирхахьан. Уажәгы иеизнымкылейт. Ихымәацгашья иашан узхәомызт, афьц уаа знылаз амәа дрыцанын, ганкала. Егы аган ала, уаха цыхәа ибомызт. Аха, ихаданы иазгәататәу, акабинет афь ас аус еилыргашья амәаду иазкылыргазар ицьашьатәхозма.

Убри амза акэын. Аполитикатэ партиа «Амцахара» аполитхеилак айбашьрае икомандирцэаз ирыцхьейт. Аурыскэеи ацсуааи реикэшахатра иазкны ргэанагарақэа еилыркаарц ртахын. Уа еизоз цыт-оык калон. Амчра змаз шэан, уахыла Гагрантэ мацара иааргеит 150-оык амилиция аусзуоцэа. Убас ирыцхьейт егырт араионкэеи ақалақкэеи реынтэ. Уажэтэи айхабыра ианрааз ишныкэаз ргэаламшэози, рхыхьчара зацэык иаха ирхьяан.

Убри аены амилиция Акэа амоадукэа реихарсыртақэа иахьабалак ипыртэцэейт. Алеишэа ашыақэыргылараз иаарышьтыцэкьаз цыыршьан, аныкэцаоцэа рацэазаны иныркылон. Ааигэтэи айлароынтра макьана ахыпша акыр ирныруан. Аныкэцаоцэа, айғамскэа, мацзамызт. Аисрақэа рацэахейт, ирыцказ амилиция аусзуоцэа ахэышэтэырта иташэакэейт. Абыржэы акара амилициеи ауааи напышьашэ еилейбацо уаоы игэалашэомызт. Ихаилыргашьахашаз уаоы издыруамызт.

«Амцахара» аполитхеилак айлатэара аскатэи ианеиланаргьежь ашьтахь, хы-мшы аацуаны, ёыц амилиция уахыла иргеит ахтны-қалақ шыказ. Закэытэ информацияз ирымаз хзеилымкааит. Амоакэа реы убасцэкьа айёыхарақэа гэгэан. Убри амза ашьтахьгы, ихэычызма, идуузма, еизарак моацгахон хэа, дыррак аароуцыпхьаза, Апрезидент дзыхьчашаз хэа, амчра аусзуоцэа ирыцхьон, рсапаркэеи асаара илеиуаз рлабакэеи кны, реиха сабрадақэа рхатаны. Ирыханы иааргарц, ирыцхьон амчрае аус зымуаз рыдгылацэа. Ацыхэтэантэи аамтаз Хацымба Р. Ць. изхьяауаз иаха-иаха имачхон. Убригы даара иацэшэон, хэарада.

Ихахауан Арезиденция азааигэа цьара амцарцэага машьына ду цэыцаргыланы ирымазшэа. Агэра згози изымгози еикаран. Убаскатэи изыцэшэози? Аоппозиция иахагылаз рыгэтаны қэыларыла айхабы дықэыргарц иазыкацаз уаоы дупылазомызтеи. Апрезидент Хацымба Р. Ць. ихатэгэацхарала дықэцыртэ данрызнамга, ирзынхоз – жэлар реизара моацганы, Ахэынтқарра Ахада дықэцаанза игылазауан, еилытра рықэзамкэа. Уахь макьана имнеизацызт. Иахьцалак изыцэшэози айхабыра? Амцарцэага хэыцаргылан ишрымаз иахьцалак агэра хгейт МВД ахыбра аёацхьа, апротест акция аныммоацгаз аламталаз, амашьына капшь ду анаацэыцыргаз.

Акырынтэ ихахахьан апыза-министр актэи ихатыпуао Шамиль Азынба ихэалон хэа: «Леишэак хаоыцка иубартам. Зны ипжэашт». Барцыц Беслан цыза-министрс данаарга адырмоаены Азынба Ш. инапынцэақэа нижьит. Ирхэон ихата аминистрцэа ркабинет дахагылар шитахывз. Ус акэзаргы здыруадаз, аха аоыцка айлыхара игэы шкыднаргылаз оашьомызт. «Аконституция еилажэгоит» хэа, ецныхэас иритеит. Иара ишьтархх, аусура дакэыцит асоциалтэ еикэыршэара аминистр Кереселиан. «Аус ууа икам» хэа инацганы, афинанскэа рминистр Кэаранзия лнапынцэақэа шьталцеит. Агэабзиарахьчара аминистрс рацхьаза иааргаз ..... оы-мшы иреиханы изымычхайт. Иаразнак

идёықәлеит хатыр уамак змамыз ауаа, ртынхацәа аусурақәа рыртарц. Аминистрра аоныцқа еилататарамзар, ус еилырга имбеит рхәон.

Гал араион араса иахтнхны, 300 миллион ахазалхра шалыршахоз ицхъазеит араион ахада Надариа Т. Абиуцет итаргалеит 25 миллион зацәык. Егырт абази? Ареферендум реаназыкарцоз, ателехәапшрала Бжъаниа А. Гъ. ецныхәас аихабыра иритеит, аурысқәа рыцхыраара рмоуцызшәа иашшуан, аха 2015 шықәсазы 2,5 миллиард маат аарышьтит, иабаргеи? Еилукаашаз атак изымхәеит уа итәаз авице-президент Габниа В. Акоррупция иаәагыланы аус дырәиауазшәа аихабыра цәажәон, аха дара рхалагы убри иалахәын. Аус дуқәа зырәиауаз хәрылацгыларым, амчраә инеижътеи зкострум ззымпсахуаз цьюуки ацыхәтәан рееилархәагәышьеит, уафы ишимбац. Ғнак иршәыз адырәаены иршәырцазомызт. Изықәтәаз амашынақәа зегъы ирзаахәомызт. Арахъ абиуцет итыганы ауалафахәы зауаз ирзыршәоз мацхеит. Агәатаратә (контрольная) палата Апрокуратура Хадахъ идёықәнацахъан акоррупцияз ф-материалк 2017 шықәса аапынранза. Иарбанзаалак лыцшәак ыкамызт. Ғыцла аус руан, ус акәымзи?!

2014 ш. Ажбырныхәаз, Гал араион ацәгьюурақәа ирәагыланы иқәцоз, ашәартадара аусзуои урыс хәаахъчафыки тахеит. Ахтыс аполитика алырхуан аихабыра. Кобахъиа А. А. ателехәапшрала излеихәаз ала, итадырхаз агыруак иаб хайбашъраан дахәагыланы абцъар икын. Убри икалаз ахтыс ашьтахъ дықәырцеит, Надариа Т. ишихәаз ала. даеазәгы дықәырцарц ргәы итан, аха уи аиарта даман азы, даанрыжбит. Арт рыгәра уго ицәажәазомызт, ирхәоз ахынзаиашаз здыруадаз. Аха еилкаан итадырхаз агырқәа Акәа иаарган, адсырбарта (аморг) итарцеит. Убраантәы урт гычны иргеит. Уамашәа иубартә, рыхәда иқәцаны адцәа ргазшәа, ишызыз уафы изеилкаауамызт. Урт адсырбарта иштыргаз, амашына ишақәырцаз, атрассала ишымфәпыргаз, ахәаа ишхыргаз, ГАИ ирымбеит, ахазылхыртаә ирызгәамтеит, аурыси адсуааи хәаахъчацәа ирывыргеит. Адцәа Жәыргыт инарган, анышә иамардеит. Адцәа баша иоурыжъуазма иахъабалак?! Ари ахтыс даеакалагы иалацәажәон. Аха уи уамак агәра узгомызт. Ацхәтәи ажәабжъ цьюуки ишахамбац хабла иаахгылеит азын, уи хымзгызшьаз даеа цьюуки, амц дырцабыргырц, даеа жәабжък адсы ахарцеит.

Ауаа ргычраз итакыз галтәи агыруак, Бадри Сигуа, дчымазафхеит рхәан, ахәышәтәырта дтарцеит. Зус тырцауаз ус дахышьтарцоз, еиха катала италаханы, абахта акамера еицәамкәан, инструкцияла еибытан. Убрантә, аихашә аоныцқа иамаз асапат еимыхны, дзыхъчоз амилиция дгәарымтазакәа, ахәышәтәыфцәа рылацшык имаахазакәан, дындәылт дцеит рхәеит. Цара гәартак ыцрымхызар, ацәгьяуаф дышцарыщәцоз?! Ғыцла аус руан, ус дара мсааит!

Зны итаркхъан ауаа рымцарсраз ыщы агыркъа. Ааигеа дара ыщ ихэынчан, инымтэазоз рыщэгьоуракъа рзы. Урт адыроегь еитабналеит, аминистр ыщ дааижьтеи. Дызеызи Аслан Кобахьяи?! Иара аминистрра дахагылазижьтеи, ГАИ ы-машынак ргычит. Иргычыз атехника итадыртэеит имцадырсыз ыщы ашэамахьцэа. Иаацьюушырын! Ашэамахьцэа руазэ дбизнесменын. Ани, амал змамыз, доурыжыит цхаражэхэаыс. Имал аарышытаанза хэа, абизнесуао дыртэахит. Амашынакъа ашыхарцы исарган, ирыблит. Ацэгьюуцэа халахэмаруоу, ма дарей ачынуааи еицахьыччоу?!.

Абзиа ргэы ита, ацэгьа ргэы ита, изакэызаалак атак карцартэ ахэынтқаррае аус зуа атагылазаашы еснагь ирзыманшэалоуп. Хара зэы аус хамоу усгы цкацтада ауснагзара иашыцлоуп, аха атачкэым аус адырурц реахьазыркуа иахэои? «Амцахара» астадион аеы имсацнагаз аизара ду (2015ш.) ашытахь акэын. Галаа рхада Надараиа Т. дааит «Амцахара» аштаб ахыоназ азааигеа, гэыц-ык ибызцэа иманы. Аизара ду аеы Ақаоба Р. критикала икэгылашы Надараиа Т. игэамцхазт, атамзаара дахэарц итахын, ма дидцарц акэын. Амцахараа уи аены цыт-ык еизахъан, усқэак ирылацэажэарц. Ирзааиз ргэы итаз дыдырқацеит. Аха арт иахзышытырхыз закэытэ методьизи? Уаанза, аизара анынцэа ауа, иара, Ақаоба Р. дымцарсны амилиция аусзуоцэа дааргеит рминистррае. Уаантэы ддэыкэырцеит Акэа ақалакытэ кэшахы, уа дтакызарц. Апартия «Амцахара» аштаб аеы ианеилыркаа, абаандаы доурыжыырц, имсапыргаз аусқэа, Ақаоба Р. деикэнархеит.

Бзыц апста итагылоуп аекологияз апост. Апыхья уа аус зуаз акоманда апара рацэазаны ирфеит рхэан, иаарышытит даеа командалк. 2016 ш. апхынра агэазакэын, уака акомиссия аус ауан. Излархэоз ала, Хадьымба Р. Ць. хатала инапхгарала игэартон аинспекция аусушыа. Амашынаныкэцаоцэа иааргоз адспыацэа рзы апара ршэон. Уа имсапыргоз аус маншэалара иабзоураны, абиуцет итанагалоз амал акырза имачын, еизыргоз ааста. Атагылазаашыа зеипшраз цкъа исеилыркаарц, ныкэцаоык сияцэажэон. Уи ихыз схэазом, апста аталара дакэырхуеит азын.

– Изхароу аихабыра роуми! Рхала ирымоу ахэычы рзеимтэом. Уа азакэан аус аузом. Хара хэхэцэ ркуеит. Анхацэа рыла мацара хазрызтыгома?! Ари асистема шыакэзыргылаз Рита (Лолууа) ахэырцсарра аихабыс дзаарышыти?

Аныкэцаоцэагы аштраф ддыршэарц акомиссия реазыркиит, алицензия ахрымамыз амшала. Алицензиякэа рыртарц иаакэгылеит аныкэцаоцэа, амсагы адыркиит, Рита аус азымуа. Алицензиякэа ааргарц ицазар, абланккэа рымазамызт. Ачынуаа аус рымуеи. Ишцакарцоз? Аус шыруцыз аусура еитаналадыргеит. Акоррупция аеагылара ус имариамзаарын. Убра еидгылар рыхэтан амчракъа зегы. Аоппозиция данахагылаз, Хадьымба Р. Ць., ахэынтқарра аусушыа шыафэаршэ аназиуаз, иихэыцуази?



Галаа алеишәа чыда итаргылатәын хәа, Багапшь С. У.-еи Анқәаб А. З.-еи рхаан адгьыл зырцысуаз, амчра анрымпытархала нахыс, урт, апсуа-агыркәа, рыгәхьаа уамак иркзамызт. Уи акәмызт, уа ицаны реизарақәа ирылатәон, ирацәажәон. Апарламент ахь алхрақәа анапшьырга, нас Анқәаб А. З. ихынхәрагы иахкьейт хәа агәаанагара хаман, галаа иаарыс ихтаркит. Уажәраанза ирхәоз нарыгзарц реазыркит, акәымзар ражәа шьтахька ишыкшарыз здыруадаз. Апсуа уабытәыюсарей ақыртуа уабытәыюсарей зырташаз еилдыргон, иахәтаз хәа ирыпхьазоз ашәкәқәа рыртарц. Амала убаскан дара уаха изазымхәыцит рус иахылҕеиаашаз иарбан хәымга хтысқәаз. Районк ауаа хацәдырзуан, рхатәы зәлымхарақәа рыхьчарц.

Уа иаатгылозма! Уаанза Егры ихырцахьаз ацхақәа Апсны иахәартамызшәа имцәажәози. Иахьа уажәраанза иахьцалак ацхақәа аус руан. Иатахымзар рхы иадырхәалозма? Уртгы адыркит, зызбахә хәаз ахтысқәа ааигәахо ианалага. Егры ацхаҕе иаартын ахазылхырта апост. Қырттәылей хәрей, атынчраз айкәшахатра хабжьамкәа, аиҕаарақәа шықәдмыргыларарц, уажәраанза ацтәы шьтызхлос акоманда иахьа ирыхьи? Апост аартра ахәхәттра хабжьахцейт аанакон. Мышкы зны ақьачақь усқәа хшырҕыз аапшышт, аха заа уртқәа ирызхәыцуа ауаа мап рыцәкуа, амәа хануп. Аха иахьа арт аусқәа иреу алхрақәа раан апыжәара роурц иашьтоуп.

Даеа ускгы хацдыркыхт хайхабыра, изҕыз уамак иааузеилымкаауа. Анқәаб А. З. итархара реахьазыршәоз азы итаркыз ацәгьоуцәа рхадацәа Ирейхазоу Азбартаҕе русейлыргара мап ацәыркхьан, ахәынтқарра аилароынтра ашьтахь. Абыржәы ҕыц убри аус шьтыхын. Излахахауаз ала, Бытәба А. оажәа шықәса икәырцейт, иара дыказамкәа; Барцыц Т. – жәипшь шықәса, иара дыказамкәа; егыртгы ашьауғаҕе иарбан. Арзынба П. цьаргы избахә рхәазомызт. Арахь уажәраанза ихадаз ахара здыртцоз иара иакәын. Ма хәамтак карцандаз, уи акгы шихарамыз азы. Ирыхәмаршьей?!

Ааигәа жә-оык амилиция афицарцәа арзахалқәа енак еицышьтарцейт, русурақәа реынтә рхы иакәитыртәырц. Урт рыкәша закәандарыла иаркын, даеа кәшак иадырцейт. Рыкәша аркра аминистр азин имазакомызт, Апызаминистр идца атахьзаарын. Рцәажәашьақәа урықәныкәар, акоррупция ус иаҕагылаз афицарцәа ракәын дара, рыкәшагы убри иазкын. Зхазы лейшәа чыдак шықәзыргылоз ракәхарын урт моакәызцоз, уи мап ацәыркын, русурақәа нрыжьит. Урт дыреагыланы, апресс-конференция аминистр Кобахьиа Аслан имоапигейт, аха иоппонентцәа ишахәтаз атак изрымтазшәа агәаанагара узкашәон.

Аконституция азеипш лейшәа шықәнаргылоит. Уи иацу апкаццәа зегы ирықәныкәаларц ахәынтқарра аусбартақәа азкылыпшуейт. Азакәан Хада иаҕаргыланы имоапгахозаалак ауаапсыра еиҕанаргылоит. Аиҕагылара ажәлар еикәнашөит. Иатахзам лейшәа чыдак ахытхәыцаара.



## ЖЭЛАР РЕИЗАРА АЦЫНХЭРАС

Жэлар реизара аеҳэара адырбарц, «Амцахара» аизара ду реазыкарцон. Уа дықэгыларц иеазикунан аопозициатэ блок анапхгаоы Бжьаниа А. Гь. Иара ихатэ усқэак иман, Урыстэылантэ аоныка амоа данын. Цсоу аҳэааеы аурысқэа доурышьтуамызт. Зны Урыстэыла дағазшэа ицдыргеит. Агыанырзалымх, итапанча ахымаз дахдыркэеит, шэачатэи иуадах еимырдеит. Мазалагыы иархэеит Урыстэылеи Адсни реизааигэара дапырхагазшэа. Хы-мшы доурыжьюамызт. Абжьюаа Тамшь амоа ркит протест хасабла. Абзыпқэа Цсоу аҳэаа ркырц реезыргон. Русқэа цэгьахазозшэа збаз Хацьымба Р. Ць. ихала еилаирпатаз аус атыпқэцара иеазишэеит. Аурысқэа иерыдихэалан, ипсы ғырхырц дрыхэеит. Бжьаниа А. Гь. аҳэаа дхыцит хэа, адырра хауит, хшынеибакэыз хапсы ааивахгартэ.

2016 ш. Абцара (ноиабр) антэамта аены имоацган аполитикатэ партиа «Амцахара» аизара ду. Аопозициатэ блок анапхгаоы Бжьаниа А. Гь. ауаапсыра иргэыцит, жэлар реизара моацгахаанза, Хацьымба Р. Ць. ихатэгэапхарала цхьатэара данца, иара, Бжьаниа А. Гь., апрезидентраз изаамтаньтэымз алхрақэа раан икандидатура шықэимыргылоз. Хацьымба Р. Ць. дыпрезидентхеижьтэи акомпромис азбахэ имхэалози, дыхиазар. Аикэшахатрақэа ирыдгылоз иара иакэызма, уи иара имыхэозар! Еизон «Аруаа», аопозиция атак рыртарц. Урт зынзак имацхон, заа идырын азы, араионқэеи ақалакьқэеи радминистрацияқэа реы аус зуаз еизыргеит.

2016 ш. Цхынчкэын (декабр) аеешамтаз имоацган амитинг, убри жэлар реизара ацынхэрас. Аопозициатэ блок анапхгара ус азбеит, зееидызкылаз рхыпхьазара азхомызт, жэлар иреизараны иупхьазартэ хэа азгэатаны. Ажэлар ахьмачхаз ихадаз о-цацгэык аман. 1). Аопозицияа, апхынраз апсшьацэа аауан, анхацэа акыр андырхашаз аамтан, ирпырхагамхарц рызбеит. Убзиара еснагь иухэозар! Иахгэалахаршэап ахэынтқарра аилароынтра Лацара (май) антэамтаз ишымоацгаз, апсшьацэа амоа ишаныз. Антыцгыы штынчымраз хазхэыпц. Украина еилеибаца еилан. Ускантэи аопозицияа акыр хьаас ишьтырхма? Апрезиденти Урыстэыла ахатарнаки ацтэы шрыбжьылаз анеилыркаа, раамта шааиз рбан, цхьака еихеит. Уажэтэи аопозиция, жэлар реизара амоацгара аеҳэара ишнахоз, азынра хантагылеит. Цхынчкэын

(декабрь) азы, ачара ууртө, Амра кажжы ианыпхоггы хгәалашөит. Абри ашықәсан уи даара асарцәгъа асаанарцшит. Ихьшәашәаразахеит, Апша цәыцәза иаәалон. Зынгы уи иацпауан. Згәамбзиара цархаз рацәахеит.

2). «Амцахара» аштаб ағы, зқьаф ыказ хацак иоызак телефонла диацәажәон. Ақалақь абцъар аларгалахъазшәа, амца ықәырцарц ргәы итазшәа, имцхәқәаз имхақәақәеит. Ахәынтқарратә Шәартадара Амацзура еицәажәоз рыбжыы тарыөит. Аустцаараз аматериал рыман, иаххәап. Итаоу абжыы аустцаараз еснагъ ухы иузархәомызт аха. Дара уи иаггыртахзамызт. Апропагандеи апровакациеи рзы рхы иадырхәеит. Апарламент аилатәара моацыргеит. Уақа Ахәынтқарратә Шәартадара Амацзура аихабы агенерал Маан З. Апрокурор Хада инапынцәқәа назыгзоз Таниа инапағы иитеит қьаадеизга қьацск. Иқьацсын, избанзар акгы тамзаргы калон, итазаргы – ателефон еицәажәара хәычык зныз бгъыцк. Ари ахтыс збаз, изахаз аибашьра калозар еилыркаарц ицаауан. Апсуааи апсуааи ахьеибашьуаз ицәырцырц зтахходаз.

Амитинг ағы зейцш қәцарак рыдрымкылеит. Аоппозиция ахатарнакцәеи Апсны аихабыреи аены реицыларәе иззаиз аиқәшахатра еизаз ирзацхьеит. Згәы намзас ракәын еилагылаз, урт шымақаруаз еильцқәеит. Аоппозициатә еиекаарақәа зегы еиеиқәшахатмызт. Ауаажәларратә еиекаарақәа «Аицаиреи» «Ахәса аполитикаәи» хазы ахәамта карцеит адырәаены. Урт аоппозициатә блоки (дара аламцәкәа) атәыла аихабыреи реиқәшахатра иазыразымызт. Дара аханатә ирымаз ахықәкы, – Апрезидент иацхьатәара, – мап ацәырымкыцызт. Ихадаз апроблема азбара даара инаскьон, хайцахарақәа еихахауа, амәа ханызаауан, азцаара ссақәа ртак хәхьынзарышьтазаауаз. Аха анаостәи ахтысқәа излахдырбаз ала, аихабыреи аоппозиция блоки русеицура еиеицейицшны икамлар шамуаз хзырбоз аамта ааит.

Издыруадаз аоппозициатә мчқәа рнапхгацәа рхьацра иашазар. Ус еицш алкаа қахамцар амуазшәа аабоит, аамта мацк анца. Иахгәалахаршәап 2004 шықәсатәи ахтысқәа. Ускан апрезидентраз алхрақәа раан аиааира игеит Багацшь С. У. Инамоатәны иазгәататәуп ааигәа итыхыз адокументалтә фильмк ағы ускан аиааира згаз иапхьанагалацәа Арзынба В. Г. дырғалатызшәа ишалацәажәаз. Арт рхыдара абанзахачхауа?! Ус иагъа иказаргы, ажәлар иалырхыз Апрезидент итыцахь днеир иуамызт Хәцьымба Р. Ць. Арезиденция идгылацәа акәиршеит. Амашьынақәа еивцаргыла, баагәарацас ашта таркит. Абцъар иацагылаз ахыбра аоныцка иларышьтит. Уамашәа иубашаз икоманда акәзамызт, урт ачынуәора иашьтан, рчымазара иалыргатәын. Ажәлар реынтә дзыхьчоз цьюушьарын. Машәырла акәзаргы, идгылацәа рхала рыуаө дтадырхаанза, Хәцьымба Р. Ць. дықәымцит. Данықәцгы аурыс рырратә санатори дыоналан, убраантә ацтәы иршуан. Ахәынтқарратә Дума адепутатцәа Москвантә иаан, авице-президента дақәшахатхарц ирулак

дазкылыргеит. Убри аахыс апрезидент иалхра иацуп авице-президент иалхраггы. Уи зеггы захгэалахаршэо, абыржэггы жэлар реизара иазбоз хаала идикылазомызт. Ашыакаршра дазыхиан. Ашытахь излеилкаахаз ала, аоныцка абцъармцала итэын. Азэ итахара иацэшэоз Апрезидент Анқэаб А. З. иакэзамызт ари.

Зегь рацхья, аоппозициаа нападыркит ахэынтқаррае имоапысуаз аусқэа апқацта (азакэан) шыта рымазарц дара рылапш ахызартэ алшара роурц. Уи азын аоппозициаа зыгэра ргоз ауабы, Ачба З., Ахэынтқарра Апрокурор Хадас иатара алдыршеит. Убри ашытахь, Аконституциатэ Збарта аилазаара оыщья аоппозициаа рхатарнакцэа нарышьтуан.

Аикэшахатрае изларбаз ала, Апсны Апыза-министр актэи ихатыпуаос днашьттэын аоппозициаеынтэ ауабы. Уамашэа иубартэ амцахараа рыоныцка убри азцаара ацтэы иаха иахылцит. Уи ачынуао иусурамзи, даеакала иухэозар, апсуа ичымазара арааггы ицэырцит. Аха «Апрезидент ыц дааижьтэи, хауаа зеггы рмацурақэа ирымырхит, убрахь цьюкы ыц рынашьтра хахымыццакыкэа, хаангылап!» рхэан, ртэы иадыргеит иаха икэыгацэаз.

Ихадақэаз азцаарақэа ируакны ирыцхьязеит аоппозициатэ блок рхатарнакцэа оыщья Ацентртэ Алхыртатэ Комиссия иалазарц. Ацыхэтэантэи аусмоацгатэ хазныз аамтаз зегь рацкыс ихадаз усзар здыруадаз. Избанзар ааигэаза хапхья иахзыцшын Апсны Жэлар Реизара адепутатраз алхрақэа.

Аоппозициеи аихабыреи ирыдыркылаз аикэшахатраз ажэлар аиааира ргеит хэа ақэызтаз мацзамызт. Аскатэи хэынтқарратэ мацзура тыцқэа аоппонентцэа иахьратэашьахоз гэыбган иртеит Апрезидент Хацымба Р. Ць. иара идгылацэаз. Аха аихаразак згэы намтаз аоппозициаа уажэраанза ирыдгылоз рылахь уамак ирызшьтыхуамызт. Аиааира ажэлар ирызгама, аихабыреи аоппозициеи русеицура хазыразны, хаеиара ашыақэхалара хақэшахатхазар?!

## АПСНЫ ЖЭЛАР РЕИЗАРА АДЕПУТАТРАЗ АЛХРАҚЭА

Уи аусмоацгатэ даараза такцхыкэра зутапш шакэыз рбон ажэлар шынеибакэыз. Апрезидент иалхрақэа рышьтахь, ирымаз агхақэа рырееирае шыта моа зацэык рзынхеит. Зеидызкылаз аоппонент еиекаарақэа разелымхарақэа хазын, ртэыла аеиара моақэа еицшыны ирбомызт. Антгы артгы еигыыз акандидатцэа ықэдыргыларц иашьтан.

Убри аамтаз атэыла хэычы атышэынтэалара иацэыхаран. Ахэынтқарра ус дукэак азымсапгомызт, ацэажэарақэа, ахырехэарақэа нцэомызт умхэозар. Ажэлар ртагылазаашья зеипшраз мацк аахарцшырц моментқэак азгэахтарц хеазахкып. Аэкономика усгы пхьақа цашьяк амазамызт, уи ауаа ирнымцшыр ауамызт. Ацхын зацэык, акурорт аус анауаз, мацк аадырхауан, зын хэык рыман узымхэозаргы. Ахэахэттра кахаит. Сынтэа еипш Ашықэс Ғыц, нас Ажырынхэа ныхэақэаны иапыларц ртахымхо хамбацт. Абанк ацхынраз апара тазцаз ирызтыгомызт. Уа амал ндырцэахьан. Аклиентцэа еилкаа цқьяк роуамызт, рпарақэа ахьцэытазыз уаха дыррада инхон.

Ақытақэа, иара убас ақалақьқэа, ацута еиланхарта тбаақэа рэы алашара цқья ихамазамызт, азымсангагақэа уамак аус рызуамызт, агэамсам ианаамтаз ирзыкэгомызт. Уамашэа иубартэ, ашшра закэыз рхаштхьан, уи акэмызт, дарбанзаалак азэы Ғитзомызт. Избан ауаа ртагылазаашья зақэеырымтуаз хэа, аамта азхэыцра узкашэон. Иахгэаламшэои, уажэраанза аргыларақэа, айташьяқэыргыларакэа, арэыцрақэа уахи-ени ианцоз, иаакэымтцзакэа агэынамзарақэа уахьнеилак ишаадырцшуаз. Хгэанала, агэыцрақэа рцэызит. Аоппозиция имсапнагоз аизарақэа зынзак илыцшэадан узхэомызт, аха, ауаапсыра зыпшыз уамак рымбеит, ргэы кыдгылахьан, ргэы ццэаны, рхатэ ус ссақэак ирэын. Аихаразак ауаапсыра, Цхынчкэын (декабрь) 2015 рзы имсапгахоз аизара акы алыргарын хэа даараза иақэгэыгуан. Уи ашьтахь ачынуафраз аоппозициатэ блок аоныцқа имсапысуаз аицэажэарақэа ауаа ргэалақазаара рыпсахуан. Арт Хацымба Р. Ць. икоманда ишеипшхоз збоз ргэы рыхшэон. Зыгэра иаха иргарыз дырзымдыруа, ибжъахаз мацзамызт. Убартқэа настэи ахтысқэа, иаххэап, Жэлар Ренизара адепутатраз алхрақэа рлыцшэақэа ирныруан. Ацстазаашья акала ипсахтэын.

Зегы зыхкьоз – алеишэадара ахра ауан. Амсақэа рэы апстбарақэа еицахомызт. Гагра агэаҒы аены шыыбжэон ауаабы замана иааигэыдца дыршыит. Ацэгэоуцэа рыхабар аабазомызт. Ашьтахьза цэоуки рыпшаазшэа информацияк халарцеит, аха хыркыианган ақэахцеит. Абжыуаа рэы о-жэлантэык еилеибацан, ақэибахра иаҒын. Иахья уажэраанзагы ацтэы еиқэтэазам. Изхараз уаабы дцэыргамызт. Излахахауаз ала, шықэсык апхьяқа Акэа арпарцэак, Инацхай Агырбеи, тазырхаз уажэтэи ацэгэоуцэа ирхыгамызт. Убартгы ианраамтаз ицэыргамызт. Аоныцқа аибашьрақэа цон. Ахэынтқарра аганла ныррак азбахэ хмахэеит. Ачынуаа рхы-ргэы абакыду?

«Ишакэхалак хара хтэы иагааит!» хэа аус зуаз ианакэызаалак алеишэа изышьақэыргыломызт. Уи ахэынтқарратэ пқацца аилагара дазыхиан, иара ихэоны ибозар. Харамхэыц иахья ихэуаз еснагь дтышэаныртэалоз цыишьон, аха иааихуан агхақэа реизаркэкэараз аамтак. Хэажэкыра (март) актэи азыбжаз акэын (2017ш.), Аоныцкатэи Аусқэа Акэатэи ақалақьтэ напхгараҒ итакыз

оыща ачкэынцэа зиндарыла иаурьшьтырц иакэыркит Апрезидент ихьчарае аус зуаз. Ацтэы шьтыхны, еисны урт рхы иакэитыртэит.

Мчыбжьык аамщыцкэан, Бзыцта ГАИ апост аеы даеа цты гэгэак шьтыцит. Уа аус зуаз атранспорттэ прокуратура аусзуо икьаф ахьыказ амшала дныркылеит. Иара бцъар мцала дрылалеит. Ибзиашэа, машэырла машэыр камлеит. Арт хнышьыр еиеацшьыз хтысқэан. Ахнышьыр ацстазаарае ихырхагаз нхара мыруган, аха уи аиеацшьышыа иахьатэи анегатив цэырцрақэа иреахарцшит, хазлацэажэо зака игэгэуаз аахарцшырц.

Аихабыра рхымсаацгашьа дачла излеицрахеоу ала, ахэыцкэа хеацшуазар – изцъашьатэузеи?! Гагра апсуа школ ацаоцэа аурок аеы рбырг рцабы ақбаад еиларкэычы, атапарцъан ухэа, иаарымпыцашэаз лгэыдырцон. Урт рфырхацашьа телефонла итырхын, аинтернет итарцеит. Урыстэыла ашколқэа реы икалақэаз ахтысқэа иреыцшуеит, уи араанзагы иахзааит хэа мацара, убрахь иахмырцшцэап. Хара ххатақэа ххэыцкэа апсуара рылаазара хэцэыхарахеит ашкол аеы мацара акэымкэан, хэцстазаашьа неимызакны хэитазхэыцроуп. Уажэы хцо-хаауа иаххэо азакэанеилагара аихабыра реынтэ ишалаго еыц иазгэахтап. Нас хэааип апсуа пстазаарае азакэан мацара аус цкьа ишазымуа. Апсуара акэзар, – аамта хьантақэа хэкэыцгэгэуазижьтеи, абицарақэа реимадара цсыехазеит. Уажэыцкэа иаха иахзеицгуп апсуара азареи азакэани еицеицшны ххы иахархэалар.

Излаацшуала, азакэанхьчацэа рхала леишэада ацстазаара иашьталеит. Уртгы иэеыцшуа дрымоуп, уи ауп аус злоу. Апрезидент ихьчацэа уажэтэи рхымсаацгашьа зноума ианахцыло. Урт рлеишэадараз зныкгы иахьырхэзамызт. Ишыцыларахеит. Иахьа иашамкэан имсаацгаз аус хлахеада иззом, ауабы ихдыррае шьтак ннацоит. Уи даеа зныкымкэан иахбоит нак хзыхцэажэо ахтысқэа реы, избанзар урт алхрақэа ирызкыуп.

Ацыхэтэан Апрезидент Иусцка цэырцит Хэажэкыра (Март) 12 рзы алхрақэа шымсаацгахоз азы. Иаразнак улацш иаахадалон ажэытэ паспортқэа змаз абжьытара азин шрымаз. Урт рыцсахраз рыеҳэара инахон, алхрақэа ирылгаанза. Ареферендум амсаацгараз Аусцка анытрыжьуаз, апаспортқэа рыцсахраз аеҳэара кьае шыақэыргылан, уи иалагзаны, адокументация ауаа ирзеизымгартэ. Апаспорт цсахраз аеҳэара анахараз аоппозицияа икарцаз ахэара Хэацымба Р.Ць. мап ацэикит, ихькэкы циргозма.

2016 ш. Абцара (Ноиабр) азакэын, Лакоба Станислав Зосим-ица ателехэацшрала дыкэгылеит. Иажэа иалеицеит Анқэаб А. З., Москва дтэаны, Ацсны ауаа еилеицон хэа. Убасцкэа икэгылақэаз егырт апровокаторцэа мацзамызт. Урт реахэы циргарц, аекс-президент ихата Ацсны аара иеацшьыгахьан. Аихабыреи рыдгылацэеи рыбга пызцэоз ахтысқэа ааигэахон. Хэибашьрае итахаз ранацэа гэыц гэгэак Ацсны цыхьатэи Апрезидент Анқэаб А. З. ахэара изырышьтит Ацсны Жэлар Реизара адепутатраз икандидатура

ықәйргыларц. X-инициативатә гәыцк еиекааз 35 алхратә округқәа рәынтә хыцъара ашәкәкәа иртаргалейт Анқәаб А. З. икандидатура. Ишахәтаз еипш анапацаорақәа моапыргон.

Атыхәтәан иаргы дааит. Уи сенсацияхейт. Ганкала, игәыргъаз аинтернет «еимырхуан». Егы аганла, айхабыра иара ипырхагахараз моакәас изышъталарыз рыздыруамызт. Ари проблема духейт дызтахымыз рәапхъа. Аха уи марианы ихәоуп. Дызларпырыргарыз рыздыруамызт иагацәаз.

Излархәаз ала, Надараиа Т., ателефон дырзасны, еизигейт Анқәаб А.З. иеагылашаз апартиатәи ауаажәларратәи еиекаарақәа реихабацәа. Уа ирыдгалан ажәлар рахъ аапхъара апроект. Дара изларыпхъазоз ала, Анқәаб А. З. аполитикахъ ихынхәра атәыла ацстазаашъа еилазго усны икалон, ицегъ инарцаулань ауаа реикәшара иацхыраауан, аоныцка алеишәа ашъакәыргыларей ахәынтқаррей ирпырхагахон. Дара атәыла анапхгарахъ аапхъара карцон, Анқәаб А. З. аполитикахъ ихынхәра иацгыларц, ихамаз азакәанқәа инарықәыршәаны. Убри аналымшаха, дара, айбашъра аветеранцәа рхала ари аус атыц ақәпара иазыхиан. Абас ахәоит убри аапхъара. Уи антәамтаә излаабоз ала, арт ауаа Анқәаб итархара азин рымазаарын.

Аус злаз, дара злаиашамыз аазырцшышаз рапхъатәи ашъаәа убри реизараә еихахейт. Аапхъара адгыларь мап ацәызкыз рацәахейт, даеакала иухәозар, ркәышра шъта ицәырцуан. Ф-оы зацәык рнапы анырцейт: Гьена Маан, Лариса Тарба, Гарик Бигәаа, Виктор Адлейба, Витали Дармаа, Цъумбер Бабиа. Аиаша ухәар иаха иеигъми, – абарт ауаа Апсны атынчхара иазгәышъуазшәа ицәажәон, арахъ рхала атәыла аилахара ус иазыхиан. Алеишәа еилазго аусқәа рымоапгара дара рхала реазыркуан. Аапхъара Жәабран (февраль) 21 азы ицәырцит «Апсныпресс» аофициалтә сайт аәы, ахәынтқарра амассатә информация ахархәагақәагы итрыжъит.

Аапхъара иаеагылоз иаразнак атак цәырыргеит. Аоппозициатә мчқәа рыблок, зхы иакәитыз апрофессионалтә еидгылақәа рфедерация, ауаажәларратә еиекаара «Аитаира», иара убас ауаажәларратә еиекаара «Къараз» рықәгыларәә айбашъра гәыц-оык аветеранцәа раапхъара шиашамыз азгәарцейт. Хтәылаә закәанк иахәомызт Анқәаб А. З. адепутатраз икандидатура ақәыргыларь мап шицәнакуаз. Дара ғы гәгәала инацыршъит аекс-президент ишәартадара ахәынтқарратә мчқәа рнапы ишаныз зхәоз ацкацда шхамаз. Атыхәтәантәи ахшыоцак хшыошышътра арцейт, избанзар аветеранцәа раапхъараә иарбан Анқәаб А. З. итархара ацакы змаз ацәахәақәа.

Акырза угәы иаахәартә икәгылейт айбашъра аан медехәшыцәас хаибашъцәа ирывагылаз 25 ахәсақәа. Урт ирылан Мазлум-оғлы Лариса, Гогъиа Замира, Дочиа Ирма, Мышәба Лили, Кәакәасқыр Ирина, Склиаровская Светлана, Хонзиа Светлана, Кочи Татяна, Топуризе Надежда,

Акаба Нана, Гәымба Марина. Арт рцәырттра ачыда цакы аман, избанзар гәып-  
оык аветеранцәа раапцхара иаәагылан аветеранцәа-ахәсақәа рхата.

Ф-оык раапцхара иаәагылаз рызынтәык ирхәоз акакәын: Апсны  
аихабыра аапцхара атак карцар рыхәтан. Адыррақәа хауит, Ареспублика  
Апсны Апрокуратура Хада Арратә прокуратурахь адца шыканацаз, ари  
азцаара тнацаарц, атәыла адкаццәа инарықәыршәаны. Арратә прокуратура  
аусмоагатә ахькылнагаз макьана ихаздыруамызт. Ари аус хатала аихабыра  
шазәлымхаз азгәатаны, аустцаара шыхәаехоз усгыы идырын.

Аветеранцәа, Апрезидент идгылаз, рықәгәыларәә иазгәартеит Жәабран  
(февраль) 21 амитинг шымоапыргоз. Анқәаб А. З. аполитика иеадимкыларц  
апротест шытыхраз ауаа еизарц аапцхара карцеит. Гәдоутә аәар рхатарнакцәа  
неит араион анапцхараә. Урт излархәаз ала, аветеранцәа имоапыргоз амитинг  
иаәаргыланы, хәышә-оык ачкәынцәа Ешыра ГАИ апост аәы атрасса ркуан.  
Аиәагылара зхауан, Апрезидент идгылоз аветеранцәа рыбзоурала. Аоппозиция  
имоапыргоз аизарақәа рәы еснагь Апрезидент ипхьатәара азцаара даәагыланы,  
Хәцымба Р. Ць. дцо-даауа иоппонентцәа дрыпцхьон апарламент ахь алхрақәа  
рыерыладырхәырц, иара убрахь ииаргарц рықәцара шынеибакәыз. Иара  
икәцашьаз ихамышти. Аха зхы иакәитыз абжытарагы дапырхаган.

Апсны абыргцәа рхеилак аихабы Аполлон Шьынқәба дааит Гәдоутә,  
Анқәаб А.З. хазы диацәажәарц. Избанзар Анқәаб А. З., икандидатура  
адепутатраз икәиргылар, хымпада аиаaira игон, иара иажәақәа рыла. Жәлар  
реизара дандепутатха, дыспикерхон. Абас имзакәа ргәы иташыхааз  
рымхахәон, ирзыцәахуамызт, рыгәқәа шын азы. Аполлон Шьынқәба Анқәаб  
А. З. аоны диқәымшәеит.

Анқәабаа рыжәла ацыхәтәан ирызбеит рыжәлантә ихацгыларц. Оы-  
шықәсеи-бжаки раахыс урт ыыртзомызт, рашьа ихата акы реаларгаларц имуазу  
здыруадаз. Анқәаб А.З. иәагылаз аветеранцәа ргәыц азәазәала ирыәцәажәеит.  
Зегы еицәакны ирхәоз: аапцхара ианыз цқәа иамыпцхьазеит. Анқәабаа  
Аполлон Шьынқәбагы иәцәажәеит. Еилкаахеит апроцесс мазала иахагылаз  
Хәцымба Р. Ць. шиакәыз. Иус аламшәа иеыршашьаны, иара иахь амоа ианыз  
Гәдоутәи Гагреи абыргцәа ааныркылартә дныкәеит. Анқәаб А. З. уаоы  
дшипырхагамхоз, Апрезидент, ихала убри илапш шихызаауаз хәа, иргәыцит.

Аамта ихәомызт Апрезидент, иажәа анагзара усгыы дашьталомызт, уи  
идырыз усун. Амитинг моапыргарц аветеранцәа иазгәартаз аәхәара мчыбжык  
инахеит, акәымзар рыгәтакы ааныркыларц ргәы итазамызт. Лариса Тарба,  
Витали Дармаа, Гарик Бигәаа, Зураб Зыхәба ателедырратара реаладырхәит,  
Жәабран (февраль) 28 рзы Гәымста амитинг шымоапыргоз ыыц ирылархәеит.  
Уажәраанзагы уажәгы урт ицьоушьашаз ахшыоццара иалацәажәон, шыта  
хара уртқәа акыр хрышьыцлақәахьеит акәымзар. Цкаццала Анқәаб А. З. азин  
имазаарын аполитика иеалеигаларц, аха дара рмораль азин имнахуан

Апарламент адепутатраз икандидатура ақәыргылара. Уажәых «уаха ламыск ыказами?» хәа инапыршыит. Ас зхәоз аиуристцәагы уа ирылатәан. Урт, ахәынтқарра амчрақәа русхәартақәа ианырхагылазгы, абас акәызма аус шыруаз? Азакәани аморали рышьхә еивцамкәа ианеикәымшәоз, рыобагы акгы иатсамызт.

Анқәаб А. З. иуабытәыосатә зинқәа имырхырц реазышәаны, иахьцалак амитинг амсапгараз агитация гәгәа рнапалакын. Ацсны аихабыра уи аиекаара иалахәымызшәа реаадырцшуан, арахь Хацымба Р. Ць. ихата ауаа иргәыцхьан Анқәаб А. З. алхрақәа дрызкылсыртә цырхага имоурц дшихылапшуаз. Абиуцет иахьыцшыз ауаа амитинг реаладырхәыртә уажәытәкәа ирзыкамцеит. Дара рыуаа администрациякәа реы ишеидыркылазгы, Гәымстака еихарц, адца рмоузеит. Аветеранцәа рацәахон хәа игәыцуан хымпада. Амитинг зәалазырхәыз мацзахеит. Цьоуки излархәаз ала, еизеит уаа шә-бык, даеа цьоуки излаарыцхьазаз ала, оыноажәа-бык рхы аладырхәит. Амилиция аусзуоцәа оынтә-хынтә еихан. Дгылара шырмоузгы, дара ррезолиция иапхьейт, убра ианырцаз нагзамхар, хадунеи заакәрыларызшәа ирбон. Уамашәа иубаша, аихабыра ирыдгылоз, аоппозицияе ианыказгы убас акәын рхы шымсапыргоз, – итахаз рыхьзала ицәажәон. Итахаз, реахәы ахәара абарт азин рыртаз цьушьарын. Доусы иара ихьзала дықәымгылоз!

Аиғыхарақәа рысазара харакцәан. Уи акырза ирцәашьахәны, сарказмла аапхьара илиршеит аполитикатә партия «Кунцал» ахантәабы Харлам Учард-ица Иазба хәа зхы аинтернет ағы иазырбаз автор (Хазынтәык даххыччазаргы здыруадаз).

«Хатыр зкәу ажәлар!» – ихәон иара (ацспәахь еитагоуп).

Цыхьатәи апрезидент Анқәаб А. З. Ацсны аполитикахь ихынхәра аанкылатәуп. Хтәылае иаарласзаны икәгатәуп иара дугәалазыршәо зеггы. 1. Зегь рацхьа Акәа-Цсоу амсаду ағы алашарақәа зеггы еимыхтәуп, асфальтгы амса икәхтәуп.

2. Иара еитаиреыщыз акультура онқәа зеггы еимыхтәуп.

3. Еимыхтәуп ахәычбахчақәа, аспорт тыцқәа, астадионқәа.

4. Ареспублика аонқәа зеггы рхыбқәа рықәхтәуп.

5. Атеатрқәа, аихаразак афилармония, ацыхьатәи ртагылазаашьақәа ирзырхынхәтәуп. Адгьыл ианыхтәуп иааиргылаз зеггы, аихаразак иара ицарала иргыломызт азы. Исхаштыз, атрасса иаваршә иргылаз ашьмақәа ... аха мап! Афонарқәа еимызхуа иаарзымчхақәар калойт.

6. Иара ицхыраарала итыжьыз ашәкәкәа зеггы, аихаразак Ацсуа поезия антология былтәуп.

Ацыхәтәан исхәо: Урыстәылатәи Афедерацияе даныказ аеыхәшәтәраз дзыщырааз зеггы рчымазарақәа ырхынхәтәуп. Хатала сара иара ицхыраарала



саргъа бла цыскит, уи тысхуеит. Убас итышэхла, ишэырбгала, ищышэышэтэла зегъы, шэкъяеқэа еимыжэжэа, нас Апсны цшзахоит.»

Ажэлар ахьрыдымгылаз аветеранцэеи урт згэы ззыбылуази акыр еиқэнакит. Анқэаб А. З.-еи Лакрба Л. И.-еи Гэдоут акультуратэ онаёы еицымсапыргоз алхыоцэа рпылара дара ирзеипмыркъеит. Алхыоцэа рыдагъы, арахь иааит Уачамчыреи, Акэеи, Гагреи реынтэ адгылаоцэа. Уа иқэгылаз ауаа рыла уи убартан. Ас амехак тбаа зманы, ажэлар рпылара абра зацэык акэын иахьымсапгаз. Дара, Апарламент адепутатраз акандидатцэа раастагъы, иқадакуаз араион ахатарнакцэа ргэы иалырсны иалацэажэон бы-шықэсеи бжаки рацхьака ҳацсадгъыл аёиара шыманшэалаз. Ускан ауаа ирзеилымкааз рацэахеит, ирпырхагаз аобиективтэ мзызқэагъы мацымхеит. Аха шыта Анқэаб А. З. изинқэа реакэара ажэлар ируамызт, – рхэон алхыоцэа, Апснынтэ цъара дцаргъы руамызт.

Алхрақэа моапысит, излархэоз ала, апқацта иацанамкуаз цынгылак камлакэа. Ателехэапшрала амчрақэа рхатарнакцэа ықэгылон, алхрақэа раан иахэтэз алеишэа апырцазшэа. Аха аоныцка мазала аибашьра цон, зынгы иаргамахон. Уажэраанза аиҳабыра Анқэаб А. З. цкъа иахьзицырхагамхаз ргэы цнажэон ухэартэ, ахтысқэа рцашья аабон. Иахьцалак ацыхэанза иқэцон аиҳабыра, закэан еилагарыла акэзаргъы, дара ишыртахыз алыцшэақэа еиқэдыршэарц. Ртэы иашьтан, агьузхэомызт.

Алхрақэа ирзыцтэаз аамта анааи, атыцқэа адыркын, абжьқэа рыпхьазон. Гэдоут ақалакъ алхыртатэ округ №18 аёы апыжэара зауз цкъа ирылархэомызт. Атыцқэа руакаё Анқэаб А. З. дшацахаз анырба, Апрезидент ихьчараз Ахэынтқарратэ Мацзура иалаз, акэкэа ихысуа, алхратэ документация аайдкыланы иргеит. Егъи алхыртатэ тыц, ақалакъ ахпатэи абжьаратэ школ ахьбраё, абиуллетенқэа реилыргара акыр реаддырхалеит, згэы намзоз дкамларц, цкъа еилырыцшаауан. Алыцшэақэа ирзыцшны, ажэлар мацымкэа зэлымҳарыла итэны ицшын. Ацх агэахы инеирц агьагмызт. Ауаа рычҳара хьжжон. Арака ирыхьыз хэа, ирхэоз рацэахеит. Иаҳа ииашан хэа иаҳацхьазо вариантк аёы ҳаангылап. Алхыртатэ тыц акомиссия аиҳабы Халуашь, лдокументация еидкыланы, ашьтахьтэи ашэ ала дцарц дышнеиуаз, дзыхьчоз амилия аусзуо, лышэкэқэа аалымпыцицаан, цхьака иёынеихеит. Закэытэ дцаз уи имаз? Лара дыоны днаихьзан, лдокументқэа арахь иааимпыцылхит. Лқьаадқэа еидыхэқэала, амашьына дышталоз збаз, алыцшэақэа ахьцэырлымгоз лаецнырхэеит. Лара акыр аамта атак рылтомызт, лынахылга-аахылгон. Ажэлар рацэа ианлыдырцалаза, Анқэаб А. З. апыжэара гэгэа шимаз рылалхэеит. Ажэон абжьырацэа гэыргъарыла итнашэауан.

Узықэгыцшаз ҳалаказшэа агэаанагара ҳаман. Ажэлар ирузомызт иконституциатэымыз шыаёак еихьугар, ма уи иакэныкэоз пқаццак еилоугар. Амала усцэкъа иахьабалак ишамуцэкэозгъы азгэахтап. Аамта цацыцхьаза

абжытара аинтерес ацалон. Сынтэа, ихасхъаз даеа аамтаньк еипшымкэа, алхракэа азэлымхара гэгэа роуит. Апарламент ыщ гэытрак адырхэалон. Ицэырцит аихабыра хабицара хааста даеа чыдаракэак ирылаказ асар. Дара сынтэа чыдала алхракэа ирызэлымхан. Цъара-цъара изьдгылаз акандидат цыхъакэа рааста ацхыраара гэгэа иртон. Урт зхатэ цъабаала акэымкэан, азакэан еиларгозаргы агэхъаа мкыкэан, ишаакэшэалак амал зырхахъаз, зхатэы зэлымхаракэа рымацараз, ачынусаора иашьтаз иреагылон. Ауабы ишьталон, дхараркуан, иара дзылыцыз рызэлымхаракэа ихъаазар. Ицашьыцзомыт. Ихэатэзам инеибейцшны асауаа ус мацара рхы моапыргон хэа. Абыжэрей, анаркоманрей, аусура зцэыцэгъази раамта хзааизшэа анаабоз, зыжэоахыр абзиараз еибызтаз гэытрак хазкадыршэуан. Абас аказшьарбага зутапаш хажэлар иахъаарылагылаз даараза хатыр зкэуцапаш процессны хэхэапшуан. Дара рымехак дыртбаарын хэа, агэытракэа рыдахкылон.

Алхракэа ииасит. 138-оык акандидатцэа реынтэ хэхэапацхэада рыбжы зыртаз 11-оык ракэын. Урт рахынтэ жэ-оык аоппозициаа ирхатарнакцэан Уи иааиран, апиашаз. Ус хэхэапшит азныказ. Амала аиааира аоппозициаа ирзымгар иаха иеицъзар? Макъана акэцара пхъака ишьтан. Даеа 23-оык аобатэи атур азы иалырхуан. Уи ехэарас иазыццэан Хэажэкыра (март) 26.

Лакрба Л. И. алхракэа рыены иархэеит дшаиааиз. Абиуллетенкэа Акэа иахъоаргаз даеак аарыщхэит. Зыбжы зтиуаз ииашамкэа абиуллетенкэа 90 хадыртэааит рхэеит. Урт рыщрухыр, алхыоцэа абжаоык абжытарахь имааизеит. Алхракэа арака имоацымсзеит хэа ирыцхъазеит. Уи иаанагоз – алхракэа ыщ имоацгатэхон оы-мзы рышьтахь, Лацара (май) мзахь ицон. Ускан акандидат ыщкэа цэырцыр алшон. Аха уажэытэкъа арака аус еипцакъан, акгы узхэомыт. Згэы иаанагарыдаз акомиссиа иалаз быжь-оык арцаоцэа алхыртатэ тыц иацанакуаз абиуллетенкэа рзыцхъазомыт, ипхастазгы рызгэатомыт хэа? Аоппозициаеынтэ акомиссиа азэггы даларымцазеит. Арт дцак рымамзар, ианырыцхъазоз, Лакрба Л.И. ибиуллетенкэа ахъеицэырцоз ихаракхозшэа збаз акомиссиа иалаз руазэ деилакыщыкыцъуа, ипсы мацхозма? Азы анирта, ацэца инапы иамкуа днеиуазма? Агэрамгараз узызхэыщкэапаш рацэазан. Арака оппонентс иказ, азбартакэа рахь дкылганы, иурххашаз уаоымыт. Уи рыбжы затэашъахаз ипыжэара гэыкала идиныхэалеит. Убри ахаца иахатырбараз, Лакрба Л. И. аыщ алхракэа дрыкэшахатхэит. Даеа округк асы ариуа ахтыс рызгэамтеит, аха абрака ус ахьрыхыыз акырза ахэон. Ари машэырзамыт.

Алхракэа аобатэи атур моапыргеит иадырбаз арыцхэ Хэажэкыра (март) 26 аены. О-турк ирылагзаны, иалхын оажэеи жэипшь-оык адепутатцэа. Ишазгэахтахъоу еипш, иаанхеит алхракэа моацымсзеит хэа иахъазгэатаз аокруг №17 акалакь Гэдоута. Доусы зьдгылаз иарбан политикатэ блокыз азхэыцра аамта ааит. Усцэкъа иахъеилаххуаз еезамыт, аха, ахэынцарраз



(апрель) 12 аены Апсны Жэлэр Рейзара афбатэи аапхара аилатэара моапган. Спикерс далхын Кэарчия Валери Еремеи-ица. Уи икандидатура ртахын атэыла анапхгара. Кэарчия В. Е. игэабзиара иауамызт уа аус иурц. Аха аихабыра гэыцуан Гэдоутатэи алхыртатэ округ №17 аёы ёыц алхрақэа анымоапцысшаз, Лацара (май) 14 азы, Чамагёуа Л. аиааира идьргарын хэа. Ус иагьыкарцеит. Уи дзыртахыз – нас спикерс далырхуан. Аихабыра ирыдгыларын хэа ирыцхязоз адепутатцэа реынтэ Апарламент иахагылашаз уаха уабы дзырымцшааит. Уахьгы игарума? Ишаабаз ала, Анқеаб А. З. иара убас Бжыания А. Гь. ркандидатурақэа рықэыргылара мап ацёыркхьан, аопозициатэ блок реилацэажэараё. Аопозиция иалоу адепутатцэа ргеаанagara макьана еилкаам.

Алхрақэа реырызикацашьей рымопцысшьей абзиарақэа шацахбааз хаззом, аха хтагылазашья акыр ишшэартоу азгэахтап. Алхрақэа раан алыцшэа зларыцхязо абжытаоцэа рхыцхязара амачрей адурей (арацэарей) рылоуп. Усгы еилкаауп, Апсны хшынхогы, амилат рхыцхязара иаха ишеихау хара ххыцхязара ааста. Убри иахыцшуп ахэынтқарра Апрезидент, ма Апарламент адепутатцэа ралхрақэа. Амилат ргёы нахмырхарц, дара рызельмхарақэа цыжэара рахтоит. Иахья урт рзымоангагақэа, рфымцалашара реигьтэра, рымоақэа асфальт рықэшьра ухэа, иаартаххалак рынагзара хеырзахшэоит. Убаскан ирыкахцо анагзаратэ мчқэа абжыацны рнапы иамкыз аусқэа адепутатраз акандидатцэа реырызркуеит. Убраагы зегьы рымчқэа зеипшхом. Амчрақэа реы аус зуа ирзааигёуоу ирыцхыраауеит, абиуцет апара тыганы, уи азгэахтахьеит. Аихабыра здымгыло ицьяба зацэык дақгэыцуеит. Ари апроцесс закэанцарыла ёагыларак аиуроуп. Аиаша ухэозар, амилат нхархеит хара хаастагы. Алхрақэа рымоапгараз ацкацта иаёагыло аусқэа рымоапгара шыта ицкарахеит. Шыта ауаа зыкэгэыгрей?! Рыцхарас ихамоу, азакэан иаёагыланы икэпозаалак дааурцшыртэ, лшарак хамам. Алхрақэа рымоапгашьяқэа цсахтэны ихамазар хэа агэра хазгом.

Хбызшэа аикэырхара амилат ринтересқэа ирыцахарзуеит. Ааигэа, алхрақэа реынза мышқэак шыбжыаз, ақыта Арсаул ахыз еитарыцсахит «Приморск» хэа. Уи збаз Гагра араион икэынхо даеа цёоуки рымоақэа рыхьзқэа рыцсахра иааилахает. Адепутатцэа ари азцаара зцёырыргаз, азэыроы изларыцхязаз ала, даеазны амилат рыбжыы иазыцшын. Иахья арт азцаарақэа ссоушэа хгёы иабоит, аха ирылахарцэо агэалаказаара мышкы зны атэыла алахынца азбараё иахынзахцырхагахо хажшыо уажэнатэ иазахашьтзом.



МВД аусушья иаха иубартоуп, инеимызакны ауаа ирыдхэалоуп азын. Иара ианыцшуеит егырт аминистрракэа рыоныцкатэ тагылазашья. Аоныцкатэи Аускэа Рминистрра аусура акыр ихьысхахеит, атэыла азеицш тагылазашья ус ишьякэгылан. Уажэраанза аихабыра уамак зеадрымкылоз айкэшахатра Аминистр ихала избаны анапатаора ддэыкэларымызт аха, шыта рызынтэык азыразхартэ аоныцка ак калакэеит. Издыруадаз ари лапшхырпагазар, аха ицэыцнахэакэаз рацэахеит.

Энак иаразнак жэ-оык амилиция афицарцэа арзахалкэа роит, рнапынцакэа шышьтарцоз азы. Урт амилиция аусура аконтроль катара иазкын. Аминистрра аоныцка даеа кэшак иадитцеит Аминистр ихата идцала. Ус еицш адца Аминистр инапы атаора азин имазамызт, уи назыгзашаз аминистрцэа ркабинет аеапхья ари азцаара цэыргамызт. Арзахалкэа шытазцаз афицарцэа, игэартоз аускэа атартышакэа ирыдхэалан азы, цкья аусуха рыртэомызт хэа ирыцхьязеит, аусура адсангы ирымбеит. Аминистр афицарцэа рпресс-конференция атак аитарц ахэтаны ибан, аеыриашараз иманшэалахарын хэа ипхязаны, адца тижьит, нхыцынтэ иаауаз амашынакэа нырымкылаларц. 65-оык ГАИ аусзуоцэа рарзахалкэа еицшытьтарцеит, аурыскэа рмашынакэа ааныркылартэ азин рымырхуазар, ирауаз руалафахэы цшы-нызкь маат рыла, ртаацэа рызныкэгомызт азын, русураеынтэ рхы иакэитыртэыртц. Ас ашэкэкэа шытазцаз рнаосан, амилиция аусзуоцэа зегы дырпхашьарц, МВД аихабыра, атэыла Апрезидентгы дрыцырхырааны, урт гэгэала иреагылеит. Аус злаз даеакын: амилициара зеазызкуаз дзустазаалак ианакэызаалак цартышала ахныкэгара ишазкыз стереотипк иаоызан. Икомпетентымыз аихабы икомпетентымз икэцара иареиаз азакэандара моа министррак шейбгаз ишангылаз ахала иаатит, хыкэкыла азэы ибзоуразамкэан.

Аус злаз – апстазаара шынеибакэыз амоа оашья иангылан. Еикэыртцак ацэгьюуракэа хрыниеит. Ауаошьракэа акалакькэеи араионкэеи рымехаркит, аихаразак ахтны-калакь аеынтэ урт атархаракэа жэабжькэаны атэыла иаахыцэон. Згэы ааибгаз аиагара рыбжьалон, инызкылашаз леишэак шхамамыз еилкааны. Апсуара усгы азбахэ ххэазом, уи усгы рыпсы иартахьан, ххэынтқарра еиладырфынтижьтеи. Апсуара амоа ыц ишьтахьырц, акырза ус моапгатэын. Аус злаз – хдац-хдашэ еикэзырхашаз макьана жэларык рыхэта реыпхастартэуамызт. Ачхара хзыржжыз ацыхэтэантэи хтысын згабк лцэацера хэа агэаанагара хауит. Уи моапызгаз зтитул нбан дула ихаоуа Апрезидент димашынаныкэцаоын. Ахэынтқарра Ахада уи аус ихэаеыртц иеазикит, излахахаз ала. Ахэсакэа реиекааракэа рхеилак Апарламент иатааит, ажэлар иалырхыз иеыц органын, иудыруеи ыц моа иашак рзатозар хэа. Ацэгьюуракэа, аихаразак ацыхэтэантэи, рытцаара амоакэцара азын адепутатцэа ркомиссия еиекаазарц, дара ахэсакэагы аладырхэыртц ахэара карцеит. Ацэгьюуракэа рытцааратэ органкэа рыгэрамгара хазкылсит

ацыхэтэан, хгэы аныццэаза, ухаагы ианамуза. Апарламент аоныцкагы, излархэо ала, макьана итышэынтэаланы аус рызуамызт.

Хзышыцылахяз амсан ацсбарақәа, ахысрақәа анрыцла, ахыбра аоныцка аткәацрақәа рышьтахь, итахаз рнаосан, анапхцәа, ашьапхцәа анхау, хиекономика аитахарақәа, егырт аусхкқәа шхарейашаз ххаштит. Еибашьрак иазааигәан хтагылазаашья. Ацсшьацәа рырхәрақәа цыргеит акурорт тыцқәа реы. Гәдоута араион аеы зтаацәа ршәартадара иашьталаз ацсшьаоы дтадырхеит. Ауаоы ицстазаара хәшьарак амазамызт. Шықәсыбжак ацхья аихабырей аопозициеи ирыдыркылаз аполитикатә еикәшахатхара цхьяка изцомызт, аихабыра ракәын уи зывбатәыз. Атәылаә аусқәа усцәкья ицәгьамызт зхәоз Хәадымба Р. Ць. ақьачақьцәа иртахыз найгзон. Арахь акурорт тыцқәа ррыцкыра рылшомызт, акьамсар рхыцәеит. Азымсангара лгашьяк аимузеит. Закәандарыла аргыларакәа нызкылодаз, ахәынтқарра аилароынтра аамта иакәыршәаны урт рнапы рыларкызар. Ацсшьацәа цыхәапцәарада амәа ианызшәа ирхәоз башан. Сынтәа еицәаханы уаоы имбацызт. Ахәынтқарра ахатыр аоныцка еицш антыцгы икахауан. Ахәынтқарра оныцкала ицыршәауан уи айбаркыра иацагылашаз.

Ғхәара змамыз аполитикатә кризис хшамеханакыз мзаакәа ирхәон хапсадгыл алахынца зыгәхьяаз. Қытақәак реы аусқәа рымәапысшьа згәамцхоз аәар реизарақәа цәырцуан. Урт андыргәыцлак, анапхгара рыгәрагашәа, иааилыцуан. Ари ианагоз – доусы иара итәала атшәара атыцшьа дашьтан. Убас ацшра аанахәон, ахәсақәа реазышәарақәа рнаос, хаибашьра аветеранцәа аизарақәа рымәацгара ацшьыргеижьтеи. Ацхынра ханынтагылоз, аветеранцәа амитинг мәапыргеит Акәа. Уаоы дшырхамцгылоз анырба, даезынгы еизеит. Излархәакәоз рыла, Тамшь ақытангы агәтынчмырақәа калеит. Аиньорақәа рыерыладырхәырц, еицын ткәарчалааи, уачамчырааи, абзыцкәеи. Айбашьра иалахәыз аихабыра рыхшыо рзырышьтларц цгас иныкацаны, егырт апроблемақәагы ирылацәажәон.

Гәдоута ақалақь аеы аветеранцәа ианеикәшәоз аены дааит Апыза-министр Барцыц Б. К.. Амала уи амитинг аеы иеыдимырбазеит. Араион аихабыра ицны, уи дыртааит аиташьякәыргыла зыцшыз ашколқәа өба. Дыкан Цьырхәа ақытан. Уа амәа акатран шықәшьхоз иакәиргәыцит. Аусқәа мәацгахон аурысқәа иаарышьтуаз афинансқәа рыла. Аинвестпрограмма аус аурын хәа, дгәыцуан иара. Ихата аурысқәа дрыцәажәахьан. Уажәраанза, кәрышьқәак иоуазар хәа, ибжыз Апрезидент иакәын. Уажәы Апыза-министр дишьтит. Уи иацакыз гәыобарыла еилукаауан. Ахәынтқарра Ахада иус ылымцыр хәа дзыршәашаз имазу? Ма, рус еитамцыр, ажәлар реацхья ааха заушаз аминистрцәа ркабинет аихабы иакәхар итахызу? Ацсуа телехәацшра Апыза-министр иныкәара хшыозышьтра дула иазнеит. Амала ақалақь аеы имәапысуаз амитинг зынзак ажәак аххәаамызт. Лар мөак иузықәмыргылоз

ахтысқәа моапысуан. Убри азақәхарын аветеранцәа ргәыц зымаанәсуаз. Урт уабы иахьидимкылоз ргәы иалан. Ацыхәтәантәи айцылара дара имоапыргеит Бзыцта ақытан. Ирылаҳәан айбашьра иалахәыз реицылара ду Акәа имоапыргарц ргәы иштәз. Атәыла еилашуан оныцкала.

Цхынгәы анцәамтаз аполитикатә партия «Амцахара» аизара ду моапысит. Икәгылоз еицәакны иазгәартоз – хтәыла ашәарта итагылан. Анқәаб А. З. дақәшахатмызт ареферендум аханатәгы, закәанла уи амоацгара амч знапаеы иказ ишырымуаз идыруан. Иара убас шықәсыбжак апхьа айхабыреи аоппозициеи ирыбжьалаз айқәшахатра акгы ахәомызт Ацсны алахьынцазы хәа ицхьазон иара. Аапхьара кайцон апрезидентраз алхра ғыцқәа реырзыкацара аоппозиция рыхшыю иаха иазырышьтырц. Аха уаанза даеа ышықәсеи бжаки бжьан. Ацахь амәа ханызаауазма?

Аоппозициатә блок излацхьазоз ала, ихаосыз ашықәса Цхынчкәын (декабрь) аеешамтаз ирыдыркылаз айқәшахатра айхапбыра рхарала инагзамызт иахьа уажәраанзагы. Убри иабзоураны, аоппозициатә блок айқәшахатра иалцуан. Ус анакәха, аоппозицияа Апрезидент ихатәгәацхарала ицхьатәара ғыц иазааит.

Ас цхьака хазцацәкьомызт. Уи шықәзыргәгәашаз даеа дыррак ацыхәтәан ихауит: Ахауеи азқәеи Рхәынтқарратә Мацзура аркыуп. Аметеоеилкаара (амш зеицшрахо) мап ацәызкуа ахәынтқарра зну амәа ахы абахоуи?!. Ари дырга баапсуп.

2017 ш. Хәажәкыра (март) 13.

2017 ш. Цхынгәы (июль) 12.

Ақыта Бзыцта.



